

aplauus

Eesti Kontsert

MUUSIKAAJAKIRI
Nr 7 kevad 2013

**Euroopa
ooperisaare
sünd**

Kultuur +
diplomaatia =
**armastus
Eesti vastu**

**EESTI
KONTSERDI
SUVEKAVA**

Jaan Tätte
suvi Vilsandil

**Marcel
Johannes
Kits**

**Eesti esimene
klassikataht**

**Balletipealinn
Jõhvi**

**Audiovidinate
tänapäev ja
tulevik**

Uudised | Kuhu minna | Plaadisoovitused | Sündmuste galerii

Enam paremaks minna

Anname nüüd Audi A6 ja Audi A6 Avant mudelitega kingitusena kaasa **13 465 eurot** maksva lisavarustuspaketi. Nii saad rikkaliku lisavarustusega auto kätte vaid baashinnaga.

Paketti kuuluvad:

- ▶ MMI® navigatsioon "Plus" 8" ekraaniga
- ▶ Kõlarisüsteem - „Audi Sound System“
- ▶ Esilaternad "Xenon plus", sh LED-tagatuled ja esilaternate pesuseade
- ▶ Komfortkliimaseade "Deluxe" nelja-tsooniga
- ▶ Istmepolster - nahk "Milano"
- ▶ Parkimisabi "Plus" auto esi- ja tagaosas
- ▶ Juhi infosüsteem 7-tollise värvidispleiga
- ▶ Elektrilise soojendusega esiistmed koos nimmetoe elektrilise reguleerimisega
- ▶ Tagaistme seljatugi allaklapitav
- ▶ Meedialiides - „Audi music interface“
- ▶ Püsikiirusehoidja - „Cruise control“
- ▶ Valgustuspakett „Ambient lighting“
- ▶ S line välispakett

Audi Tallinn Paldiski mnt 100a **Telefon:** 611 2000 **E-mail:** tallinn@audi.ee

Audi Kuressaare Tallinna tn 61a **Telefon:** 453 0100 **E-mail:** kuressaare@audi.ee

Audi Pärnu Tallinna mnt 87e **Telefon:** 444 7130 **E-mail:** parnu@audi.ee

ei saa...

Audi A6 2.0TDI (130 kW / 177 hj)

Kiirendus 0-100 km/h: 8,7 sek; keskmine kütusekulu: 4,9 l/100 km; keskmine CO₂ emissioon: 129 g/km.

Muhe muusikasuvi

Hea muusikasõber, Sinu ees on suve-Aplaus, kus sees Eesti Kontserdi suvised kontserdiprojektid ja festivalid üle riigi, ent kaanest kaaneni ka muud põnevad.

Äsja lõppenud hooaja vaieldamatuks edulooks loeme „Klassikatähti“, mille tegime teoks koos parima partneri, Eesti Rahvusringhäälinguga. Samuti oli kirkastavaid hetki koos paljude Eesti ja külalisesinejatega sügisest kevadeni. Loodame, et iga kontsert, mida meil aasta jooksul on üle tuhande (!), oli igaüks eraldivõetuna väike ime, esietendus, mis enam ei kordu. Oleme nagu kiirrong, mis tuhib läbi Eestimaa ning viimasel ajal peatub lisaks viiele kontserdimajale ligi 120 punktis. Just nii palju on meil kokku kontserdikohti. Koolimajad, kultuurikeskused, mõisad, kirikud ... oleme püüdnud väikese ime viia kõikjale. Eesoleval suvel – tulgu ta soe või vähem soe – loodame pakkuda meie publikule klassikalisi festivale ja ka huvitavaid kammerkontserte. „Seitsme linna muusika“ Ida-Virumaal, Haapsalu suvemuusika, Suure-Jaani muusikafestival ja orealfestival need on meie regionaalsed pärlid, mida tahaksime lihvida paremaks. Loomulikult Saaremaa ooperipäevad, kus läbirääkimised ja koostöö tervelt kolme Gruusia ooperiteatri ja Gruusia kultuuriministeeriumiga jõuab lõpusirgele juuli teises pooles. Loodetavasti naudime kõik gruusiinide kõrget vokaaltaset ja emotsionaalset lavamängu. Põnevust ja emotsioone jätkub nii Hüpssaare rabakontserdile kui Narva Raekoja platsile – viimane on üks kahest tänavusuvisest uudisest. Hea akustikaga välisaal külgnab Narva vanalinnas iidse, unikaalse raekoja ja TÜ Narva kolledži hoonega – tulge 16. augustil kuulama Jaapani Kawasava Simfonietaat, mida juhatab meie oma Eesti dirigent Mihkel Kütson, ja 17. augustil Estonian Dream Big Bandi Peterburi džässisolistidega.

Desserdiks saab sel suvel aga uus algatus – „Palmse mõisa muusika“. Maalilises mõisakompleksis tuleb veepeasel laval esitusele Tšaikovski ja Verdi ooperigala. ERSOt dirigeerib Anu Tali ja aariaid esitavad meie head sõbrad – tippsoolid Moskva Helikoni ooperiteatrist. See saab olema magus! Kuid eks ka muusikud on inimesed, kes mitte ei pea kogu aeg lavatoolidel istuma ja suurt imet püüdma, hetkeks tuleb viil ja trompet kappi luku taha panna, võtta jalgratas ning mõõta Eesti teedel RMK mahamärgitud matkarada lklast Oanduni Lahemaal. Nii teevad Eesti Kontserdi töötajad juulis, kutsudes kaasa kõiki muusikasõpru. Selle peale – palun Aplaus!

Jüri Leiten
Eesti Kontserdi direktor

- 12** Jaan Tätte elu Vilsandil
- 16** Eesti-Gruusia kultuurisild Saaremaa ooperipäevadel
- 19** Urmas paet: kultuur avab diplomaatiale ukse
- 22** Harry Liivrand toonib Saksamaad Eesti muusika ja kunstiga

- 26** Sõru jazz: südames sündinud pidu
- 28** Eesti kõige põnevamad kontserdipaigad
- 36** Klassikatäht 2013 konkursi võitja Marcel Johannes Kits
- 38** Mida kuulavad noored klassikatähed?
- 39** Audiovidinate olevik ja tulevik spetsialistide pilgu läbi

- 42** Sügishooaeg: Andres Mustoneni muusikapidu erilise vene orkestriga

- 45** Muusikat täis suvi: mis toimub erinevates maakondades?
- 53** Hedvig Hanson hoiab hinge ja kõrvad avatud

- 56** Plaadisoovitused
- 58** Galeri
- 61** Küsitlus: mida kuulavad tuntud naised?
- 63** Popkooripidu annab lauludele uue hingamise

Toimetaja: Kristel Kossar
Vastutav väljaandja: Eesti Kontsert; Katrin Aunpu
Kujundus: Menu Kirjastus
Reklaam: Nordicom
Trükkikoda: Kroonpress
www.concert.ee/ajakiri-aplaus

PRIKE

Hennessy X.O

☞ Maagiline nauding ☞

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOOLIGA. ALKOHOOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST. KUI JOOD, ÄRA SÕIDA! WWW.PRIKE.EE

Twitteri-ooper Ilvesest ja Krugmanist jõudis Eestis publiku ette

Märtsi lõpus peetud festivalil „Eesti muusika päevad” kõlas juba enne esiettekannet üleilmset furoori tekitanud, noore Lätis sündinud ja USA mainekamates kõrgkoolides õppinud Eugene Birmani teos „Nostra Culpa” (sõnade autor Eestis elav ameeriklane Scott Diel) soprani ja orkestrile. Põhjuseks mõistagi teose algtooge: Eesti presidendi Toomas Hendrik Ilvese ja Nobeli preemiaga pärjatud majandusteadlase Paul Krugmani arutelu Twitteris.

„Tahtsin luua teost, mis ületaks oma aega ja hetke. Midagi enam kui kommentaari ühele kindlale Twitteri arutelule, pigem seisukohavõttu arutelude kui selliste kohta,” kirjutas helilooja teose tutvustuses. Birmani teos on, nagu ta ise selgitab, räsitud, kohati absurdne (ei puudu ka naerupahvakud saalis), aga lõppude lõpuks igal juhul lootusrikas.

Eugene Birman ütles, et enam paremat esiettekannet poleks ta osanud soovida – Tallinna Kammerorkester Risto Joosti juhatusel sai keeruka ülesehitusega teosega tema sõnul suurepäraselt hakkama. „See on suurepärane orkester!” Ülivõrdes kiidusõnu jagus nii heliloojal kui ka libreto autoril Scott Dielil solist Iris Oja jaoks.

Heliloojast **Tan Dunist** sai UNESCO hea tahte saadik

Hiina päritolu, kuid juba aastaid USAs resideerivast heliloojast Tan Dunist sai UNESCO hea tahte saadik. Sellega avaldatakse tunnustust tema püüdlustele toetada kultuuridevahelist dialoogi muusikas, samuti tõsta teadlikust loodusressursside olulisusest ja maailma keelelisest rikkusest, mis sobib hästi UNESCO põhimõtetest. Tseremoonial UNESCO peakorteris Pariisis tuli sel puhul ettekandele osa Tan Duni teosest „Kontsert vee-löökpillidele ja orkestrile” Hollandi sümfooniaorkestri esituses, orkestrit juhatas helilooja ise. Teos kanti rohkem kui kümme aastat tagasi ette ka Eestis, ERSOt juhatas toona dirigent Olari Elts.

Paavo Järvi dirigeeris Berliini Filharmoonikuid

Dirigent Paavo Järvit sai kontserdipublik aprillis näha dirigeerimas Inglismaal ja Berliinis. Londonis juhatas eestlasest tippdirigent sealset ilmakeulsaat Philharmonia Orchestrat, Saksamaa pealinnas seisis aga kuulsate Berliini Filharmoonikute ees filharmoonia suures saalis. Kuigi mõlemas maailmalinnas tuli ettekandele kaunis klassikaline kava, väärib esiletõstmist fakt, et Berliinis oli kavas ka Paul Hindemithi viiulikontsert, milles soleeris Frank Peter Zimmermann. Järvi pälvis hiljuti Saksamaal ka Hindemithi preemia, mida annab välja kuulsas helilooja ja muusikapedagoogi sünnilinn Hanau.

Eesti džässi **grand old man** tähistas väärikat juubelit

Tänavu kevadel tähistas väärikat, 90 aasta juubelit helilooja ja muusikaajaloolane Valter Ojakäär. Maestro juubeli puhul korraldati Tallinnas Kumu kunstimuuseumis ja Viljandis džässikontserdid, kus vanameistri loomingut esitasid Raivo Tafenau ansambel ja Liisi Koikson.

Tallinna linnavalitsus andis Valter Ojakäärule sel puhul ka teeneka kultuuritegelase preemia, tunnustades sel moel tema panust Eesti kultuuriellu.

Üle poole sajandi on Valter Ojakäär raadio- ja telesaadete, artiklite ja raamatutega tutvustanud ja propageerinud džässmuusikat ning tema helilooming („Oma laulu ei leia ma üles“, „Sõit pilvelaeval“, „Meeletu maailm“, „Olematu laul“) on püsinud tänaseni lauljate repertuaaris. Aastate jooksul on temalt ilmunud väga palju artikleid ja raamatuid, millest olulisim ja ainulaadsem on neljaosaline Eesti levimuusika ajalugu. Tema koostatud laulikutesari „Laulge kaasa!“ on aastate vältel rikastanud lauluansamblite repertuaari.

Britid avaldavad austust Benjamin Brittenile

Britid tähistavad tänavu Suurbritannia ühe suurima helilooja, Benjamin Britteni 100. sünniaastapäeva. Sel puhul jõudis helilooja kujutis sarjas „Suurbritannia suurkujud“ ka postmargile. „Meil on erakordne au tõsta esile Suurbritanniale kõige olulisemaid inimesi läbi ajaloo,“ märkis Royal Maili pressiesindaja Andrew Hammond. Britteni kõrval ehivad postmarke näiteks ka näitlejate Vivien Leigh' ja Peter Cushingi, endise peaministri David Lloyd George'i jt kujutised. Aasta jooksul on tulemas teisigi suurejoonelisi kummardusi kuulsa helilooja sünniaastapäevale, näiteks ooperi „Peter Grimes“ vabaõhuetekanne ranas Aldeburgh' festivalil, samuti kantakse aasta jooksul ette kõik Britteni 14 suurimat ooperit.

*Maitsed,
mis kõlavad kokku*

CITY
RESTAURANT

(+372)630 0818 • cityhotel@tallink.ee

www.tallinkhotels.com

Jõhvi, miks mitte balletipealinn?

Tekst: TOOMAS ZUPPING Fotod: JÕHVI KONTSERDIMAJA

Eesti esimene, siiani ka ainuke ja juba rahvusvahelist tunnustust pälvinud balletifestival toimub Ida-Virumaal Jõhvis, ja seda juba viiendat aastat.

Festivali idee algatas Jõhvi kontserdimaja energiline juht Piia Tamm, kes selle ka ellu viis ning nüüdseks on üritusest saanud üle Eesti tuntud ja tunnustatud ettevõtmine. Esiialgu plaaniti propageerida maailmatasemel tantsukunsti vaid Ida-Virumaal, kuid nüüdseks on Jõhvist saanud justkui balletikeskus, kuhu huvilisi tuleb nii mujalt Eestimaalt kui ka välisriikidest.

Pidevalt arenev festival

Piia Tamm tunnistab, et alguses tundus idee teha elitaarne balletifestival paljude eestlaste jaoks suhteliselt tundmatusse linna, kus puudub nii teater kui ka professionaalne balletitrupp, veidi hullumeelsena, kuid aeg on näidanud, et valik osutus elujõuliseks. Otsustamisel oli kindlasti tähtis ka asjaolu, et Ida-Virumaal elab palju vene kultuuriruumi taustaga inimesi, kelle jaoks on ballet märksa hingelähedasem kunstiliik kui eestlasele, vene balletil on pikk ajalugu ja hulk maailmakuulsaid tantsijaid ja koreograafe. Tänu festivalile, mis pakub tasemel etendusi, on ka paljud eestlased avastanud enda jaoks balleti kui kauni ja huvitava kunstiliigi.

Praegu domineerib saalis kohalik publik, st inimesed Ida-Virumaalt, kuid järjest rohkem tuleb publikut ka mujalt Eestist. Festivali kõrge tase on järjest rohkem hakanud kohale meelitama publikut Soomest ja Lätist, kuigi reklaamikampaaniaid naaberriikides veel korraldatud pole. Kohalik külastaja on balletietenduste suhtes üsna nõudlik ja ka teadlikus väga kõrgel tasemel, kuna käiakse palju

Festival on pidevas arengus, sellel aastal on etenduste festival, järgmisel ka gala-esinemised, algselt on mõlemad vormid ühe festivali raames. Uute esinejate leidmisega tegeletakse aasta läbi. Festivali kunstilised juhid ja meeskond tegelevad pidevalt uute esinejate otsimisega, meeskonna töö jagatud selliselt, et osa otsib artiste lääne, osa ida poolt. Ka paljud n-ö vanad trupid on ise

Festivali kõrge tase on järjest rohkem hakanud kohale meelitama publikut Soomest ja Lätist.

Peterburi Maria teatris, mis on üks juhtivaid balletiteatreid maailmas. Festivali taset näitab ka asjaolu, et eelmisel aastal oli üheks külaliseks Euroopa nimekas koreograaf Nacho Duato koos 181. hooaega tegutseva Peterburi Mihhailovski teatriga, tema etendustele on aga Peterburis piletid mitmeks kuuks ette välja müüdnud.

avaldanud soovi uuesti Jõhvi tulla.

Festivali kavas on alati ka Eesti balletitrupi etendus, samuti saavad oma oskusi näidata Eesti suuremad ja väiksemad balletikoolid ja -studiod. Alati on festivalikavva kuulunud ka lastegala, aastatega on tantsulaste tase tõusnud ning nüüdseks on Jõhvi gala oodatud suursündmus sadade

Kõrgkultuur on muutumas kohalike elanike jaoks taas loomulikuks elu osaks.

Kommentaar

Marina Kesler, rahvusooper Estonia koreograaf

Olen ise ka varasemalt Jõhvi balletifestivali etendusi vaatamas käinud ja sealt elamuse saanud. Tänavu on kahel õhtul kavas klassikalised etendused, „Romeo ja Julia” ja „Maailma loomine”. Viimast olen ise noorpõlves näinud, kui see etendus rahvusooperis, oli tore ja humoorikas tükk, neoklassikalise tantsuleksikaga. Lavastuses tantsis kuradikest minu õpetaja, Eesti balleti üks vaieldamatuid tippe Tiiu Randviir ja Evat meie teatri pedagoog, priimabaleriin Elita Erkina.

Klassikalise balleti armastajatele julgen siiralt soovitada mõlemaid etendusi – „Maailma loomine” sobib hästi kogu perele. Moskva Klassikalise Balleti Teater on tegutsenud ligi pool sajandit, nad tantsivad klassikalisi etendusi ja on tuntud nii Venemaal kui üle ilma, tegemist on professionaalse balleti kõrgtasemega.

balletilaste jaoks üle kogu Eesti.

Positiivsena kaardil

Jõhvi kontserdimaja tervikuna, kuid muidugi suuremalt just Jõhvi balletifestival on toonud regiooni taas igapäevastesse positiivsetesse uudistesse, paljude eestlaste jaoks on kontserdimajast saanud justkui majakas, mis kutsub (taas)avastama Ida-Virumaad ja pidama seda varemalt negatiivse imidžiga piirkonda oma kodumaaks. See maakond on üks omanäolisemaid, paljud on leidnud üles mitte

Külakost Moskvast: „Romeo ja Julia” ja „Maailma loomine”

Shakespeare'i tragöödia ainetel loodud „Romeo ja Julia” põhineb muusika autori Prokofjevi originaalstsenariumil ning selle on lavale seadnud teatri juhid Kassatkina ja Vassiljev. „Maailma loomine” põhineb A. Petrovi muusikal ning seda on lavastanud kuulsad koreograafid enam kui 60 maailma teatris, millega on teos kantud ka Guinnessi rekordite raamatusse. „Maailma loomine” on legendaarne ballett, mille võimas

esietendus toimus 1971. aastal toonases Leningradi Kirovi-nimelises, nüüdses Maria ooperi- ja balletiteatris väljapaistvate tantsijate Mihhail Barošnikov ja Irina Kolpakova osalemisel. Tegu on helilooja Andrei Petrovi ühe armastatuma teosega. Oma olemasolu rohkem kui 30 aasta jooksul on „Maailma loomine” Kassatkina ja Vassiljevi lavastuses alati pärvinud tormilise heakskiidu publiku hulgas ja vaimustanud kriitikuid.

*Con brio,
poco a poco
accelerando.*

OLEREX
ESTI KÜTUSEFIRMA

ainult kontserdimaja, vaid ka Jõhvi ja Ida-Virumaa oma kauni loodusega, ajaloolised paigad ja ebamaine tööstusmaastiku. Tasemel on Toila ja Narva-Jõesuu spaad, siia tulla terveks nädalavahetuseks või veelgi pikemaks ajaks, päeval sõidetakse maakonnas ringi ja õhtul tulla etendusi vaatama.

Jõhvi kontserdimaja pole ainult etenduste andmise paik, siin asuvad ka kino, kammeraal, kunstigalerii, muusikakool, huvikeskus ja kohvik. Moodne hoone võimaldab pidada suurte firmade erinevaid üritusi, isegi Moskva ettevõtetel on pidanud paslikuks siin oma koosviibimisi korraldada, rääkimata kodumaisetest (suur)etevõtetest. Maakonna inimesed on hakanud käima kontsertidel, teatrietendustel, näitustel. Aastatega pole suurenenud mitte ainult publiku arv, vaid ka publiku haritus, oskus nautida nii nüüdisaegset kui ka klassikalist muusikat, nõuda parimat meelelahutust jne. Kõrgkultuur on muutumas kohalike elanike jaoks taas loomulikuks elu osaks, rahvusvahelised artistid ja kunstnikud tavapärasteks külalisteks.

Piia Tamm on osutunud karismaatiliseks ja edukaks kultuurijuhiks mitte ainult Jõhvis, vaid kogu Eestis. Kontserdihoonest on saanud Jõhvi visiitkaart, polüfunktsionaalne ehitist sobib peaaegu kõigeks – ka vabariigi presidendil vastuvõtt toimus selles majas. Sellised sündmused tekitavad elanikes nii uhkustunnet kui ka armastust oma kodukoha vastu.

Jõhvi balletifestivali 2013 peaesineja: Moskva Klassikalise Balleti Teater

Moskva Klassikalise Balleti Teater on tegutsenud pool sajandit. Teatri esimese trupi pani kokku Igor Moissejev. 1977. aastal võttis kunstilise juhtimise üle Assaf Messereri õpilane Vladimir Vassiljev, peaballettmeistriks sai aga Suure Teatri täht, kuulsa Marina Semjonova õpilane ja mantlipärija Natalja Kassatkina.

Praegu juhivad üle maailma tuntud balletiteatrit Natalja Kassatkina ja Vladimir Vassiljev, kelle lavastustes on säranud legendaarsed Mihhail Barošnikov ja Maia Plissetskaja.

Teatri repertuaaris on kõik P. I. Tšaikovski balletid, S. Prokofjevi, I. Stravinski, L. Minkuse, A. Adani, B. Bartoki, A. Hatšaturjani ja A. Petrovi balletid.

Jõhvi balletifestival 2013: Tallinna balletikooli talenditsing

Tallinna balletikooli direktor, priimabaleriin Kaie Kõrb ja tantsuõpetajad ootavad 11. mail kl 16 Jõhvi kontserdimaja lahtisele näidistunnile kõiki tänava 4. klassi lõpetavaid tantsuhuvilisi poisse ja tüdrukuid, kes soovivad õppida klassikalist ja kaasaegset tantsu. Tulla võivad ka nooremad ja vanemad tantsuhuvilised ning lapsevanemad. Tasub meeles pidada, et balletikool pole vaid tüdrukute jaoks, tantsuhuvilised poisid on eriti oodatud. Näidistunnis esinevad noormees ja neiu, kes on balletikoolis juba kolm aastat õppinud.

Kohapeal on võimalik registreeruda ka Tallinna balletikooli (Toom-Kooli 11) sisseastumiskatsetele, mis toimuvad 18. mail kl 14. Koolil on vastuvõtutele pakkuda tasuta õpilaskodu. Näidistund koos selgituste, küsimuste vastamiste ning soovijatele ka Tallinna balletikooli sisseastumiskatsetele registreerumisega kestab eeldatavalt tunni. Eelnev registreerumine pole vajalik. Täpsem info Tallinna balletikooli sisseastumiskatsete kohta: www.balletikool.edu.ee

Suveks Ida-Virumaale: „Seitsme linna muusika” ja Narva Raekoja platsi kontserdid

Jõhvi kontserdimaja korraldatavate festivalide hulka kuulub ka Ida-Virumaa kõige pikema traditsiooniga kultuurisündmus „Seitsme linna muusika”, mis sel aastal kannab järjekorranumbrit 15 ja kestab esimest korda varasema ühe nädala asemel kaks, mille jooksul antakse eri paigus 15 kontserti.

„Seitsme linna muusika” toimub juuli alguses ja püüab läbi muusika ühendada Ida-Virumaa eri piirkondi kultuuriliseks tervikuks. Kava on kirju, siin leidub nii džäss kui ooperit, folki ja vanamuusikat. Esinetakse parkides, kirikutes, treppidel, mõisasaalides. Kõige uuemaks ja põnevamaks kontserdipaigaks võib pidada Narva raekoja platsi, kuhu uue kolledžihoonel lisandumisega tekkis ka imeline kontserdiväljak, mis ühest küljest piirneb 17. sajandist pärineva raekoja, teisest uusvana kolledžihoonega ja kolmandast hruštšovkadega. „Seitsme linna muusika” avakontsert toimub kolledžihoonel esise katuse all, mis moodustab justkui väikese laulukaare – seal astub üles Hortus Musicus, kes oma muusikaga seob selle eklektilise tausta kenasti kokku.

16. ja 17. augustil alustab Jõhvi kontserdimaja koostöös Narva kolledžiga päris uut kontserdisarja esialgse pealkirjaga „Õhtud Narva lähistel”. Selle tarbeks ehitatakse raekoja platsile uudne, Eestis seninägematu spetsiaalne lava. Esimesel õhtul astub üles orkester Jaapanist klassikalise õhtumaa muusikaga dirigent Mihkel Kütsoni juhatusel, teisel õhtul Estonian Dream Bigband koos Peterburi džässartistidega. Ja nii saavadki ida ja lääs keset Narva linna kokku.

SUNOREK
AKNAKATTE

Alates aastast 1993

Eesti
suurim
aknakatete
valik

20 AASTAT KOGEMUSI

www.sunorek.ee

TALLINN: Liivalaia 40; Sõpruse pst 170 - **UUS!** | **TARTU:** Sõbra 54 | **PÄRNU:** Pikk 11
VILJANDI: Leola 53 (Home Gallery) | **RAKVERE:** Rakvere vald Tõrremäe (Põhjakeskus)
JÕHVI: Keskväljak 6 (Jõhvi Kaubakeskus) - **UUS!** | **KURESSAARE:** Tallinna 30

Jaan Tälle

valmistub suveks Vilsandil

Tekst: KRISTEL KOSSAR Fotod: SCANPIX

Saaremaa ooperipäevade lõppakord tuleb sel suvel hoopis teisiti: Vilsandi paadikuuris merelauludega, suisa kontserdi ja simmaniga, kaasa teevad rahvusmeeskoor ja rahvusoper Estonia brass. Ooperipäevade lastegalalt on lubanud läbi põigata ka Jaan Tälle, seega haarame aga Eesti kuulsaimal saarevahil, teatri- ja muusikamehel nõobist ja pärime, kuidas kevad saarele saabub.

Selgub, et aprilli lõpus on Vilsandil veel kõigest viis soojakraadi, väike vihm ja kimbutab külm tuulgi, kuid see-eest on sügisel jällegi kauem soe. Tälle ise on juba kevadtöödel hoogsalt sarvist haaranud, kaevab kraavi ja ehitab suvekööki ning on oma sõnul nüüd koduse eluga juba jälle harjuda jõudnud – jaanipäeval saab ümberilmareisija naasmisest aasta.

Mis tunne on kevadet kodus vastu võtta?

Talve kaifisin täiega, vahepeal jäi kaks tükki ju suisa vahele, nii et isegi natuke kahju oli, kui viimane jää merelt lahkus.

Mida Vilsandil talvel üldse tehakse?

Mitte midagi. (Naerame koos.) Püüad hädapärased elutoimingud ära teha ja kui siis väike loominguiline võnge tuleb, on hea meel, aga ega siin muud palju teha ole, eriti kui paks lumi maas.

Muusikalises mõttes jälgin ka seda, mis eri kanaleid pidi tuppa jõuab, ega siit ju palju kontserdil käi. Vaatasin, et septembrist märtsini olin vaid viisteist päeva saarelt ära käinud. Suvel tuleb väike esinemiste tuur, aga siis tulen saarele tagasi ja ei tee enam pikka aega midagi.

Sündisid talvel ka mõned uued lood?

Tegelikult mitte. Proovisin küll, aga ei tulnud välja – nii hea oli olla. Loominguga tegelemine tuleb välja siis, kui päris nii hea pole.

Mullu olid samal ajal teisel pool maakera.

Selle ajaga merel tegin viisteist laulu ja minu jaoks on see väga kõva sõna, iseäranis nii lühikese aja jooksul.

Jah, kusagil India ookeani kandis.

Igatsed vahel sinna tagasi ka?

Alguses küll ei igatsenud, ei suutnud isegi neid pilte üle vaadata ega tahtnud sellele mõeldagi. Kuid nüüd istusin päikeselise päevaga mere ääres ja ühtäkki hakkas meri mulle meelde tuletama, millistes kummalistes kohtades me oleme käinud ja mida teinud. Nii et olen selle reisi, saadud kogemuse ja kõige selle üle, mida seal nähtud sai, järjest õnnelikum.

Merelolek oli su jaoks inspireeriv?

Ikka. Just need pikad ookeanisõidud, kui kolm nädalat ja rohkemgi maad ei näinud ja said aru, et merel võimendub kõik – nii su enda kui teiste iseloomujooned jne. Saad teada, mida elus enam teha ei taha ja vastupidi.

Selle ajaga merel tegin viisteist laulu ja minu jaoks on see väga kõva sõna, iseäranis nii lühikese aja jooksul.

Välismaalased imetlevad tihti seda meie puutumatu loodust. Kuidas paljureisinud mehe vaatevinklist tundub, kas Eesti on unikaalne?

Kindlasti on. Sellises ulatuses lagedat loodust nagu meil on äärmiselt haruldane – mujal on nii, et kus aga inimene vähegi elada saab, on paigad

väga tihedalt asustatud. Pole harv, kui Eesti-maa-suuruse maalapi peal elab viiskümmend miljonit või Vilsandi-suurusel maatulil paar miljonit inimest – meil on siin kolm inimest!

Suvi toob aga teie üksikule saarele samuti turiste. Kuidas sinna pääseb?

Paadid sõidavad, igaüks võib tulla, mingeid lube tarvis pole – kui välja uurida, kuidas sinna tulla, siis jõuab kohale küll.

Saarevahti see ei häiri?

Ma võtan seda nii, et talv on omaette olemise aeg, kannatan selle suve ära. Eks sellist rahvast on ka, kes salaja aiast mööda käivad ja teevad pilti, kuidas ma muru niidan. (*Muigab.*) Aga mind see ei häiri, ega ma päris erakuelu ka ela.

Eesti inimestega juba näib olevat nii, et nad tahavad minna kuhugi väga teistmoodi kohta muusikat kuulama. Vilsandi paadikuur paistab olevat just selline koht.

Jah. See on küll veidi väiksem kui Naissaarel asuv Omari küün, kuid asukohalt ja olemuselt on ta veel võimsam! Usun küll, et kui omanik tahaks, võiks sel kuuril olla väga suurt perspektiivi. Ega sellisest hoonest ongi rõõmu siis, kui saad teistega seda jagada.

Palju sa ise oled ooperizaniga kokku puutunud?

Ma ei tea, kas ütlen nüüd midagi väga halba, aga olen ainult ühe korra elus ooperis käinud. (*Naerame südamest.*) Raadiost kuulan küll muusikat hea meelega, aga mulle meeldivad rohkem sellised vaiksed ja rahulikud asjad.

Kohtasid ehk aga reisi jooksul mõnd muusikalist mõjutajat?

Paapua Uus-Guineas kohtasin küll väga põnevat vormi – muusikat, mis koosneb huilgamistest ja hüüetest ning trummipõrinast. See mõjub kohati palju paremini kui meie taktimootudeta struktureeritud muusika. Käisime seal ühel festivalil, kus olid kohal 50 maakonda, kes kõik tantsisid ja laulsid oma muusikat.

Eesti-Gruusia kultuurisild

Saaremaa ooperipäevadel 2013: sammuke lähemale Euroopa ooperisaarele

Tekst: KRISTEL KOSSAR Fotod: LEMBIT MICHELSON

Kui kohtusime mullu suvel Jüri Leiteniga Kuressaare ooperipäevade pileti-keskuse ees, oli 2013. aasta Saaremaa ooperipäevade sensatsioon just välja hõigatud: kolm Gruusia ooperiteatrit koos maailmakuulsate solistidega, kirsiks tordil veel ilmakuulus Gruusia ballett. Paljud ostsid kahtlemata pääsme kohe ära, praeguseks on eelmüügist omaniku leidnud enam kui pool Saaremaa ooperipäevade 12 000 piletist.

„**M**uidugi otsustavad paljud ka viimasel hetkel kuulama-vaatama tulla,” sõnab Eesti Kontserdi juht Jüri Leiten ja julgustab inimesi suveplaane Saaremaale sätima. Tema sõnul ei maksa peljata, et hotellid täis ja magamiskohta raske leida, sest tänavu on kontserdikorraldaja otsinud üles ka oma teenuseid pakkuvad väikemajutajad, kelle kohta saab infot Eesti Kontserdi lehel. „Suured hotellid on lihtsalt rahvast täis ning kallid,” räägib Leiten, kelle sõnul kergitavad mõned ettevõtjad hindu Saaremaa ooperipäevade ajaks suisa sada protsenti. „Oleme aga ettevõtjatega ka läbi rääkimas, et nad võiks osa kasumist ooperipäevade toetamise suunata,” rääkis Leiten. Saaremaa ooperipäevad tunnistas ka Eesti Hotellide ja Restoranide Liit (EHRL) aastaauhinna vääriliseks – organisatsiooni liikmed märkisid, et festivali mõõtmega Saaremaa ooperipäevad on oluliselt elavdanud Saaremaa turismi- ja kul-

tuurielu. Ooperipäevade rahvusvaheline tase ja mainekus meelitavad kohale väga palju publikut välisriikidest ja see loob turismisektorile lisaväärtuse.

Gruusia parimad

Eesti Kontserdi juht Jüri Leiten tunneb suvel Saaremaale jõudva Gruusia esin-

2013. aasta kogu maailma muusikasõprade jaoks väga eriline, sest ümmargune number moodub kolme suure ooperihiiglase sünnist – Richard Wagneri ja Giuseppe Verdi sünnist kaksada ning Benjamin Britteni sünnist sada aastat. Kõik heliloojad muutsid läbi oma loominguga ja isiklike töökspidamiste mõjukuse jäädavalt oma riigi ja maailma ooperikunsti arengut. Saaremaa ooperipäevade festivalip-

Ooperipäevade rahvusvaheline tase ja mainekus meelitavad kohale väga palju publikut välisriikidest

duse üle mõistagi suurt rõõmu – tänavuste ooperipäevade peaesinejaks on Thbilisi, Khuthaisi ja Bathumi riiklikud ooperi- ja balletiteatrid ning festivali kavast leiab esmakordselt Gruusia rahvusballeti õhtu. Nõndasamuti on

rogrammist leiab Verdi „Attila” ja „Rigoletto”, Donizetti „Lucia di Lammermoori” ja Puccini „Madama Butterfly”. Loomulikult ei puudu ka juubelihõnguline ooperigala ning Saaremaad väisavad erilise sündmuse puhul ka Gruusia

„Rasputin“ Jay Reise'i ooperi esietendus
Moskva Helikon Opera teatriga

välis- ja kultuuriminister.

Leiteni sõnul aitab ooperiteatrid sedavõrd suurt projekti nagu Saaremaale ooperipäevadele esinema tulek läbi viia riiklik toetus – nii on ka tänavusele kultuurisillale öla alla pannud Gruusia. „Möte kutsuda Eestisse Gruusia ooper on mõlknud juba pikka aega. Gruusia soliste töötab palju erinevates riikides üle ilma,“ räägib Leiten, kes on enda jaoks Gruusia kui laulumaa tugevuse lahti mõtestanud rahvalaulu abil – sealne rahvalaul püsib nimelt pikadel nootidel. „Tbilisi, Khuthaisi ja Bathumi ongi Gruusia põhilised ooperiteatrid, neid kõigil on erakordselt kaunid ooperimajad – Bathumi maja on ehitatud 1860, nagu ka Peterburi Jaani kirik,“ rääkis Leiten. „See on väga sügav kultuur.“

Gruusia ooperi tase on Leiteni sõnul väga hea – lauljatel on väga head hääled. „Seal on Tbilisi teatri juhijuhtimisel käimas ka protsess, mille käigus kutsuti lähiriikidest ja kaugemaltki kokku noori tudengeid pikematele kursustele, et saada palju häid lauljaid, kes ooperis

esineks, see on teatrile andnud hea vokaalpotentsiaali,“ kõneles Leiten.

Lavastustest kõneledes toonitab Leiten, et tegemist on klassikalise ooperiga ning see on ka Saaremaa ooperipäevade üldine suund. Leiten tõstab esile näiteks küllaltki minimalistikult lahendatud Bathumi ooperi Donizetti „Lucia di Lammermoori“, kuid erilise lavastusena saabub Eestisse uuslavastus, Puccini „Madama Butterfly“, mille koos dekoratsioonidega versioon tuleb esmakordselt lavale just Saaremaal. „Muidugi loodan väga „Attilale“ – see on sügav ja tõsine tase, kus peaosas särab kuulus bass Paata Burdzuladze,“ rääkis Leiten Gruusia ooperi maailma-staari tutvustades.

Kammerkontserdid ja lastegala

Saaremaa ooperipäevade kunstiline juht Arne Miik toob välja ka kammerkontserdid, mida varasemalt ooperipäevade kavast olnud pole: näiteks tähistatakse 23. juulil Kuressaares Laurentiuse kirikus ning 24. juulil Orissaare

Eeslõpetuse suve mälestus - edukate Saaremaa Ooperipäevade õnnelik lõpp - paremalt direktor Jüri Leiten, maestro Eri Klas ja turunduse- ja müügiosakonna juht Katrin Aunpu.

kultuurimajas soololaulude kammerkontserdiga Verdi sünniaastapäeva, esitajateks Tobiase keelpillikvartett, klaveril sooleerib Mihkel Poll ning kaasa teeb Lõuna-Aafrika/Hollandi solist Johanni van Oostrum. Samuti tähistatakse soololaulude ja klaveripaladega Wagneri sünniaastapäeva, klaveril Peep Lassmann ja laulab sopran Heli Veskus. Kuulsa briti helilooja Benjamin Britteni 100. sünniaastapäeva puhul esitab helilooja laule poola sopran Joanna Freszel, kes on laulnud Estoonias Margarethet Gounoud' ooperis „Faust”. Klaverisaatjaks Marius Rutkovski. Britteni kvarteti esitab Tallinna Keelpillikvartett. Põnev kuulamiselamus on ka Tbilisi riikliku ooperi- ja balletiteatri solistide ansambel Suliko, kes astub 24. juulil üles Laurentiuse kirikus ja 26. juulil Mustjala Anna kirikus – Tbilisi ooperiteatri kaheksast meessolistist koosneva ansambli repertuaari keskmes on gruusia rahvapärane ehk unikaalne vokaalpolüfooniline muusika.

Samuti kõlavad klassikalised kooriteosed ja populaarsed ooperiaariad.

Mastaapsust ja väerika teetähise juubilaride nimistusse lisab ka tänavune suur vabaõhukontsert pealkirjaga „Kuressaare 450”, kus astuvad üles Gruusia ooperiteatrite ja eesti ooperisolistid, sooleerivad eesti bass Koit Soasepp ja tenor Andres Köster, kaasa teevad Saaremaa meeskoor ja Pärnu linnaorkester, dirigendipuldil on Revaz Javakshili ja Eri Klas.

Mikk märgib ära ka Gruusia balleti, mis ooperipäevade kavas esmakordselt. 26. juulil kl 20 astub Kuressaares ooperitelgis vaatajate ette Gruusia rahvusballett kolme ühevaatuselise balletiga: Fokini „Chopiniana” ja Possokhovi „Sagalobeli” kõrval jõuab vaatajate ette ka eesti tippkoreograafi Teet Kase lavastus „AWingless Flight into the Darkness”.

Ülipopulaarne Saaremaa ooperipäevade lastegala tuleb taas ka tänavu. Sedapuhku on Miku sõnul kandvaks jõuks Saaremaa süm-

fonietta ning neidudekoor, keda juhatab noor dirigent Kaspar Mänd, kes muidu Pariisis dirigeerimist õpib. Alati on lastegalal publiku ette astunud suurel laval ilma tegevad saarlased, nii ka nüüd – näiteks teeb lastegalal kaasa rahvus- ooperi solist, bariton Aare Saal. Üles asuvad ka noor saarlanna Siiri Koel ning Markus Mõttus, kes laste laulukonkursil asunud üles näiteks Porgy aariaga ooperist „Porgy ja Bess”. Lastegala lõpeb aga suure ühislauluga, Arne Mikk soovitatav kõigil hääle puhtaks kõhida, et Ülo Vinteri „Põhjamaa” ikka kenasti üle saare kaiguks.

Idee Euroopa ooperisaarest, mille eestlaste lemmiklavastaja Moskvast, Helikoni juht Dmitri Bertman mullu viljakasse mõttemulda pillutas, ajab Saaremaal edukalt juuri. Jüri Leiteni sõnul püsivad Saaremaa ooperipäevad pidevas muutumises ning see ei hõlma mitte ainult festivaliprogrammi, vaid ka tehnilisi lahendusi. „Ooperaare idee hakkab kandma juhu, kui väljume traditsioonilistest lavastuslikest piiridest, kasutades ära tänapäevaseid tehnoloogilisi võimalusi – miks mitte pidada silmas näiteks 3D- või 4D-tehnikat. Vineerist dekoratsioonide aeg on ümber.”

Saaremaa ooperipäevad 2013

Kuressaares ja mujal Saaremaal
21.–28. juuli

Kolm Gruusia ooperiteatrit ja rahvusballett

Kaido Kaasik, Saare maavanem

Saaremaa ooperipäevad on aastate jooksul kujunenud Läänemere piirkonnas olulise tähtsusega kultuurfestivaliks, mis pakub nauditavat muusikaelamust nii kohalikele elanikele kui paljudele külalistele. Nädal täis helisevat muusikat, mida toovad meie saarele muusikamaailma säravad tähed ja parimad ooperikollektiivid, on positiivselt mõjunud Saaremaa mainele ja tuntuks. Lisaks asjaolule, et saarlastele tuuakse n-ö koju kätte kõrgtasemelist muusikat, on ooperipäevadest saanud ka arvestatav turismimagnet, mis meelitab saarele tuhandeid ooperisõpru. Tänavused ooperipäevad on kindlasti erilised, kuna Gruusia rahvusliku ooperi- ja balletiteatri heast tasemest oleme küll palju kuulnud, kuid vähesed on saanud seda tõeliselt nautida. Tänavustest ooperipäevadest tootab tulla tõeliselt kuum ja kirgi täis nädal, mis pakub igale ooperihuvilisele midagi südamelähedast.

Kindlasti loodame Saaremaale juurde saada palju uusi sõpru ja kasulikke kontakte, kellega ka tulevikus ühiseid ettevõtmisi korraldada.

*Ooperipäevade Lastegala
Ain Anger, Pipi ja Pinocchio*

Välisminister Urmas Paet: kultuur avab diplomaatiale ukse

Tekst: KRISTEL KOSSAR Fotod: SCANPIX

Kuigi Urmas Paet istub juba pikemat aega välisministri toolil, mäletab kultuurirahvas veel ka kultuuriminister Paeti, keda tööpäeva lõpuks võis ikka teatris, kontserdil või mõne näituse avamisel kohata. Kultuur on diplomaatia ukseavaja, kinnitab välisminister ning meenutab kohtumist Brasiilia

*Eesti puhul
on kultuur kogu meie
**IDENTITEEDI VÄGA
OLULINE OSA.***

välisministriga, kes kohe pärast käesurumist esmalt teatas, et on suur Arvo Pärdi loomingu austaja.

Kuigi jõudsite kultuuriminister olla vaid kaks aastat, tuletatakse seda ikka ja jälle meelde. Kuidas tagantjärele endale see aeg tundub?

Mulle väga meeldis seda tööd teha. Võib-olla oli isegi hea, et ma ei tulnud ühestki kindlast kultuurivaldkonnast ning seega polnud mul ka sunnitud eelistusi – muidugi, olin olnud kümme aastat ajakirjanik ning see on ju samuti osa kultuurivaldkonnast, ent ma polnud tundud näitleja, muusik või

filmiinimene. Seda heideti mulle alul ette, kuid sain sellevõrra jällegi neutraalsem olla. Teisalt üritasin olemasoleva rahaga luua kultuuritegijatele kõik võimalused loometegevuseks, see oli mu ainuke ambitsioon selles ametis. Püüdsin ära hoida ka võimalikke vigu – minu ministriaega sattus Sõpruse kino sulgemisoh, aga minu eesmärgiks oli väärtfilmikino alalhoidmine laiemalt, nii sai see sinna viidud. Või siis NO teatri sünd, mis sugugi valutult ei läinud. Mul oli, on ja jääb tohutu respekt kõigi Eesti kultuuriloojate suhtes, ning kui vähegi aega saan, üritan ikka teatrisse või kontserdile jõuda. Raha oli, on ja ilmselt ka jääb aga kultuuris kogu aeg liiga väheks.

Kaarel Tarandi viisi väljendudes: nii palju raha, kui kultuuril tarvis läheks, pole maailmas trükitudki?

Sõltub, millega võrrelda. Rahvusvahelises

Olen ministritele kinkinud ilusate Tallinna pildialbumite asemel hoopis Jaan Krossi, Tõnu Õnnepalu ja Sofi Oksaneni loomingut.

võrdluses paistame küll silma sellega, et riik annab kultuurile päris palju raha, ent tuleb silmas pidada ka kohaliku turu väiksust, riik on väike. Eesti puhul on kultuur kogu meie identiteedi väga oluline osa, selles osas oleme kindlasti olulised. Mujal imestatakse, kui palju käib meil inimesi teatris, kui palju on sündinud kultuuritippe nii väikse rahvaarvu juures. Seega võime kõiki arve muu ilmaga võrrelda, aga lõplik tõde kujuneb ikka meie enda sisetunde ja hoiaku järgi. Tegelikult arvan, et see on hea, kui ideid ja soove midagi teha on rohkem kui raha – vastupidine oleks palju hullem.

Kas me oleme rahvusvahelises plaanis oma kultuuri potentsiaali maksimaalselt ära kasutanud?

Kindlasti mitte. Näiteks Arvo Pärt, Eesti Filharmonia Kammerkoor ja ERSO võiksidki kogu aeg mööda maailma reisida. Mullu olid mõned inimesed skeptilised, kui kavandati suurt Pärdi loomingut tutvustust Mehhikos, ent see läks tohutu menuga – kolm kontserti Pärdi loomingust on olnud läbi aastate suurim ja edukaim Eesti mainekujundusprojekt sealkandis üldse ja olen absoluutselt veendunud, et see toimiks ka igal pool mujal. Või siis eesti kirjanduse tõlked, teatrite esinemised välismaal oma heade lavastustega – kõike seda saaks rohkem ära kasutada. Muidugi on siin küsimus ka proportsioonis, et kui palju tuleks seda teha meil ja mujal, tekib küsimus ka ressursist ja rahast, aga praeguseks maailmas juba tuntud nimedega on Eestit väga tõhus tutvustada.

Näiteks aasta eest, kui kohtusin esmakordselt Brasiilia välisministriga, lähenes tema mulle Pärdi kaudu – alustas sellest, et

Arvo Pärt on tema lemmikhelilooja, ja loetles helikandjaid, mis tal armastatud autori loominguga juba olemas. Järgmisel korral viisin talle juba paar uut plaati ning sellest sai alguse sõprus.

Mäletan, kui võimas oli Mehhikos Arvo Pärdi muusikat kuulata.

Mul on jäänud mulje teist kui esimesest välisministrist, kes kultuurile ja kultuuri kaudu Eesti tutvustamisele tähelepanu pöörab – olete ju ellu kutsunud koguni välisministeeriumi kultuuripremia.

Jah, see sai loodud tunnustamiseks Eesti kultuuriinimesi, kes on oma loominguga abil aidanud Eestit maailmas tuntuks teha. Meil on väga hea koostöö ka kultuuriministeeriumiga: koos vaatame läbi kavasad, vajadusel rahastame ka asju, milleks teisel ministeeriumil näiteks raha napib.

Muidugi arutletakse teinekord selle üle, milline peaks olema kultuuri ja klassikalise diplomaatia vahetamine, kuid rahvusvahelises suhtes on väga oluline roll ka isiklikele kontaktidel. Välispoliitika on kaugel rohkem kui vaid mingsuguste nootide, kirjade ja memode vahetamine – palju olulisem on see, milline on isiklik suhe.

Minu kogemus on näidanud, et väga paljudega on isiklik suhe tugevnenud just kultuuri kaudu – Brasiilia välisministri näide oli vaid

üks, neid võiks tuua rohkemgi. Olen ministritele kinkinud ilusate Tallinna pildialbumite asemel hoopis Jaan Krossi, Tõnu Õnnepalu ja Sofi Oksaneni loomingut, mis Eestiga seotud sündmustest tõukunud, ja tagasisidena selgub, et väga paljud on selle ka läbi lugenud! Näiteks Prantsuse välisminister tahtis sel teemal pikalt arutleda.

Üritan Eesti suurimatele sõpradele ikka kaunis isiklike kingitusi teha, näiteks kinkisin viimati suure Kihnu käsitööpadja – need on väga toredad ja isikupärased.

Kes on maailmapoliitikas suurimad Eesti fännid?

Eks ikka ennekõike meie lähinaabrid – näiteks Soome ekspresident Tarja Halonen, siis Soome välisminister Erkki Tuomioja, kelle vanaema oli tuntud eestlane Hella Wuolijoki, ka Soome Euroopa ja väliskaubandusminister Alexander Stubb, Rootsi peaminister Carl Bildt jt. Maailmapoliitikas enim tuntud on mõistagi endine riigisekretär Hillary Clinton, kes suhtus meisse väga soojalt.

Kultuuri juurde tagasi tulles – teie ise ühegi valdkonnaga peale ajakirjanduse tõsiselt pole tegelnud?

1. klassis üritasin koos teistega astuda mudilaskoori, aga kuna seal oli arvuline piirang, siis jäin välja. Nii et väike trauma – tahtsin minna mudilaskoori, kuid osale õeldi, et pole vaja tulla. (Naerab.) Küll aga olen paar aastat tantsinud rahvatantsuansambelis Sõleke ning Lasnamäe koolis õppisin teatrikallakuga klassis, kuid sellega on mu loominguline tegevus ka piirdunud. Kahetsenud ma seda ka pole, sest on palju inimesi, kes oskavad seda väga hästi ning vaevalt see midagi juurde annaks, kui mõne alaga profaanselt tegeleksin. Head muusikat, kirjandust, teatrit ja kunsti on väga palju.

Kultuuridiplomaat **Harry Liivrand** toonib Saksamaad eesti muusika ja kunstiga

Tekst: KRISTEL KOSSAR **Fotod:** OKWUI ENWEZOR (MÜNCHEN) JA CALVIN WONG (BERLIIN)

Tänapäeva tark navigatsioonikaart ütleb kultuurihuvilisele kohe, et Tallinnast Euroopa kultuurimekasse Berliini on 1528 kilomeetrit. Eesti kultuurisaadik Saksamaal Harry Liivrand üritab kaugust kahe riigi vahel kultuurilise külakostiga vähemaks võtta.

Nii jõuavadki tema toel ja soovitusel Saksamaa pealinna galeriidesse eesti kunstnike tööd (sel varasuvel näiteks Mare Vint, Andres Tolts, Leo Lapin, Enno Hallek), kontserdisaalidesse siinsed muusikud, oma töid esitlema filmi-inimesed, etenduskunstnikud (Mart Kangro, Cabaret Rhizome) ja sekka ka mõni kirjanik (Viivi Luik, Jürgen Rooste). Mõni eestlane on kultuurimekas vaat et päris oma – näiteks Berliini Koomilise Ooperi dirigent Kristiina Poska või maailmalinnas resideeriv helilooja ja kirjanik Jüri Reinvere või siis dirigent Paavo Järvi, kelle kõrghoonesuurune foto mõni aeg tagasi Frankfurdi linna ehtis. Päril kindlasti noogutavad sakslased pead Arvo Pärdi nime kuuldes – vahepeal Saksamaal elanud maestro on ka seal armastatud suurkuju.

Eesti kultuur ümbritseb Harry Liivrandi ka tema kabinetinurgas Eesti saatkonna teisel korrusel: eesti kunst, millest osa töid kodumaale naasmas ja teised just saabunud, raa-

matud, plaadid, plakatid ja muidugi suur hulk paberikraami, mis kultuuriatašee korraldavat kätt vajab. Veel enne kui saatkonna õdusas raamatukogus, kus eesti- ja saksakeelne kirjandus kenasti kõrvuti riulitel, istet võtame, jõuab kultuuriatašee tutvustada Valli Lember-Bogatkina Ida-Berliini näitust, millega saatkond Berliini 775. sünnipäeva tähistab.

Kuid tegelikult on see suur vedamine, et saame Harryga tema tööruumes kõnelda, sest väga vabalt võiks ta olla hoopis Usedomil, Münchenis või mõnes muus kohas teises Saksamaa otsas, et seal väikese põhjamaise Eesti kultuurist kõnelda. „Kui räägitakse eesti kultuurist, on tähelepanu all ennekõike muusika. Muusika avab eesti kultuuridiplomaatias kõige enam uksti,“ nendib atašee, kelle jaoks on ühtviisi tuttavad selle sõna mõlemad pooled – kunstiteadlase haridusega mees on aastaid tegutsenud kultuurivaldkonnas, kuid lõpetanud ka diplomaatide kooli sealsamas Berliinis. Kui aga aega üle jääb, analüüsib näiteks ooperit: muusikagurmaan Liivrandi sulg rõõmustas lugejaid 2012. aastal korduvalt

Teater.Muusika.Kino veergudel, kuuldavasti olnud ta möödunud aastal üks selle ajakirja preemiakandidaatidestki.

Eesti kultuuriringkondades kohtab tihti kurtmist – no ei saa jalga Euroopas ukse vahele! Milles on probleem?

Eestil on siiani puudus haritud kultuurimänedžeridest, kes oskaks olulisse võrgustikku n-ö sisse murda, sest kõiki uksti avatakse enamasti isiklikul tasandil. Eesti helilooming ja muidugi Arvo Pärt on Saksamaal väga tuntud, kuid selle taga on agentuuride pikaajaline töö, mida ilma meedia toetava osaluseta ette ei kujuta. Mullu novembris kuuldas Pärdi teose „Aadama itk“ plaadiesitlust Münchenis üle tuhande inimese ja ajakirjandus oli tulvil nii eeltutvustustest kui vastukajadest. Nii peakski kommunikatsioon käima.

Kui palju saab siin kultuuriatašee aidata?

Minu funktsioon on eksperdi, soovitaja, kooridireerija, kontaktideotsija töö. Sõltub paljudest asjadest, kindlasti ka varasematest

*November 2012 Münchenis Herkules-
saalis pärast Arvo Pärdi „Aadma itku“ CD
esitluskontserti: vasakult Eesti suursaadik
Kaja Tael, Arvo Pärt, Harry Liivrand, EMTA
professor Kristel Pappel.*

sidemetest. Nagu ikka, on vahel ootused hulga suuremad kui tegelikkus realiseerida lubab. Berliinis ületab pakkumine nõudluse mitmekordselt, Saksamaa pealinn on tõmbekeskus kõigile, kes vähegi loovaladel tegutsevad, sest Berliinis on siiani elada-töötada suhteliselt odav. On ka palju alternatiivskeneesid, kuid isegi selles hiigellinnas on kohtade puudus ning alternatiivsedki kohad on sageli vaid sõpruskindlikult kureeritavad, mis jällegi tähendab, et nende mäenedžerides oma tööde vastu huvi äratamine on paras väljakutse.

Paljud Eesti kultuuritegijad on õnneks leidnud ja osanud hoida suhteid oma agentuuridega ning see lihtsustab ka minu tööd. Hea näide on Rene Eespere, kelle loomingut esitatakse novembris Berliini kitarrifestivalil ning lisaks toimub kontsert ka saatkonnas. Või kunstnik Peeter Allik. Igas valdkonnas võivad tegijad ise agentuuridega kergesti kontakteeruda – see pole Berliinis probleemiks. Probleemiks on raha.

Tegelikkus ja soovunelmad lähevad, nagu ütlesin, väga palju lahku. Soov eesti artiste end näitama kutsuda sõltub ennekõike mõne tuntud kontserdipaiga või galerii juhatajast, sest

raha eest tippkohti meil üürida pole võimalik. Kui võtta kunst, siis teave meie kunsti kohta on Saksamaal erakordselt väike, hea oleks, kui kunstielu kohta oleks laialijagamiseks oluline info koondatud ühele CD-le. Muusikaga on olukord palju parem, Eesti Muusika Infokeskus on selles osas tänuväärset tööd teinud – nii klassikalise muusikast, popist kui džässist on jagada professionaalset promomaterjali. Just tänu sellistele tutvustavatele materjalidele on

enam huvi – nagu ütleb professor Cornelius Hasselblatt.

Kas rahaline piir tuleb eesti kultuuri esindamisel ka ette?

Rõhutan veel, et kultuuriesinduse mõttes räägime ikka kogu Saksamaast, kuigi kultuuritegijad tahavad ennekõike end näidata Berliinis. Berliin on enda näitamise ja kuuluse kogumise mõttes tõesti parim paik, ent kunsti ostetakse enamasti hoopis Stuttgartis, Münchenis jm Saksamaa jõukamates piirkondades.

Saksamaa pealinn Berliin on tõmbekeskus kõigile, kes vähegi LOOVALADEL TEGUTSEVAD.

meil õnnestunud festivalide korraldajaid jt sunnata ka nende heade ja nooremate heliloojate loomingu juurde, kes pole maailmas sugugi nii tuntud kui Pärt või Erkki-Sven Tüür.

Eest kirjanduse tutvustamisega on muidugi kõige kurvem lugu, sest eesti autorite avaldamise vastu pole pärast Jaan Krossi

dis, Münchenis jm Saksamaa jõukamates piirkondades.

Muidugi on kultuuriatašeede eelarved väikesed, seega lähtume detsembris aastaplaane kokku pannes eelarvest ning hiljem sinna midagi vahele torgata on väga keeruline, peame paluma selleks abisummasid kas

Eesti muusikud sel suvel Saksamaal

Schleswig-Holsteini muusikafestival (SHMF, 6. juulist 25. augustini), www.shmf.de

13. juulil Bargteheides, 14. juulil Föhris

Kammerkontsert „Tuhkatriinu Eesti õed – eesti muinasjutud ja saagad“
Esitusele tuleb Kangro, Vähi, Pärdi, Mägi, Kuulbergi, Eespere ja Tüüri muusika.

13. juulil Kielis, 14. juulil Elmshornis

Kristjan Järvi juhatab Balti noorteorkestrit, teiste seas kõlab Tüüri 3. sümfoonia.

17. juulil Kielis, 18. juulil Wotersenis

Leedu kammerorkester David Geringase juhatusel, soleerivad Vytautas Sondeckis (vioola) ja Kalev Kuljus (oboo).

3. augustil Neumünsteris

„Muutuste laulud“
Balti ketti ja laulvat revolutsiooni meenutavad muusikaga kammerkoor Collegium Musicale, ETV tütarlastekoor, Ueterseni poistekoor, Ensemble Elmshorn, kammerkoor Consonare Norderstedt, kammerkoor I Vocalisti ning Schleswig-Holsteini Lübecki festivalikoor Eric Whitacre'i juhatusel.

5. augustil Schleswigi toomkirikus ja 6. augustil Lüneburgi Püha Miikaeli kirikus

Eesti Filharmoonia Kammerkoor Daniel Reussi juhatusel, kavas Pärt, Kreek, Tobias jt.

9. augustil Hamburgis Püha Miikaeli kirikus

Eesti Filharmoonia Kammerkoor Tõnu Kaljuste juhatusel, ette kantakse Arvo Pärdi „Kanon pokajanen“.

9. augustil Altenhofis

Tallinna kammerorkester Risto Joosti juhatusel, kavas Tüür, Eller, Körvits jt.

10. augustil Hamburgis Püha Jakobi kirikus

Eesti Filharmoonia Kammerkoor Tõnu Kaljuste juhatusel, kontsert Arvo Pärdi loomingust: ette kantakse „Aadama itk“, „Te Deum“ jt.

11. augustil kl 11 Hamburgis NDR stuudios

Arvo Pärdi filmiportree, kl 19.30 Arvo Pärdi loomingule pühendatud kontsert. NDR Radiophilharmonie Tõnu Kaljuste juhatusel, soleerivad Marrit Gerretz-Traksmann (klaver) ja Barnabás Kelemen Ye-Eun Choi (viul).

15. augustil Plöni Nikolai kirikus

Eesti Rahvusmeeskoor Mikk Üleoja juhatusel, kõlab Pärdi, Kreegi, Tobiase jt looming.

kultuuri- või välisministeeriumilt. Samuti anname soovituskirju kultuurkapitalile või mõnele muule fondile.

Eesti muusika tutvustamine on sul aga südamel ja tean, et üks projekt, mille kindlasti ära tahad teha, on üritus nimega „Eesti heliloojad Berliinis“.

Selline kinnisidee mul tööpoolest on, ehk õnnestub korraldada 2014. aastal. Tegemist on kolme heliloojaga, kes viimase saja aasta jooksul Berliinis elanud – Tobias, Pärt ja Reinvere. Minu jaoks ühendab neid lähedane vaimus – omalaadne romantiline suhe muusikasse ja teatav esoteerilisus, nende teoseid ühes kavas kuulata pakuks kindlasti põneva kogemuse.

Kõneldes eesti muusikute tuntusest Saksamaal meenub mulle esmalt kohe mitmete siinsete tipporkestrite peadirigent Paavo Järvi. Kas tema on Saksamaa mõistes superstaar?

Absoluutselt! Ta on üks kõige hinnatumaid dirigente kogu Saksamaal ja tema kontserte hindavad ka kriitikud väga kõrgelt. Kõrget täheledu ennustatakse ka noorele Kristiina Poskale, kes on juba võitnud mitu olulist rahvusvahelist auhinda ning on Berliini Koomilise Ooperi esimene naisdirigent üldse.

Jõuad tänava nõu ja rahaga kaasa aidata kahele suurele Põhja-Saksa festivalile, mis eesti muusikud taas arvukalt Saksaga publiku ette toob.

Töö mõlema festivali kavadeka algas juba eelmisel aastal. Esimene on Schleswig-Holsteini suvine muusikafestival, mis on tänava pühendatud kolmele Balti riigile ning mille sisse mahub lausa eraldi Pärdi festival. Eestist sõidavad kohale tippkollektiivid – RAM, Eesti Filharmoonia Kammerkoor Tõnu Kaljuste ja Daniel Reussi juhatusel, Tallinna Kammerorkester, Hortus Musicus; samuti setu naiskoor Sõsarõ. Toomas Siitan kirjutas mu ettepanekul festivali programmiraamatusse huvitava ülevaate balti muusika ajaloost. Eesti tippkollektiivide esinemine sel mainekal festivalil sai riigilt 50 000 euro suuruse toetuse.

Teine suursündmus on eesti muusikale pühendatud Usedomi saare XX muusikafestival, mille kava koostamise juures koos festivalikorraldajate ja kultuuriministeeriumiga veelgi tihedamalt koostööd tegin. Festivali sees on eraldi n-ö Järvide festival. Pakkusime sinna ka interpreete, keda Saksamaal ei tunta, kuid kes on väga omanäolised – nii esinevad Usedomil näiteks ansambel Resonabilis ja Rein Ranap, noored EMTA muusikud astuvad üles August von Kotzebue salongis jne. Mõlema festivaliga kaasneb ka mitu kunstinäitust, millest ulatuslikum Balti paviljon Büdelsdorffis organiseeritud näitusel „NordArt2013“.

Usedomi muusikafestival sügisel 2013

Tänava 21. septembrist kuni 12. oktoobrini tähistatakse pühendusega eesti muusikale ja muusikutele festivali 20. toimumisaastat. Saare kontserdisaalides, kirikutes ja mujal saab kuulata muusikailma suurnimesid nagu Neeme, Paavo ja Kristjan Järvi ning Kurt Masur, muusikalist külakosti viivad ka Eesti Rahvusmeeskoor, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Martin Kuuskmann, Andres Uibo, Kalev Kuljus jpt. Kavaga saab tutvuda festivali kodulehel www.usedomer-musikfestival.de.

Südamel sündinud pidu

Tekst: RIINA JUSSILA Fotod: SVEN TUPTS

„Eestimaa loodus on see, mis mind nii Hiiumaale kui Rannapungerjale tõmbab. Istuda, vaadata merd ja kuulata head muusikat – see on suurepärane tervik, millest ei taha mingi hinna eest ilma jääda,“ räägib näitleja, Sõru Jazz'i peakorraldaja Guido Kangur. Sõru sadamahoones, paatide ja kadakate vahel astub 15. ja 16. juunil üles ligi 50 Eesti armastatuimat džässmuusikut.

Millise menüüga Sõru Jazz tänavu üllatab?

Sel aastal on väikese festivali domineerivam osa naistel. Esimesel päeval kostitame publikut eesti džässlauljataride galakontserdiga, kui lavale astuvad Hedvig Hanson, Helin Mari Arder, Kadri Voorand, Anna Pöldvee, Airi All-vee, Liina Saar.

Teisel päeval võib näha ja kuulda külalis-esinejana vene armastatud džässilegendi David Gloschokit, kes tegi aastaid koostööd meie dirigendi ja klarnetisti Aleksander Rjaboviga. Meie festivali laval kohtub ta Rjabovi lapselapse Susanna Aleksandraga. Armastan oma intervjuudes rääkida sildadest ja siin saab

kokku aegade sild. Neil kokkusattumistel on minu jaoks väga suur tähendus.

Kui esinejate hulgas on tavapärasest rohkem naisartiste, kas tohib uurida, kes kogu üritust juhivad?

Muidugi naised, kelleks on suurepärased Piret Kalda ja Anne Reemann. Mitu head aastat on meid aidanud Margus Prangel ja Mait Malmsten, kuid sel aastal on eesotsas tüdrukud. Ma loodan, et nad väga ei solvu.

Kui kerge või raske on Sõru Jazzile esinejaid valida?

Väga raske. Neid, kes kavasse ära ei mahtunud, on palju ja nende ees ma siiralt vabandan. Loodan, et nad on valmis järgmisel aastal tulema. Muusikud, keda Sõrus näha ja kuulda saab, on aasta jooksul astunud üles Teatri Puhveti salongiõhtutel. Festival ongi siit välja kasvanud ja võib öelda, et Sõru Jazz on esinejate jaoks taaskohtumine suvisel Hiiumaal.

Sõru Jazz on sinu ja abikaasa Pille Lukin-Kanguri ühine ettevõtmine. Kas kõike seda koos organiseerides tülisid ei teki?

Me armastame seda festivali, me armastame neid muusikuid. Tõsi on, et see on peretöö,

kuid me teeme seda tõesti rõõmuga. Asjad on aastatega kenasti paika loksunud ja teame täpselt, kes mis ülesannetega tegelema peab.

Festival sündis teie enda kirest muusika vastu?

Jah, võib öelda, et see on spontaanselt sündinud idee. Need armsad muusikud olid ja on ka praegu minu enda lähedal olemas, minu enda elus. Ma näen nende silmi, tunnen ja tean neid. Kui mul poleks seda kõike olnud,

“Teeme festivali, mida ise naudime ja näeme, ET SEE LÄHEB KORDA KA TEISTELE.”

poleks ma ilmselt festivali tegema hakanud. Teeme festivali, mida ise naudime ja näeme, et see läheb korda ka teistele. Mis saaks veel parem olla?

Suurtest rahanumbritest te seda kõike tehes ei unista?

Meie jaoks on tähtis, et muusikud saaksid tehtu eest tasu. Mul on elukutse, mis toob leiva lauale. Teen seda kõike näitlejatöö kõrvalt, mis omakorda annab võimaluse teha asja eelkõige hinge ja südamega.

Kas Sõru Jazz on Kangurite pere suve tippüritus?

Muidugi on. Teine, millest ei saa üle ega ümber, on „Tuletorni kontsert“ Peipsi ääres Rannapungerja jõe suudmes, minu kodukohas. Ühtlasi on see kahepäevane üritus proloog festivalile „Seitsme linna muusika“.

Mis „Tuletorni kontserdil“ toimuma hakkab?

Ma pean oluliseks muusika ja teatri lähedust. Sõrus viivad näitlejad üritust läbi, improvi-

seerivad, loevad luuletusi ja ka musitseerivad. „Tuletorni kontserdil“ võib lisaks muusikale näha ka teatrietendust. Esimesel päeval teevad biitlitele sügava kummarduse Ivo Linna ja All Star Band, teisel päeval rokivad laval Emil Rutiku, Tanel Padar ja Compromise Blue jpt. Lisaks saab näha Jan Uuspõllu monoetendust „Vanaisa“.

Eelmisel aastal täitus „Tuletorni kontserdil“ üks minu unistus – Peipsi kaldal sai nautida kolmetunnist kontserti Estonian Dream Big Bandi esituses. Mul on ääretult hea meel, et

Eesti Kontsert viitsib meiega jännata.

Kõlab uskumatult, et üks näitlejaperekond nii palju suudab.

Meil on väga palju sõpru ja abilisi, kellela me hakkama ei saaks. Suur aitäh tuleb öelda ka meie vanematele, kes kõikides ettevõtmistes abiks on. Minu isa, kes saab suvel 80-aastaseks, aitab Rannapungerjal ettevalmistusi teha, Pille vanemad on Sõrus toimetamas. Muide, tema ema on suurepärase kokk, kes muusikute toidulaua eest hoolt kannab. Lapsed on üritustel samuti alati kaasas, mängivad omi mängu ja vaatavad esinemisi.

Nii et mõlemale üritusele on oodatud ka lastega pered?

Nii Sõru Jazz kui „Tuletorni kontsert“ ongi pereüritused, need on mõeldud kõikidele. Ootame inimesi autode, bussidega, jalgrattastel ja paatidel. Puhkemajju, kus ööbida, jagub ja neile, kel soovi oma telgiga tulla, on samuti plats olemas.

Sind ennast me laval musitseerimas ei kuule?

Tead, ma ei ole pillimees. Kitarr on mul küll kodus olemas ja kitarriõpikud ka, kuid neid lähemalt uurides sain aru, et parem on enda lähedusse organiseerida häid pillimehi, kes selle töö ära teevad.

Kontsert rabasaarel,
paadikuuris, lossis või laskepesas?

Miks mitte!

Tekst: TOOMAS ZUPPING Fotod: SCANPIX

Kas olete tutvunud hiljuti renoveeritud Alatskivi lossi ja Kukruse polaar-
mõisaga? Olnud varahommikusel kontserdil Hüpassaare rabasaarel?
Aplaus vaatles huvitavaid kontserdipaiku erakordse ajaloo kohtades.

Mooste mõis Põlvamaal

1. juunil kl 19
puhkpilliansambel Brassical

Põlva maakonnas asuva Mooste mõisa härrastemaja pole üks silmapaistvama välimusega mõisahooneid mitte üksnes Kagu-Eestis, vaid kogu riigis. Mooste põhikooli lapsed võivad uhkustada peegellaega saaliga, jalutusruumis paikneva skulptuuridega kaunistatud kahhelahju ja elegantselt keerduva trepiga. Mõisa viimane omanik enne võõrandamist oli Eduard von Nolcken, kes muutis Mooste 20. sajandi algul Lõuna-Eesti üheks kaunimaks ja esinduslikumaks mõisakompleksiks. Peahoone valmis 1909. aastal moes olnud juugendist kantud sisekujundusega, kuid välisilme jäi siiski peamiselt historitsistlikuks, meenutades romantilist prantsuse lossikest. Oluline ruum on aga teisel korrusel asuv kunagine parunivõsukeste lastetuba, mille seinakapis pesitseb ammuilma õnnetult hukka saanud aadlinoormehe val-

ges riietuses vaim, kes aeg-ajalt sealt välja ilmuvat, et koolipreilisis hirmutades põlema unustatud tulesid kustutada.

Haapsalu kuursaal

7. juunil kl 20
„Flamenko!“. Ralf Tall (klaver), Maria Rääk (flamenkotants)

19. sajandi teisel poolel muutusid Eesti kuurordid Tsaari-Venemaa kõrgema klassi ja ka tsaariperekonna hulgas populaarseks, seepärast ehitati meie suvituslinnadesse peenemale seltskonnale uhkeid hooned, sh kuursaale. Haapsalu oma teeb eriliseks see, et on ainus algsel kujul säilinud kuursaal Eestis. Puitpitsiline hoone ehitati 1898. aastal Suure promenaadi äärde otse merre, kuigi hiljem on ümbrus täidetud. Kuursaal koos läheduses asuva kõlakojaga muutus linna suvituselu keskuseks, kus kogu hooaja vältel pakuti kõikvõimalikku meelalutust: anti kontserte, esitati näidendeid ja serveeriti hõrke roogi. Sõjaeelse Eesti

Vabariigi ajal kaunistati lõbustuspaiga ümbrust dekoratiivsete skulptuuride, dolomiidist treppide ja roosipeenardega. Nõukogude ajal lagunema kipunud ja hooletusse jäetud hoone on koos promenaadiga taas ellu äratatud ning muutunud suvise Haapsalu üheks dominandiks.

Alatskivi loss

15. juunil kl 19

Tubina päevad. Mati Palm (bass), Piia Paemurru (klaver)

Eesti idapiiril, Peipsi järve läheduses asuv tornide ja tornikestega Alatskivi loss on otsekui muinasjutust välja astunud valge ilmutis keset põliseid metsi ja vallseljakuid. Tollane mõisaomanik Alfred von Nolcken, olles huvitatud briti ajaloolistest ehitusstiilidest, käis ise Inglismaal ja Šotimaal elamuarhitektuuriga tutvust tegemas. Mõisahärra vaimustus Balmorali kuninglikust, uusgooti stiilis residentsist Šotimaal lõppes sellega, et parun valmistas lossi kavandi ise, tulemuseks enam-vähem koopia, kuigi tunduvalt väiksem, Briti monarhide suvekodust. Lossis on avatud vahakujudega mõisateenijate ekspositsioon, ülevaate saab ka Tartumaa mõisate ajaloo. Kostüümilaost võib laenutada härrasrahva või teenijate rõivaid ning ajaloo ehedama tunnetamise huvides neis lossi salongides uidata või ümbritsevas parkmetsas ringi silgata.

Johann Köleri muuseum

17. juunil kl 21

kammerorkester, solistid Kristel Pärtna (RO Estonia) ja Pavlo Palakin (bass)

Pärnumaal, Soomaa kagupiiril Vastemõisa vallas Ivaski külas Lubjasaare talus asub Eesti rahvusliku maalikunsti rajaja Johann Köleri (1826–1899) sünnikodu. Vaatamist vääriavad 19. sajandi teisest poolest pärinevad taluhooned, sajandivanused tööriistad ning sõnas ja pildis Kölerit tutvustav ekspositsioon.

Suure-Jaani ja Hüpasaare rabasaar

17.–23. juunini

23. juunil kl 3.00 Hüpasaare rabasaarel „Päikesetõusu-kontsert“. ETV tütarlastekoor, Soo-orkester, Anna Liisa Eller (torupill, plokkflööt), dirigent Toomas Vavilov, moderaator Ain Lutsepp.

Suure-Jaani muusikafestival toimub traditsiooniliselt igal suvel jaanipäeva paiku ja on pühendatud heliloojatele Kappidele.

Suure-Jaani muusikafestivali traditsioonilisteks kontserdipaikadeks on Suure-Jaani Johannese kirik, heliloojate Kappide majamuuseum, RMK Suure-Jaani jahimaja ja laululava. Uute kontserdipaikadena on lisandunud kohvik Arturi Juures, tuletõrjetorn, Olustvere loss, Lõhavere linnamägi ja Hüpasaare rabasaar. Kontserdid on toimunud nii sees kui väljas, keskpäeval, õhtul, hilistel öötundidel ja koidu ajal.

Lahmuse vesiveski

F. Schuberti laulutsükkel „Ilus möldrineiu“. Jaakko Kortekangas (bariton, Soome Rahvusooper) ja Martti Raide (klaver)

Lahmuse mõisa paisjärve kaldale jääv vesiveski ehitati 19. sajandi keskpaiku ning see jahvatas leivajahu ja kruupi kuni 2003. aastani. Veski on säilinud 1930. aastate tehnika, mida on võimalik kasutada ka tänapäeval. Veski kuulub perekonnale, kes on selle pärast tagastamist kenasti korda seadnud.

Olustvere loss

19. juunil kl 21

D. Cimarozza koomiline ooper „Salaabielu“, EMTA ooperistuudio küünlavalgel

Olustvere leivakoda

21. juunil kl 17

„Meie igapäevane leib“. Ain Lutsepp (tekst), Kristi Mühling (kannel), Andres Uibo (harmoonium), Aare Tammesalu (tšello)

Olustvere mõis Viljandimaal on üks kaunimaid ja terviklikumalt säilinud komplekse, mis rajati juba 16. sajandi keskel. Tänapäevani säilinud esinduslikku hoonestust hakati Olustverre püstitama pärast 1884. aastat, mil omanikuks sai tsaari õukonna tseremooniameistrina Peterburis aega veetnud krahv Nicolai von Fersen.

Praegu asuvad mõisahoones turismikeskus ja Olustvere muuseum, kompleksi restaureerimine kestab aga edasi. 2010 avati renoveeritud magasiait, kuhu rajati leivakoda ja leivamuuseum, kus külastajad saavad hakata juhendaja abiga leiba küpsetama.

Stenbocki maja

19. juunil kl 18

„Stenbocki õuemuusika“. Sofia Rubina ansambel

Kuue dooria sambaga rõdu ja klassitsistliku välisilmega suurejooneline hoone Toompea põhjaserval kavandati esialgu kubermangu kohtumajaks, kuid pärast valmimist 1792 sai hoonest krahv Jakob Pontus Stenbocki linnaresidents. 1891 võeti see esmakordselt kasutusele kohtuhoonena, õigust mõisteti selles 1987. aastani. Hiljem jäi maja unarusse, kuni 1996. aastal alustati selle taastamisega vabariigi valitsuse ja riigikantselei hooneks. Siseõue kaunistab iidne pärnapuu, mille all korraldatakse suviti koostöös riigikantseleiga „Stenbocki õuemuusika“ kontserte.

Maidla mõis Ida-Virumaal

5. juulil kl 18

„Seitsme linna muusika“. Läbi öö. Kädi Plaas (sopran), Merje Roomere (viiul), Madis Kari (klarnet), Marko Martin (klaver). Kavas Tobias, Schubert, Tšaikovski, Stravinski

Purtse jõe kaldal asuv mõisaansambel on üks terviklikumalt säilinud barokki kuuluv arhitektuurinäide Eestis. Kohanimi tuleneb mõisa kunagiste kauaaegsete omanike von Maydellide nimest, Maidla-nimelisi paiku on Eestis lausa viis. Peahoone valmis 1767 ja on põhiosas säilinud tänaseni. Väliskrohvi segatud klaasipuru teeb hoone salapärselt sätendavaks. Tähelepanu väärib stiilne välisuks, samuti omaaegne sisekujundus. 1890. aastal sai Maidla viimaseks mõisaomanikuks Hermann Oskar von Löwis of Menar (1863–1935), kes põlvnes Šotimaalt 17. sajandil Liivimaale rännanud aadliperekonnast. Veel 20. sajandi algul olid alles perekonnale kuulunud linnuse varemed. Pärast 1919. aastal toimunud radikaalset võõrandamist püüdis Löwis of Menar tulutulult osa mõisast tagasi saada, 1925. aastast asub mõisas kool.

Palmse mõisa park

6. juulil kl 21

galakontsert „Tšaikovski ja Verdi“

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, dirigent Anu Tali. Solistid Moskva ooperiteatrist Helikon: Karina Flores (sopran), Ali Magomedov (tenor) ja Maksim Perebeinos (bariton)

7. juulil kl 21

„Kolm meest nagu kontsert” – Jaan Pehk, Jarek Kasar aka Chalice, Vaiko Eplik, Üle-eestiline Noorte Sümfoonia-orkester, dirigent Jüri-Ruut Kangur

Pärast põhjalikke ja endiselt jätkuvaid renoveerimistöid näitab Palmse mõis end külastajatele seninägematus ilus. Härrastemaja taga avaneb 1753. aasta jooniste põhjal rajatud regulaarpark.

Sel suvel saavad Palmse mõisapargis teoks unikaalsed kontserdid, sest kõigiti kaasaegne kontserdilava kerkib mõisatiiki, esinemine leiab sõna otseses mõttes aset vee peal, publikul on oma poodiumilt kõike hea vaadata.

ERSO direktori Kadri Tali sõnul passib klassikalise muusika päeval kenasti kokku heli-ilma kahe gigandi looming, Palmse mõisakontserdist võiks saada koguni traditsioon. Tulijatel on võimalus Palmse ka kauemaks peatuma jääda ning nautida nii suurepärasest ümbrust kui ka head muusikat, sest kohe järgmisel päeval pärast klassikakontserti astuvad lavale sarnase maailmatunnetusega muusikamehed Pehk, Eplik ja Chalice – nende seadetes võib kuulda nii džassi, bluuksi ja hip-hoppi kui ka mõnd hitti hoopis ootamatus barokiseades.

Kukruse polaarmõis

7. juulil kl 17

A. Piazzolla „Aastaajad. Grand tango”. Miina Järvi (viul), Mihkel Järvi (tšello) ja Marius Järvi (tšello)

Hiljuti kokkukukkumise äärel olnud Kukruse mõisa peahoone on nüüdseks vastutustundliku valla eestvõttel täies ilus taastatud ning sinna on rajatud polaarmõis. Mõisa arvukatest hoonetest on restaureeritud

peahoone, ülejäänud on veel varemeis. Leidlik nimetus tuleneb mõisa kunagisest omanikust-maadeavastajast Eduard von Tollist, kelle seiklustest ja avastustest polaaraladel saab mõisas ülespandud interaktiivselt ekspositsioonilt ulatusliku ülevaate.

Saka mõis

6. juulil kl 16 suur folgipäev (koostöös Viljandi pärimusmuusika aidaga)

6. juulil kl 22 „Kokkukukkumine”. Ain Agan, Jaak Johanson jt

11. juulil kl 20 Jason Carter (Ühendkuningriik) koostöös Muuilmamuusikaga.

Saka on Ida-Virumaa pankranniku pärl. Koht, kus kõrgel kaldal saavad kokku kultuuri- ja looduspärand: varemetest kerkinud neorenessansilik peahoone ja Eesti rahvuslikuks sümboliks valitud pankrannik. Esinduslik härrastemaja, arvukad kõrvalhooned ja neid ümbritsev park on hoolikalt renoveeritud ja korrastatud ning külastajatele avatud.

Sillamäe trepid

7. juulil kl 19

„Seitsme linna muusika. Rütmiällikal”. Liisi Koikson jt

Kunagise suletud linna vaatamisväärsuseks on 1950. aastatel mereäärsele kõrgele klindile ehitatud stalinistlik kompaktnen linnasüda, mis võõrapärasena sobiks pigem mõnda Musta mere äärsesse linna. Selle paraadsete haldushoonetega ääristatud keskväljakult viib alla mere äärde urnidega kaunistatud pidulik trepistik, kust avanev vaade piiritule merele on filmilikult hingemattv. Trepistik ja Mere puistee on praegu ühed Sillamäe stalinistliku neoklassitsismi sümbolid, mis pidid väljendama sotsialistliku elu õnne ja ilu. Võimsad sammastikud, trepistikud ja üleelulised mõõtkavad panevad inimese tundma võimu kohalolu ja enda tühisust.

Sillamäe kultuurimajas toimub aga 22. juunil rahvusvaheline muusikafestival „Jazz Time. Suverütmid”. Festivalist on saanud traditsioon, Sillamäe linna üks visiitkaartidest, tuntud ja tunnustatud nii noorte džässmuusikute kui ka professionaalide seas. Festivali patroon on maestro Eri Klas ja kunstiline juht Toivo Unt.

Viljandi pärimusmuusika ait

11. juulil kl 20

„Tantsud kahele klavessinile”

Pärimusmuusika aida eelkäijaks on üks kunagise Viljandi mõisa arvukatest abihoonetest. Suur ristkülikukujulise põhiplaani kivihoone on rajatud keskajegse ordulinnuse maa-alale 18. sajandi keskel. Ait ei ole säilinud ehitusaegsel ilmel, vaid teinud läbi mitmeid ümberehitusi, vaid aida keldrikorras oma tellisvõlvagedega on säilitanud

Uus CLA.

Hunt lammaste seas.

Mercedes-Benz CLA on neljaukseline kupee, mis kõigest seninähtust olemuslikult erinev. Sünnipäraselt julge, silmatorkavalt elav, aerodünaamiliselt püüdmatu. Tõeline hunt lammaste seas.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

CO₂-emissioon sõltuvalt tüübist 109 - 144 g / km ja keskmine kütusekulu 4,2 - 6,2 l / 100 km.

SILBERAUTO

Silberauto Eesti AS esindused: Tallinn, Järvevana tee 11, tel 626 6000 Tartu, Ringtee 61, tel 730 0720 Pärnu, Riia mnt 231a, tel 445 1990 Rakvere, Haljala tee 1, tel 660 0152

www.mercedes-benz.ee Mercedes-Benz peaesindus Eestis AS Silberauto: Tallinn, Järvevana tee 11

varasema ilme. 2008. aasta kevadel restaureeriti hoone nüüdisaegseks kontserdimajaks ja kultuurikeskuseks.

Mäetaguse mõis

13. juulil kl 17

Tšaikovski ja Poola muusika. Klaaspärlimäng Sinfonieta.

Mäetaguse mõis rajati Eugenius Octave von Roseni valitsemisajal 1796. aastal. Klassitsistlik härrastemaja on esinduslik, rikkalikult kaunistatud interjööridega. Eristat tähelepanu väärivad kahe sajandi vanused tammepuust ukSED, puutrepp ja *secco*-tehnikas laemaal. Mõisaansamblist on säilinud 14 hoonet, millest tall-tõllakuuri on rajatud hotell. Taastatud talveaias on avatud supelmaja-spaa koos troopilise talveaiaga. Viina-aidas on koha leidnud jäägrimuuseum, kus saab tutvuda karude eluluga.

Vaivara Sinimägede muuseum

13. juulil kl 20

„Põhjala saarte hääled“. Tiit Kalluste (akordion) ja Villu Veski (saksofon)

Vaivara Sinimägede muuseumi näitusemajas saab põhjaliku ülevaate Sinimägede 1944. aasta lahingutest, lisaks tutvustatakse kihelkonna ja mõisa ajalugu. Õues on mitmeid välieksponaate ja matkarajal saab näha Põhjasõja ning Esimese ja Teise maailmasõja aegseid kindlustusi.

Pädaste mõis

21. juulil kl 19

kammerkontsert „Britten 100“. Joanna Freszel (sopran, Poola), Mariusz Rutkowski (klaver, Poola), Tallinna Keelpillikvartett

Pädaste mõis asub Muhumaa kadakaste karjamaade ja merre ulatuvate neemikute piirimail. Mõisa pargis kasvavad iidseid pärnad, vahtrad ja saared haaravad endasse omalaadse, 19. sajandi lõpul taas moodi tulnud tudorarhitektuuri ja kohalikke tavasid peegeldava hoonestuse. Peahoone esist avarat muruväljakut raamistavad kahes reas imposantsed maakivist kõrvalhooned. Praegu on mõisahoonetesse rajatud luksuslik spaa-hotell ja restoran.

Kuressaare Laurentiuse kirik

22. juulil kl 19

kammerkontsert „Britten 100“. Joanna Freszel (sopran, Poola), Mariusz Rutkowski (klaver, Poola), Tallinna Keelpillikvartett

Andmed jumaliku Laurentiuse nimepäeva auks ehitatud kiriku kohta pärinevad juba 1522. aastast. Ei maised ega jumalikud jõud pole suutnud kirikuhoonet korduvatest tulekahjudest ja laastamistööst päästa. Praegune jumalakoda pühitseti sisse 1836, torni amiirist innustunud nelkkiiver on saanud mõjutusi ilmselt Peterburist. Vaatamisväärsed on kunstnik Urmo Rausi kullatud aknavitraažid, mis annavad suhteliselt tagasihoidlikule kirikule sakraalset sära.

Vilsandi paadikuur

28. juulil kl 17

„Merelaulud paadikuuris“. Saaremaa ooperipäevade lõpupidud

Hiljuti avati Vilsandil merepäästejaama renoveeritud paadikuur, mis on ainus tänaseni säilinud puidust paadikuur Eestis ja kogu Baltikumis. Meretuultest räsitud 140-aastane puithoone tuli sõna otseses mõttes osadeks lahti võtta, korda teha ja kuur uuesti püsti panna. Hoone on mõeldud teatrietenduste ja kontsertide tarbeks, lisaks on veepiiril seisv paadikuur loodusfotograafidele erakordne platsdarm merelindude pildistamiseks.

Kõltso mõis

Liivaluudetel kõrguv ja 2010. aastal restaureeritud Kõltso mõis pakub erakordset elamust, mille vastet on Eesti mõisate seas raske leida. Paiga harukordne ilu, lainete kohin, puhas mereõhk ja arhitektuur, mis seob kokku vene puitpitsi ja prantsuse aknad, teevad Kõltso mõisast meeldejäätava paiga. Endises Keila kihelkonnas asuv noobel härrastemaja on autentselt restaureeritud, sh algsed ukSED ja aknad, kaks kaminahju, söögisaali puittahveldisega lagi, parkett ja põrandalauad. Alustatud on ka pargi taastamisega.

Lühikese jala Väravatorn

19.–22. juunini

„In horto regis”. Hortus Musicuse suvefestival

Andres Mustoneni juhitalvane Hortus Musicusele on pea 500-aastane Väravatorn olnud koduks juba pikemat aega. Siin taasavastatakse ammu loodud muusikat, tehakse proove, antakse kontserte ning sel suvel on külalised palutud Hortus Musicuse suvefestivalile, kus kuuleb süüria, türgi, egiptuse ja teiste rahvaste traditsioonilist muusikat, Madalmaade polüfoonikuid ning esitletakse Hispaania kuldse sajandi heliloomingut.

Koos muusikutega tegutseb tornis ka kummitus, meediumi väitel olevat too munk Justinuse rahutu vaim. Asu ei andvat mehikesele asjaolu, et enne mungaks hakkamist töötas ta timukana. Tema peletamiseks müüriti torni kõrval Taani kuninga aeda viiva värava kohale risti kujutis, mis polevat siiski eesmärki täitnud.

Mustjala, rannakaitse-suurtüki laskepessa Ninase poolsaarel

27. juulil kl 15

Kristjan Kõrveri „Raud-Ants”. Ansambel Resonabilis: Iris Oja (vokaal), Kristi Mühling (kannel), Tarmo Johannes (flööt), Aare Tammesalu (tšello).

Kammerooperi esiettekanne toimub keset metsa Nõukogude sõjaväest maha jäänud suurtükilaskepesas, mis meenutab Kaali meteoriidkraatri vähendatud tsemendist mudelit. Kraatri põhjas esinevatele muusikutele mõjub avaus justkui ebamaise ruuporina, mis annab seal esitatavatele teostele kordumatu kõla. Publik saab muusikat nautida selle servadelt, olles justkui väikese amfiteatri rõdul.

Niguliste kirik

1. augusti kl 21.59 kuni 2. augusti kl 4.59

„Praeludium – suur oreliöö Nigulistes”

Kontsert algab koos päikeseloojanguga ning kestab seni, kuni päike „magab”. Organistid tegutsevad augustikuises suveöös ja mängivad viimase akordi sekund enne päikesetõusu. Pooletunniste muusikalade vaheaegadel tutvustatakse Niguliste hoonet ja varasid.

Tallinna kirikud

2.–11. augustini Tallinna rahvusvaheline orelifestival

11. augustil kl 14–19.30 Tallinna oreilirännak

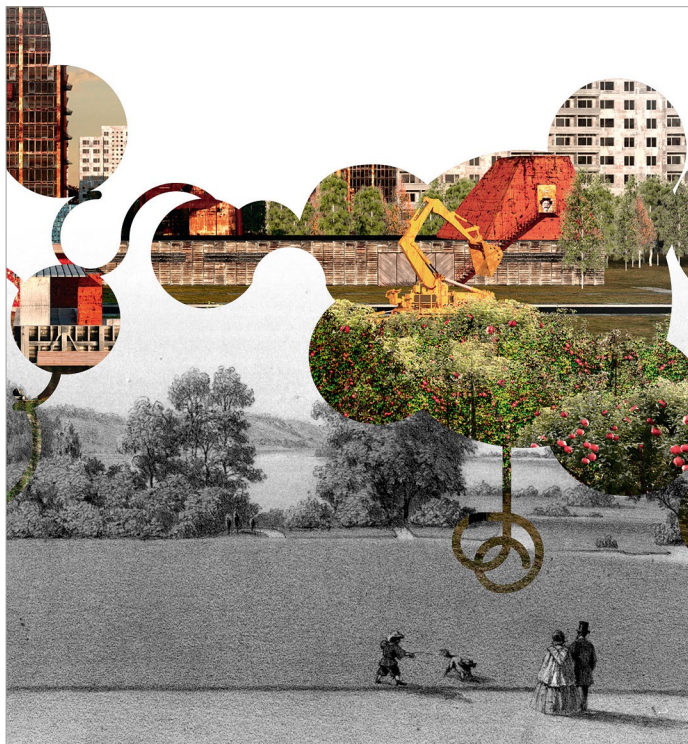
Eesti üks vanimaid, 1987. aastast pidevalt tegutsenud muusikafestival, mille eelkäijaks võib lugeda tinglikult ka 1943. aastal Tallinnas toimunud orelifestivali. Seekordse orelipeo südameks on Niguliste kirik, kunstiliseks juhiks organist Andres Uibo. Kontserdid toimuvad ka Jaani ja Toomkirikus, viimases annab orelele tuult maailma vanim, juba 100 aastat töös olnud ventilaator. Eestis on säilinud palju vanu unikaalseid oreleid, seepärast on maailma organistide ja oreliõprade huvi festivali vastu pidevalt kasvanud. Tuntud interpreetid mängivad maailma orelimuusika paremiku kõrval ka eesti muusikat. Festivali lõppkontserdiks oleval oreilirännakul tutvustavad spetsialistid oreleid, nende ehitust ja mänguvõimalusi. Kontserdid saavad alguse kl 14 Kaarli kirikus, edasi minnakse kl 15.30 Nigulistesse, sealt kl 17 Toomkirikusse ja rännak lõpeb kl 18.30 algava kontserdiga Pühavaimu kirikus.

Nõmme

3. ja 4. augustil festival Nõmme Jazz

Väike ja mõnus aedlinn Nõmme on koduks paljudele muusikutele ning pole võimatu, et kuulete mõnd nõmmeekat seal ka musitseerimas: nii on näiteks 2000. aastast Nõmme saalides toimunud Nõmme džässifestival, kuid juba kolmandat aastat saab festivalist sündmus keset rohelust.

3. augustil toimuvad kontserdid ajalooõngulises Glehni pargis Tähetorni jalamil ning omapärase arhitektuuriga Palmimajas. Glehni Palmimaja on lossi kõrval üks põnevamaid kohti Nõmmel ja kindlasti ainulaadne ehitis.

Aedade järelelu

10.05.–08.09.2013

Inimese kultiveeritud loodusel on alati mitu palet, olgu see siis mahajäetud aedade ja parkide nukrus või inimesele igiomane sisemine tung enda ümbrust pidevalt korrastada ja kaunina hoida. Kumu kahel korrusel ja siseöues paiknev väljapanek – Jaapani aedadest õunaaedadeni – käsitleb aedu ja parke nii läbi vanema eesti kunstiajaloo autorite loominguga kui ka uudses, kaasaegse kunsti võtmes.

Täname toetuse eest:

KUJUNDUSES KASUTATUD DETAILE TEOSTEST:
L. HÖFLINGER. PUHAJÄRV HÄRRASTEMAJA RÖDULT. U 1860. TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU;
KADARIK TUUR ARHITEKTID. MAKRORAJAON. 2012. AUTORITE OMAND

Irving Penn. Üks ja mitu maailma

14.06.–06.10.2013

Rootsis Moderna Museetis koostatud ligi 100 fotost koosnev näitus annab ülevaate 20. sajandi teise poole ühe silmapaistvama Ameerika fotograafi Irving Penni (1917–2009) loomingust. Tegutsedes nii reklaam- kui ka moefoto valdkonnas, hinnati teda kõrgelt mõlemal alal. Penn töötas isikupäraste portreede, moefotode ja vaikelude seeriatega välja ainuomase stiili, mida iseloomustavad läbimõeldus, hoolikalt seatud detailid ja minimalistlik väljenduslaad.

Näituse korraldaja:

MODERNA MUSEET

IRVING PENN. BALENCIAGA VÄIKE MANTEL (LISA FONSSAGRIVES-PENN)
PARIIS, 1950. MODERNA MUSEET, ROOTSI
© THE IRVING PENN FOUNDATION

KUMU KUNSTIMUUSEUM

Weizenbergi 34 / Valge 1, Tallinn
Tel 602 6000, kumu.info@ekm.ee, www.kumu.ee

AVATUD:

mai–september T 11–18, K 11–20, N–P 11–18
oktoober–aprill K 11–20, N–P 11–18

persoon

Klassikatäht 2013

Marcel Johannes Kits: kui võidu puhul õnne sooviti, tulid pisarad silma!

Tekst: KRISTEL KOSSAR Fotod: ÜLO JOSING, ERR

Eesti Televisiooni, Klassikaraadio ja Eesti Kontserdi korraldatud noorte interpretide telekonkursi „Con Brio – Klassikatähed 2013” võitja, tšellist Marcel Johannes Kits (17) usub, et tšellomängus jagub avastamisrõõmu kogu eluks.

Mie kohtumise ajaks Tallinna Muusikakeskkooli pisi-keses harjutusklassis on telekaamerate kuumusest, välklampide sähvimisest ja õnnitlejate laviinist õnneks veidi aega mööda läinud ning populaarseks osutunud telekonkursi „Klassikatähed 2013” võitja Marcel Johannes Kits saab tegeleda oma igapäevase meelistegevusega ehk tšellot harjutada. „Kuid alles eile seisin bussipeatuses, kui tuli üks täiesti võõras inimene õnne soovima,” meenutab noormees, kes telesaatse oma sõnul teadlikult küll ei pürginud, läks lõpuks õpetaja Mart Laasi soovitusel siiski ning on kogu saatel kaasnenud populaarsusest veidi ehk isegi hämmeldunud. Unikaalne on olukord ka seetõttu, et noorte klassikastaride finaali kontserdisaali nõnda palju noori, et suur hulk pidi ükselävelt tagasi pöörduma, sest pileteid polnud enam mitte ühtki järe!

Kandidaadid, kuid mitte konkurendid

Telekonkursi alustati kaheksakesi, igas saates avaldas arvamust nii žürii kui ka andsid televaatajad telefoni teel oma hääle. Finaalis võistlesid koos Marceliga Heigo Rosin (löökpillid) ja Marten Altrov (klarnet) – kõik äärmisel võrdsed ja suurepärased kandidaadid.

Marcelil endal on natuke kahju, et Heigo konkursi ei võtnud, sest just tema olla selleks äärmiselt süvenenult valmistunud. „Aga mingit konkurentsi kandidaatide vahel küll polnud,” kinnitab Marcel. Noorte interpretide oskusi tunnustavad ka mitmete Eesti mainekate muusikaprofessionaalide hõiked sotsiaalmeedias – *bravo, bravissimo* hüütakse noortele kolleegidele. „Ma olin ikka mõelnud, et kuidas reageerin, kui võidan, et hüppan kõrgele õhku ja vehin kätega, aga mõtteks see jäigi – kui siis ükskord see hetk käes oli ja kõik õnnitlema saabusid, tulid lausa liigutuspisarad silma,” meenutab noormees. „Võit tuli väga ootamatult ja sellepärast see võimas õnnitluste sadu mõjus väga liigutavalt.” Vanemad, kes ise pole küll muusikud, on Marceli alati innustanud ning pere ja sõbrad olid ka saate ajal tema suurimad toetajad, oluliseks peab noormees aga ka oma õpetajaid – nii Mart Laasi kui ka legendaarset Laine Leichterit, kelle käe alt on tulnud Eesti tšellistide paremik.

Viieselt tšellot harjutama

Eesti esimese klassikatähe jaoks on muusika olnud lahutamatuks kaaslasena kogu elu, sest juba viieselt sai ta oma esimese pilli ning sellist päeva, kus oleks tulnud tahtmine tšello nurka jätta, pole ette tulnud. Hobideksi jagub vähem aega ning noor tšellomängija peab lähtuma ka

elukutsest – ei saa ju harrastada mäesuusatamist või pallimänge, kui on oht kätt vigastada.

Marceli suur armastus soolomängu kõrval on kammermuusika ja koos sõpradega on nad alates 2. klassist mänginud koos ka triona, kaaslasteks Robert Traksmann viiulil ja Rasmus Andreas Raide klaveril. Klassikatähtede konkursi võit toob aga kaasa hulga uut repertuaari ning mõistagi kontsertesinemised – neist olulisim koos Eesti Riikliku Sümfooniaorkestriga. Kuulsus noormehe pead segi ajanud pole ning plaanid püsivad ikka kahe jalaga maa peal – pärast muusikakeskkooli lõpetamist tahab Marcel edasi õppima minna Saksamaale. „Praegu kaalun mitme õpetaja vahel, tahan minna ette mängima, üks siis vaatab, kellega kõige paremini klapin,” kergitab ta tulevikuplaanidelt katet. Kuid üks unistusi muidugi on ka – mängida kunagi näiteks Berliini Filharmoonikutega sealses kuulsas filharmoonia saalis mõnd väljapaistvat tšellokontserti. „Kuid üks on kindel – mitte kunagi pole nii, et tšello õppimine saaks ümber ja kõik oleks selge. Ma usun, et avastamisrõõmu jagub siin kogu elu.”

Lõpuks küsin, kas Marcel ikka Eesti teist kuulsat võistlussaateformaati, „Eesti otsib superstaari” ka vaatas? „Esimest küll, olin täielik Birgiti fänn,” tunnistab klassikatäht muuies.

Mida arvas žürii konkursist „Klassikatähed 2013”?

Žürii liige Kalle Randalu: „Tegemist on väga tänuväärse ettevõtmisega. Saade on toonud telerite ette nii suure hulga vaatajaid, sealhulgas ka klassikalise muusikaga mitte tegelevaid inimesi. Seega eesmärk on igal juhul täidetud!”

Žürii liige Olav Ehala: „Enamik meie teleformaate ja võistlusi on sisseostetud. Klassikatähtede konkurss on omatoodang ja sellest

võiks saada ekspordiaartikkel!”

Žürii külalisliige Arvo Leibur: „Tore ja loominguline ettevõtmine, mille käigus saavad noored ennast väga mitmekülgsetel näidatena. Artistidena on need noored veenvad ja raudselt üle igasugusest keskpärasusest. Samuti on nad kõik kõrgetest ja ilusatest ideedest haaratud.”

Mida kuulavad noored klassikatahed?

Tekst: RIINA JUSSILA Fotod: ERR

Eesti Kontserdi ja Klassikaraadio koostöös ETV ekraanile jõudnud põneval konkursil „Klassikatahed 2013“ pistsid rinda noored ja andekad artistid. Kui saates võlusid nad kuulajaid klassikaliste paladega, siis kelle loomingut armastavad noored interpreetid ise esitada, keda peavad oma eeskujudeks ja milline popartist neid kuulama kutsub?

Heigo Rosin, 23, löökpillid

Nii kaua kui ma löökpile mänginud oled, on minu väga suur eeskuju olnud Evelyn Glennie. Lemmik-helilooja on Erkki-Sven Tüür, tema muusika on alati korda läinud. Väga meeldib ka James McMillan. Popmuusikast on lemmikud näiteks Metallica ja Queen, samuti Phil Collins ja Elton John.

Marten Altrov, 22, klarnet

Eestlastest on minu eeskujudeks Hannes Altrov, Meelis Vind, Toomas Vavilov. Mujalt maailmast meeldib Martin Fröst, Mate Bekavac, David Kraukauer. Lemmikheliloojaid on palju ja üht kindlat on väga raske välja tuua. Meeldivad Tšaikovski, Rahmaninov, Schumann, Schubert, Pärt, Tüür, Uusberg. Popmuusikast pean lugu Michael Jacksonist, Beyoncést ja Bobby McFerrinist.

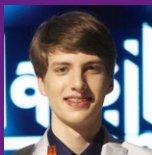
Mihkel Kallip, 22, trompet

Eeskujuks on koosseis nimega Mnozil brass. Heliloojatest imetlen suurepäraselt Dmitri Šostakovitšit. Võib öelda, et muusikast kuulan peaaegu kõike, kuid mulle ei meeldi väga äärmuslikud artistid. Sellised, kes ainult karjuvad, või need, kes on üliimalad.

Marcel Johannes Kits, 17, tšello

Minu kolm lemmiktšellisti on Rostropovič, Yo-Yo Ma ja Miša Maiski. Kindlat lemmikheliloojat mul pole. Meeldivad Brahms, Šostakovitš, Beethoven, Schubert, Arvo Pärt. Popmuusikas üht ja kindlat lemmikut, keda nimetada, mul pole.

Ksenia Kuchukova, 24, laul

Ooperistaaridest meeldivad Rene Flemming ja Joyce Di Donato. Lemmikheliloojaid on palju. Ooperimeistritest hindan kõrgelt Jules Masseneti teoseid, klaveriteostest Sergei Prokofjevi, Rahmaninovi, Liszti omi. Eesti heliloojatest armastan Tõnu Kõrvitsat ja Cyrillus Kreeki. Popmuusikast kuulan hea meelega Beyoncé, kes laulab väga loomulikult. Ka Pink on väga hea.

Märt Metsla, 19, trompet

Tõstaksin esile sellise trompetimängija nagu Rainhold Friedrich. Heliloojatest armastan Mahlerit ja Šostakovitšit. Popmuusikas mul otsest lemmikut pole, kuulan seda, mis raadiost tuleb.

Auli Lonks, 18, klaver

Minu üheks lemmikuks on kindlasti Bach. Heliloojatest nimetaksin Pärti, Tubinat, Kõrvitsat, Prokofjevit. Muusikat kuulan ma palju ja väga erinevat. Näiteks Ewert and The Two Dragons meeldib väga.

Johan Randvere, 23, klaver

Lemmikhelilooja on Bach, eeskujuks aga elu ise. Kuna ma kuulen päeva jooksul väga palju helisid, ei suuda ma tihti „iPod kõrva ja bass põhja“ mõtteid taluda. Seega igapäevaselt ma plaate ei tarbi. Kui otsin Youtube'ist lihtsalt midagi kuulata, siis meeldib mulle renessansi vokaalmuusika – see on midagi väärikat, sügavat ja heas mõttes tõsist. Popmuusikat või kergemat muusikat olen elus palju kuulanud, kuid jään sellest üha enam kaugemale. Pean siiski tunnistama, et mulle meeldivad lapsepõlvest tuttavad Earth, Wind & Fire, Quincy Jones, ehkki need pole päris popmuusika. Prantsuskeelne räpp on ka äge!

Audiovidinad, kuhu te tõttate?

Tekst: RIINA JUSSILA Fotod: SCANPIX, SHUTTERSTOCK

Paarikümne aasta eest tundus kassetmak imeaparaat, mida miski kunagi ületada ei suuda. See, et tasku küljes rippus väikese ridiküli mõõtu pleier, millest läbi klappide kõrvadesse muusikat jooksis, tundus juba kõrgem pilootaž. Millistelt süsteemidelt jõuavad helid meieni aga praegu ja - fantaasial lennata lastes - millistelt võivad need meie kõrvu jõuda 15 aasta pärast?

HENRIK ROONEMAA, ajakirja DIGI peatoimetaja

CD-plaate ei kuula ma üldse, ainus CD-mängija on autos ja sealgi olen seda kahe aasta jooksul vist paar korda kasutanud. Erinevalt paljudest vana kooli inimestest ei ole minu jaoks oluline, et ma saaksin oma eurod vahetada plastketta vastu, mis muutub kriimuliseks, kaob ära, tõmbab riulil tolmulestasid ligi nagu Saaremaa niidud jaanipäevalisi ning mis ei võimalda mul muusikat kuulata nii, nagu ma harjunud olen. Ma tahan mõnikord kuulata tervet albumit, tavaliselt lükin aga lihtsalt hetkel mõnusana tunduvaid lugusid *playlist*'i või, mis veel parem, lasen seda arvutil teha nii, et valin mõne loo või artisti ja ütlen arvutile, et mängi nüüd järgmised 60 lugu sellist muusikat. Nii leian oma kogust muusikat, mida ei teadnudki endal olevat. Praegu ostan ma enamiku muusikat FLACidena või WAVidena netipoodidest, MP3 helikvaliteet ei ole enamjaolt minu jaoks rahuldav. Palju muusikat olen leidnud ka Bandcampist, kus artistid oma loomingut ise otse tarbijale müüvad, ka mitmed väga head eesti artistid. Kuna aga just tegid end

eestlaste jaoks lahti sellised suured striiminguteenused nagu Spotify ja Rdio, siis ilmselt loobun mingil hetkel oma failidest ja lähen nende peale üle, sest mugavushüpe on sama suur kui plaadilt failide peale minna. Kui ikka ühekorraga on sulle kättesaadav arvestatav osa maailma muusikavaramust, siis ei ole muusika plaadivõi failikaupa kogumisel enam mingit mõtet. Jah, neis teenustes ei ole veel muidugi kogu muusikat ja eesti muusikaga on seal kohe eriti kehvad lood, aga see asi areneb kindlasti lähimate aastate jooksul ülimalt kiiresti.

15 aasta eest ei osanud meist keegi ette näha, et kuulame muusikat nii, nagu me praegu kuulame. Mina ei oska ka ette näha, mis järgmise 15 aasta jooksul saab. Usun, et plaadid on alles, kuid muidugi oluliselt väiksema turuosaga kui praegu (vinüülid ehk välja arvatud, ma usun, et nad oma mikroskoopilist turuosa isegi suurendavad veidi, aga suures plaanis pole see oluline). Enamik muusikat tuleb meieni just niimoodi, läbi interneti, aga milline on see seade, millest me muusikat kuulame, ei tea tõesti.

Madis Nestor, DJ, muusikagurmaan, biit.me peremees

Mööta aega, kui palju ma kodus olevaid CD-sid või vinüüplaate kuulan, ei oskagi. On hetki, kus kuulan rohkem, ja neid, kus vähem. Viimasel ajal olen proovinud hommikul kohvi või tee kõrvale kohe plaadi mängima panna, sest muidu kasvab kuulamata plaatide kogus väga suureks. Kuna tegelen võib vist öelda aktiivselt plaatide mängimisega ka väljaspool koduseinu, siis tuleb kasuks teada ja tunda seda, mis soetatud. CD kuulamised on jäänud harvemaks peamiselt sellepärast, et kogu sissetulev CD-de kogus läheb otse arvutisse. Muusikat tarbin nii plaadimängija, CD-mängija, arvuti kui viimasel ajal ka üha sagedamini telefoni kaudu.

Seda, mis toimub 15 aasta pärast, on ikka väga raske ennustada. Kui liikumine toimub nii nagu praegu, siis ilmselt on ühel hetkel enamik muusikast kättesaadav „pilvest“ ja tänu sideühenduste kiiruste tõstmisele polegi muid lahendusi ilmselt vaja, et muusikat kiirelt kätte saada. Usun aga, et ka 15 aasta pärast on vinüülpalaat endiselt au sees. See on formaat, mis väga konkreetselt ja selgelt pühendatud just muusikale. CD-formaadi hääbumist prognoosin juba lähimas tulevikus, sest enamik inimesi tarbib CD-sid nii või naa läbi arvuti ning nende väärtus devalveerub.

TOM LILIENTHAL, diskor

Viimased kaks aastat mängin pidusid tehes muusikat ainult arvutist. Vinüülide või CD-de pealt mängida pole samuti mingi probleem, see on pigem praktiline valik. Arvutiga on kõik lihtsalt kergem. 80-vinüüline täiskohver kaalub 22 kilo. Välismaa meestel, kes käisid Eestis mängimas kahe 100-kilose kohvriga, oli selleks puhuks eraldi inimene kaasas, kes neid tassis. Plaatidega ringi käia on juba ainuüksi füüsiliselt väga raske. Kui kodulinnast kaugemale minna, on arvutist mängimine parim võimalus. Mahamängimiseks on olemas Native Instrumenti programm, kaks suuremat Traktor ja Serato. Kasutan neid vastavalt sellele, mis formaadis lugu arvutis on.

Kus me oleme 15 aasta pärast? Ma ei tea, tõesti ei tea. Ilmselt eksisteerib siis pilvetehnoloogia – striimid loo otse kuskilt ülalt alla ja muusikat mängima minnes ei peagi midagi enam kaasa võtma.

Tegelikult ei loe, mis vahenditega sa muusikat mängid, vaid see, mida sa mängid. Tehnika annab võimalusi ja variante juurde, kuid emotsioon ja meeleolu on tähtsad. Kui sa küsid, et kas ma käin tänaval ringi, kõrvaklapid peas, siis ei. Kuulan muusikat kodus teatud kindla eesmärgiga, poodides ja blogides ning seda ühtekokku kolm-neli tundi päevas. Muusikat kuulatakse erinevalt. Kui kuulata mõttega, on see parajalt väsitav töö. Tänaval käies mul kõrv lihtsalt puhkab.

Salva juhatuse esimees Tiit Pahapill ja Eesti Kontserdi direktor Jüri Leiten allkirjastasid koostöölepingu.

Salva tähistab sünnipäeva koos Eesti Kontserdiga

Eelmisel aastal Eesti Kontserdi suurtoetajaks saanud, 20. tegutsemisaastat tähistava Salva Kindlustusega jätkub koostöö uue hoo ja projektidega.

“Eelmisel kevadel allkirjastasin ma Salva Kindlustuse nimel Eesti Kontserdiga esmakordselt koostöölepingu. See esimene ühine hooaeg oli värvikas ja muusikasõpradele elamusterohke, millest kõneleb nii elav publikuhvi kui ka meie enda klientide positiivne tagasiside. Salva on Eesti juurtega kindlustusselts ja seda enam on meil hea meel teha koostööd ühe suurima Eesti muusikaelu elavdajaga. Esimesed kogemused on positiivsed ning edaspidi soovime koostööd veelgi tihendada,” iseloomustas Salva juht Tiit Pahapill senist koostööd Eesti Kontserdiga.

Sel aastal täitub Salva Kindlustusel 20. tegutsesaaasta. Eesti ühiskonnas on 20 aasta jooksul toimunud suur areng. Salva on suutnud nende arengutega sammu pidada, pakkudes oma klientidele üha mitmekülgsemat ja mugavamalt kindlustusteenust. Küsimusele, mis on tähtsaim lüli nende 20 tegutsesaaasta jooksul, vastab seltsi juht kõhklemata – usaldus. “Nii nagu kontserdielamuse aluseks on usaldus ja vastastikune respekt muusikute ja publiku vahel, on ka kindlustuses märksõna usaldus. See ei teki tühjalt kohalt, see tuleb välja teenida ning seda oma pühendunud töö ja tulemustega pidevalt tõestada,” sõnab mees.

Usalduse ja usaldusväarsuse näitlikustamiseks tõlgib Tiit Pahapill Salva saavutatu arvude keelde. “Salva on 20 aasta jooksul oma klientidele välja maksnud ligi 130 miljonit eurot ning oleme selle aja jooksul aidanud oma kliente pea 110 000 juhtumis. Need on vaid arvud, kuid juhtumite taga on reaalsed inimesed, kes on abi ja tuge saanud,” tõdeb Pahapill ning ütleb, et edaspidi on plaanis veelgi enam keskenduda kliendimugavusele ja tootearendusele.

Pahapilli sõnul on Salva viimaste aastatega teinud olulise hüppe e-kanalite ning kindlustustoodete edasiarendamisel, et veelgi paremini käia kaasas klientide ootustega. “Soovime Eesti kindlustusseltsina tagada sellise e-lahenduste taseme, kus kõikide toodete müük ja kahjukäsitlus toimub ühes kanalisis kiirelt ja mugavalt. Juba ongi valminud innovaatiline ja kliendisõbralik keskkond salva24.ee,” lausub seltsi juht ning ütleb tulevikku vaadates, et eesmärk on olla ka edaspidi e-arenduste lipulaev ning pakkuda oma klientidele kvaliteetseimat teenust.

Nii nagu Salva Kindlustus on pühendunud kindlustuspartneriks oma klientidele, soovib ta veelgi tihendada koostööd Eesti Kontserdiga. Eelmisel sügisel asus Salva Eesti Kontserdi suurtoetajaks, mis tähendas kogu Eesti Kontserdi vara kindlustamist alates Jõhvi kontserdimajast kuni muusikainstrumentideni. Alanud hooajal on Salva sellele lisaks aga juba öla alla pannud Eesti Kontserdi sarjale “Muusika Eestimaaale”.

“Muusika Eestimaaale” on terve aasta vältav projekt, mis pakub kõrgtasemel muusikaelu

väljaspool Tallinna. “Nii nagu Salva on oma klientide jaoks olemas igas maakonnas, viib sari värvikad kontserdid ligi 40 kontserdipaika üle Eesti. Otsustasime sarja toetada, kuna meie kui Eesti juurtega kindlustusseltsi jaoks on oluline, et kõrgtasemel muusikaelu jõuaks ka väljapoole pealinna,” lausub Pahapill.

Sarja raames pakutakse tipptasemel muusikat väga erinevates ja hubastes paikades üle Eesti. Sarja “Muusika Eestimaaale” kontserdikavad pakuvad erinevat laadi muusikaelamust, huvilistel on võimalik osa saada näiteks Laura Põldvere ja Raivo Tafenau ansambli esitusest, Beethoveni sonaetidest tippviuldaja Sigrid Kuulmanni ja tunnustatud pianisti Marko Martini esitusest või hoopiski Voldemar Kuslapi hoogsatest paladest.

Küsimusele, miks peaks üldse üks kindlustusselts muusikaelu toetama, vastab Tiit Pahapill, et Eesti ettevõtte tugevust ja pühendumist ei näita ainuüksi mitte tulemus oma tegevusvaldkonnas, vaid võimekus ja tahe anda oma panus ka ühiskonna ja kultuuri arengusse. Salva on kaasa aidanud erinevatele kultuuri- ja spordielu projektidele ning arengutele. Lisaks koostööle Eesti Kontserdiga antakse välja rahvuskuultuurifondi stipendiume noortele muusikutele, toetatakse noorte korv- ja võrkpalli ning kergejõustikku.

Loodetavasti jätkub Salva Kindlustusel tahet ja võimalusi jääda meie muusikaelu toetama ka edaspidi ning Eesti muusikapublik saab ka järgmiste juubelite ajal osa Eesti Kontserdi ja Salva tihedast koostööst. Sel aastal on aga kindlasti igapäev võimalik nii Eesti Kontserdi kogu programmi kui ka eriprojekti “Muusika Eestimaaale” raames kaasa elada Salva juubeliaastale hea muusika nautimise ning uute värvikate elamuste kaudu.

Riiiklik sümfooniaorkester Novaja Rossija

Sügishooaeg:

Andres Mustoneni suur muusikapidu erilise vene orkestriga

Tekst: KRISTEL KOSSAR **Fotod:** EESTI KONTSERT

Eesti Kontserdi sügishooaja avab 31. augustil riiklik sümfooniaorkester Novaja Rossija. 2002. aastast on 1990. aastal asutatud orkestri peadirigendiks maailmakuuus violokunstnik ja dirigent Juri Bašmet. Eestis juhatab kuulsat orkestrit dirigent Andres Mustonen, kelle jaoks on see sünnipäevakontsert – maestro tähistab tänavu 1. septembril 60. sünnipäeva. „Kogu mu elu on pidu,” hüüatab Mustonen ise naerdes, kui talt sünnipäevauituste kohta pärida.

Novaja Rossijat nimetab Mustonen üheks uue Venemaa parimaks orkestriks. „Dirigeerin seda väga tihti ning meil on tekkinud äärmiselt sõbralik ja südamlük kontakt, tõeline

kollegiaalsus – me ootame teineteisega kohtumist väga,” rääkis ta. „Sellises õhkkonnas sünnib ka hoopis teistsugune musitseerimine.” Repertuaar, mida Mustonen koos Novaja Rossija orkestriga mänginud, on väga lai – Mahler, Šostakovič, Richard Strauss, Beethoven, Kantšeli jt. „Selle orkestri kaudu olen läinud ka Venemaale suure sümfoonilise muusika dirigendina.” Sõprus seob Mustoneni ka orkestri looja Juri Bašmetiga.

Õnnelik 1. september

Avakontserdi kavas on Euroopa suur sümfonism: Wagner, Brahmsi esimene sümfoonia, aga ka Mustoneni enda favoriidid Kantšeli ja Gubaidulina. „See on Euroopa muusika, mil-

lele lisandub vene muusikute professionaalsus, iseäranis keelpillide erakordne kõla,” rääkis dirigent, kelle juubelit kontserdiga samuti tähistatakse. „Ma ei liialda selle juubeli tähistamisega, aga kui saab kenasti asju ühendada, miks mitte,” leiab Mustonen. Pealegi on 1. september ehk kooliaasta algus olnud tema enda jaoks alati üks tore ja õnnelik päev, mis tähistab uut algust. „Minu sünni päeva ümber on alati olnud tõeline rõõm ning eks see vast ongi mind selliseks rõõmsaks kasvatanud,” muigab ta.

Kuldne klassika meeldib publikule

Sügishooaeg algab Eesti Kontserdi juhi Jüri

Leiteni sõnul aga Estonia 100 aasta juubeli üritustega, milles on osaline ka Eesti Kontsert. „Juubilarid on meile väga olulised, sest ka hooaja avakontsert on seotud Andres Mustoneni tähtpäevaga,” rõhutab Leiten. Hooaja pärlite hulka kuulub kindlasti Tšaikovski-nimeline suur sümfooniaorkester Vladimir Fedosejevi juhatusel – Venemaa legend on siia tulemas koos oma orkestriga. „Samas tuli meile suure üllatusena, et selline muusikakorüfee on juba aastaid Otepää lähedal ühes talus suvitamas käinud,” rääkis Leiten. Kindlasti jätkub ka kontserdisari „Kuldne klassika”, millega on liitunud kõik Eesti olulisemad orkestrid ja ka väliskülalised. „„Kuldne klassika” meeldib väga ka publikule, oleme seda teistesegi kontserdimajadesse väljaspool pealinna laiendanud,” tunneb Eesti Kontserdi direktor heameelt. „Sümfooniakontsertide külastatavuse arv läheb aina tõusujoones.” Eestit peaks sel suvel külastama ka lavastaja Robert Wilson, kelle käe all peaks valmima 2015. aastaks suurprojekt Arvo Pärdi muusikast.

Hortus Musicus esitab taas keskaja müsteeriumi „Taanieli mäng”

Estonia 100 aasta juubeliürituste raames jõuab lavale üks kunagine tähtsündmus – Hortus Musicuse esimene „Ludus Danielis” („Taanieli mäng”) 1975. aastal kujunes kogu nõukogude perioodi üheks murrangulisemaks kultuurisündmuseks. Järgnevatel aastakümnetel on Hortus Musicus viinud oma „Taanieli mängu” suurlinnade saalidesse paljudes maades.

Beauvais’ katedraalikoolis 12. sajandil tegutsenud tundmatu autori poolt vana testamendi ainetel loodud „Taanieli mäng” on liturgiline draama, mis hõlmab kunstides sageli peegeldatud sündmuse prohvet Taanieli elukäigus: kuningapalee seinale ilmunud tulikirjas sõnu, imelist pääsemist lõvide keskel.

Müsteeriumi 2013. aasta versioonis kasutavad Andres Mustonen ja ta mõttekaaslased džässriiot, videolahendusi, lavabutafooriat ja kostüüme. „See pole mingi *comeback*, sest mina ei korda kunagi midagi. Nüüd on see palju sügavam ja värvikam,” lubab Mustonen.

Keskaegne müsteeriumimäng „Taanieli mäng”

Estonia kontserdisaalis 19. septembril kell 19

Hortus Musicus, dirigent, kunstiline juht ja lavastaja Andres Mustonen

Kujundus ja kostüümid Riina Vanhanen

Taavi Varm (video)

Kädy Plaas (sopran), Pavlo Balakin (bariton), Riho Ridbeck (bass), Anto Önnis (tenor), Tõnis Kaumann (tenor)

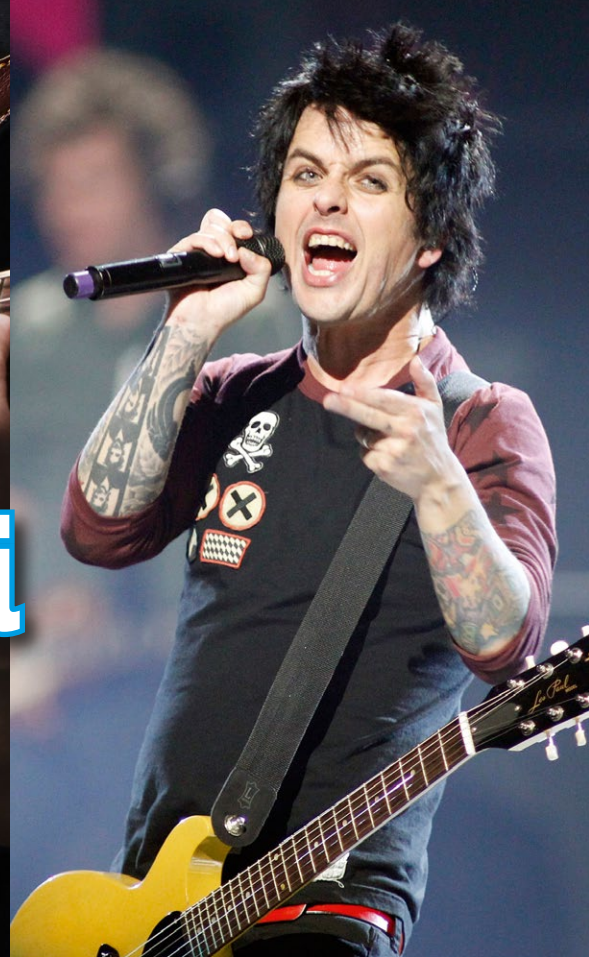
Jaak Sooäär (kitarr), Tanel Ruben (trummid), Taavo Remmel (kontrabass) tütarlastekoori Ellerhein ja Eesti Rahvusmeeskoori solistid

Muusikat täis Eesti suvi

Kultuurielu Maarjamaal küll kedagi igavlema ei jäta, tuleb nentida tänavusi suveplaane tehes. Aplaus vaatas ka suve selle pilguga, et milliseid muusikaüritusi eri žanrites üle Eesti aset leiab.

Tekst: ESME KASSAK Fotod: SCANPIX

TALLINN

Tallinna muusikasüvel teevad ilma staarid: tulemas on Elton John, Bryan Adams, Robbie Williams, Jose Carrerasest ja Anneli Peebost kõnelemata. Festivale jagub igale maitsele ja meeleolule.

Kaua oodatud suve ja valgete ööde saabumist tähistab **Valgete Ööde festival** 8.–15. juunini Viimsis. Üritus põimib kokku parimad artistid ja kaunimad kontserdipaigad, pannes helisema kõik Viimsi kaunimad paigad. Nädala jooksul esinevad festivalil Birgit Öigemeel, Mihkel Mattisen, Kõrsikud, Siiri Sisask, Marko Matvere, Maarja, Rain Simmul, Mart Sander ja paljud teised. Getter Jaani ja Koit Toome rõomustavad Venno Loosaare vahvate lastelauludega kõige pisemaid muusikasõpru.

9.–15. juunini panevad **Tallinna Kitarrifestivalil** kitarrivirtuosid Eestist ja välismaalt kogu linna helisema. René Eespere loodud kitarrimuusikat alapealkirjaga „Eesti portree“ täiendavad mitmed tuntud kitarristid mujalt, näiteks Andrew York Inglismaalt või Rémi Boucher Kanadast. Festivali lõpetab Riho Sibul koos Robert Jürjendaliga. Märksa mürtsuvamaks kisub kitarrimuusika **Rock Summeril** 15. ja 16. juunil. 25. sünnipäeva tähistav ja vähemalt selleks suveks taas elustuv festival pakub selliseid tähti nagu Bryan Adams, Zucchero, John Lydon & Public Image Limited, Mumiy Troll jt. Mõtteliseks jätkuks pop- ja rockstaaridele saab 25. juunil samas osa **Green Day** mürtsuvast muusikast.

Tähesadu jätkub **Tallinn Star Weekendil** 28. ja 29. juunil, mil Tallinna lauluväljakul võib kuulda maailma üht hiilgavamalt tenorit José Carrerast ja megastaari Elton Johni. Klassikalise muusika legend Carreras esitab 28. juunil oma kuulsamaid partiisid tuntuimatest ooperitest, samas esineb ka meie endi maailmatäht Anneli Peebo. 29. juuni õhtul on lauluväljak *sir* Elton Johni päralt, kelle kontserdi külalisesinejaks on Tõnis Mägi koos Ultima Thulega ning inglise lauljatar Sophie Ellis-Bexton. Popiradadel jätkab 3.–6. juulini kestev **Õllesummer**, mis ka tänavu pakub heade Eesti artistide kõrval üllatusesinejaid välismaalt. Tõnis Mäge kuuleb sel suvel aga veelgi, kuna vanameister tähistab sügisel 65 aasta juubelit. Juubelikontsert „**Legend – Tõnis Mägi 65**“ toob 14. juulil Tallinna lauluväljakule lisaks peategelasele ka ansambliid Ultima Thule ja Muusik Seif ning mitmed külalisesinejad.

„**Suur suvine kohtumine. Sõbrad**“ leiab aset 4. juulil Estonia kontserdisaalis, kus saab Anu Tali juhatusel nautida ERSO traditsioonilist suvekontserti. Tallinna kultuuri-suve üheks vaieldamatuks tipp hetkeks on **Birgitta festival**, mis pakub 9.–18. augustini suurepäraseid muusikateatri elamusi nii meilt kui mujalt keskaegse kloostri õhtuvalguses. Sumedatel augustiõhtutel tuuakse publikuni teiste tükide seas „Faust“ ja „Figaro.“ Festivali omaproduksioonina esietendub koguperemuusikal „Arabella“ Olav Ehala muusika ja Leelo Tungla libreto.

Toimub Tallinnas ja Harjumaal

- 8.–15.06 Valgete Ööde festival Viimsis
- 9.–15.06 Tallinna Kitarrifestival (www.kitarrifestival.ee)
- 15.–16.06 Rock Summer 25 (www.rocksummer.ee)
- 25.06 Green Day (99 Revolution Tour) Tallinna lauluväljakul
- 28.–29.06 Tallinn Star Weekend (www.greenday-tallinn.com)
- 3.–6.07 Õllesummer
- 4.07 kell 19 „Suur suvine kohtumine. Sõbrad“. ERSO traditsiooniline suvekontsert (www.erso.ee)
- 14.07 „Legend – Tõnis Mägi 65“ (<https://www.facebook.com/tonismagi65>)
- 9.–18.08 Birgitta festival Pirita kloostriis (www.birgitta.ee)

TARTU

Tartu kostitab suvel muusikasõpru nii Popkooripeoga kui ka nüüdismuusikaga, sekka armastatud viise tuntud muusikatähtedelt.

Kui juba plaanis suvel Tartus peatuda, tasub aeg-ajalt põigata parkümmend kilomeetrit lõuna poole, metsapealinna Elvasse. Iga kuu esimesel päeval saavad kõik huvilised osa haaravatest **metsakontsertidest**, alustades Bonzoga 1. juunil ja lõpetades Orelipoisiga 1. augustil. Suvi toob Elvasse ka mitu festivali, 15. juunil täitub Tartu linn aga orelihelistest, kuna viiendat korda toimuv rahvusvaheline **Väntorelifestival** jõuab nii Raekoja platsi, Jaani kirikusse kui ka parkidesse ja muuseumidesse. Haaravaks töötab kujuneda **Popkooripidu** 29. juunil Tartu lauluväljakul. Lisaks noortele kollektiividele võtavad peost osa täiskasvanute koorid, üllatusi on oodata nii repertuaari kui solistide poolelt. Üles astuvad teiste seas Pearu Paulus, Voldemar Kuslap, Ines, Maarja ja Blacky. Popkooripeol saab igaüks ka ise kaasa laulda, laulusõnu kuvatakse ekraanile ja need on kirjas ka kavalehel.

Juuli algus toob Tartusse tükikese folgihingamist. **Tartumaa Trallam** täidab 4. juulil kohvikud, pargid ja õued erinevate rahvaste keelte, muusika ja tantsudega. **Folkloorifestivali** Baltica avapeol Vanemuise kontserdimajas esitavad oma esivanemate elujõulist rahvapärimest koos eestlastega ingerisoomlased, laplased, venelased, lätlased, leedulased, sloveenid, aga ka mitmete rahvaste esindajad Indiast, Jordaaniast ja Kenyast. Muusikalisi elamusi pakuvad kindlasti ka 19.–21. juulini kestvad **Hansapäevad**, mis pakuvad ajas tagasiminekut ja lusti tervele perele.

Herman Hesse romaani inspireeritud muusikafestival **Klaaspärlimäng** esitleb teiste seas Helena Tulve ja Ardo Ran Varrese uudisteoseid. 18.–23. juulini Jaani kirikus aset leidev festival jätkab juba väljakujunenud suunas, otsides muusika seoseid teiste kultuurivaldkondadega ning kombates stiilidevahelisi piire. Festivali kunstiline juht on Peeter Vähi, kaasa teevad professionaalsed muusikud nii Eestist kui kaugemalt. 28. juulil saab kogu Tartu osa traditsioonilisest **Vanemuise suvekontserdist** Kassitoome orus. Augustis võib Tartumaal kuulda nii operetiheliseid kui ka osa saada ehedast simmanist.

11. augustil astuvad Elva lauluväljakul **suviste operetimeloodiatega** üles Vanemuise sümfooniikud ja solistid. 17. ja 18. augustil pannakse Ülenurmes püsti aga **Augustisimman** Tartumaa moodi. Kodumaist popmuusika glamuuri pakuvad **22. augustil** Tartu laululaval meie endi tippansamblid Fix ja Karavan, kel mõlemal auväärne number tähistada – vastavalt 45 ja 30 aastat tegetsemist. Fixi loomingut kuuleb lisaks endistele ja praegustele liikmetele külalisesinejate Hendrik Sal-Salleri ja Karl-Erik Taukari esituses, valitud lugudes teevad kaasa ansambel String Endel Nõgene dirigeerimisel ning Tartu poistekoor Undel Koki juhendamisel.

Toimub Tartumaal

- 1.06 kell 20 Metsakontsert Bonzoga Elvas
- 7.–22.06 „Thriller – Tribute to Michael Jackson“
(www.vanemuine.ee)
- 15.06 Eesti segakooride laulupäev Elvas (www.elva.ee)
- 27.06 rahvusvaheline Väntorelifestival Tartu Raekoja platsis ja Toomemäel (tmm.ee/festival2013)
- 29.06 kell 19 Popkooripidu Tartu lauluväljakul
- 4.07 kell 12 Tartumaa Trallam Tartu Raekoja platsil
- kell 19 XXVI rahvusvahelise folkloorifestivali „Baltica 2013“ avapidu Vanemuise kontserdimajas
- 19.–21.07 lõhnavad Tartu Hansapäevad (www.hansapaevad.ee)
- 18.–23.07 festival Klaaspärlimäng Tartu Jaani kirikus
(www.klaaspärlimang.com)
- 28.07 Vanemuise suvekontsert Kassitoome orus
- 11.08 „Palju õnne, Elva!“, suvised operetimeloodiad
Elva lauluväljakul
- 17.–18.08 Augustisimman Ülenurmes
- 22.08 FIX 45 / Karavan 30 – suur juubeliõhtu Tartu laululaval

Toimub Pärnumaal

- 7.06–30.08 IX Pärnu orelifestival, igal reedel kell 20 (v.a 2.08 ja 9.08)
- 6.–12.06 Pärnu rahvusvaheline ooperimuusika festival PromFest (www.promfest.ee)
- 19.06–4.08 Suvemuusika (www.parnukontsert)
- 21.–22.06 Watergate (www.watergate.ee)
- 28.–30.06 XII Pärnu Harmonica Festival ja konkurs Baltic-Nordic Open
- 4.–6.07 konkurs-festival „Pärnu ballaad“ (www.valgre.ee)
- 5.–6.07 „Kummardus Valgrele“ (www.kummardusvalgrele.ee)
- 10.07–10.08 muusikateatريفestival „Suveaaria“ (www.ooper.parnu.ee)
- 11.–14.07 Pärnu rahvusvaheline saksofonimuusika festival Sax.Fest (www.saksofon.ee)
- 16.–23.07 rahvusvaheline Pärnu muusikafestival, Järvi Akadeemia (www.jarvifestival.ee)
- 28.–29.07 Hard Rock Laager Vana-Vigalas (www.hardrocklaager.ee)
- 29.07–3.08 „Pärnu bluusipäevad“ (bluusipaevad.parnublues.ee)
- 15.–16.08 XIII rahvusvahemuste suvefestival „Multikultuurne Pärnu“

PÄRNU

Pärnu muusikasuvi on kirju nagu liblikatiib – suvepealinna jõuab kolme kuu jooksul nii popmuusikat, blusiheliseid kui ka džässirütme. Oma näo annab Pärnu suvele Valgre 100. sünniaastapäeva ning Pärnu kuurorti 175. sünnipäeva tähistamine. Üheks olulisemaks muusikasündmuseks on kindlasti rahvusvaheline Pärnu muusikafestival.

Enne veel kui järg jõuab kätte suve algust tähistava rannapeo Watergate kätte, stardib 7. juunil läbi suve kestev **IX Pärnu orelifestival**, mille kontserdid leiavad aset igal reedel Pärnu Eliisabeti kirikus. Noorte ooperilauljate konkursist võrsunud ja kaheksandat korda aset leidev Pärnu rahvusvaheline ooperimuusika festival **PromFest** toob 6.–12. juunini Pärnusse kolmkümmend noort ja andekat lauljat maailma erinevatest riikidest. PromFesti peamiseks publikumagnetiks on festivali varasemate konkursside parimate lauljate osavõtul originaallavastatud ooperiproduksioon, milleks on tänava N. Rimski-Korsakovi „Tsaari mõrsja“ (lavastaja Teet Kask). PromFesti kunstiline juht on dirigent Erki Pehk.

Suvemuusika raames saab üheksal kolmapäeval 19. juunist kuni 14. augustini osa tasuta vabaõhukontsertidest Ranna kõlakojas, kus professionaalsete muusikute ja kollektiivide esituses kõlab nii swingi, džässi kui ka estraadisugemetega meeleolumuusikat. Veefestivali raames toimuv **Watergate** stardib koos suvega 21. juunil. Kahel festivalipäeval on traditsiooniliselt oodata põnevaid artiste nii Eestist kui välismaalt. Huvitavat kokkutulekut töötab Põhja- ja Baltimaade tuntuim suupillifestival Pärnu Harmonica Festival, mis ootab 28.–30. juunini nii harrastajaid kui ka professionaalseid mängijaid.

Juuli võib sel suvel nii Pärnus kui teisteski paikades ümber nimetada Valgre-kuuks, sest mitmete üritustega tähistatakse **Raimond Valgre**

100. sünniaastapäeva. 4.–6. juulini viiakse läbi rahvusvaheline pop- ja džässlauljate Valgrele pühendatud konkurs „Pärnu ballaad 2013“, mille raames toimuvad õpitoad, kohvikukontserdid ja suur konkursikontsert. 6. juulil teevad Ammende villa aias kummarduse Raimond Valgre loomingule Ines, Lenna Kuurmaa, Karl-Erik Taukar, Koit Toome, Marten Kuningas ja Tambet Seiling. Esinejaid saadab Pärnu Linnaorkester Mart Sanderi juhatamisel, „Kummardus Valgrele“ galaõhtut juhivad valgreliku elegantsiga Tambet Tuisk. Just Ammende villast Pärnust stardib 8. juulil ka üle-eestiline muusikaline etendus „Minu elu lugu“ Rain Simmuliga peaosas.

Kaunist ooperimuusikat toob sumedatesse suveõhtutesse 10. juulist kuni 10. augustini muusikateatريفestival **Suveaaria**. Vanalinna õuel tuuakse publiku ette etendused Mozarti „Tituse halastus“ ja Donizetti „Anna Bolena“. 11.–14. juulini võib aga üle terve Pärnu kuulda joovastavaid saksiheliseid. Rahvusvaheline saksofonimuusika festivali Sax. Fest kontserdid toimuvad erinevates paikades, kaasates linnaruumi ja külalisi. Pärnu muusikasuve üks olulisemaid sündmusi, **rahvusvaheline Pärnu muusikafestival** jõuab kõigi huvilisteni 16.–23. juulini, pakudes kõrgtasemel kontserte tippmuusikutelt nii Eestist kui välismaalt. Festivali kunstilise poole kujundavad dirigendid Neeme, Paavo ja Kristjan Järvi. Lisaks on kümnel päeval võimalik osa võtta Järvi Akadeemiast, mille raames jagavad tipptasemel muusikaõpet dirigendid, heliloojad ja orkestrimuusikud. Juuli lõpus võtab kurvad bluusinoovid üles festival **„Pärnu bluusipäevad“** kohaliku bluusiklubi eestvedamisel. Ekstreemsema muusikaelamuse otsijaid ootab aga **Hard Rock Laager** Vana-Vigalas. Põnevat muusikaelamust võib leida augusti keskel rahvusvahemuste festivalil „Multikultuurne Pärnu“.

VIRUMAA

Virumaa on suurepärase koht, kus suvel otsida põnevaid puhkepaiku ja lasta heal muusikal kõrvu paitada. Olulisemate sündmuste seast leiab üha kindlamalt kanda kinnitava Viru folgi ja ka kauni „Toila promenaadi“.

Suve Virumaa avab 1. juunil võimas **Peipsi-äärsete maakondade laulupidu** „Pühendan sind looks ja lauluks“ Toila laululaval. Sissejuhatuseks Viru folgile pakuvad **„Kaunid kontserdid Käsus“** 2.–13. juunini eri žanrites muusikat alates Haydamakyst ja Svjata Vatrast folglainetel ja lõpetades suure juubelikontserdiga, mis pühendatud Urmas Alenderile.

Tervet Ida-Virumaad hõlmava festivali „Seitsme linna muusika“ proloogina viib **„Tuletomi kontsert“** kõik hea muusika austajad ka päriselt Peipsi äärde, Rannapungerja jõe suudmesse. 28. ja 29. juunil esinevad seal vana majaka juures Tenfold Rabbit, Aces of Basses (Raul Vaigla, Mai Agan, Mihkel Mälgand, Peedu Kass, Reigo Ahven), Ivo Linna kumardusega biitlitele, Lenna Kuurmaa ja Märt Avandi ning Tanel Padar ja Emil Rutiku Compromise Bluega. **„Seitsme linna muusika“** kestab 2.–13. juunini ja ühendab Ida-Virumaa eri piirkonnad kultuuriliseks tervikuks. Festival viib kuulajad põnevatele maastikele nii muusikalises kui ka geograafilises mõttes, kontserdid leiavad aset Jõhvis, Kohtla-Järvel, Narvas, Toilas, Narva-Jõesuus ja teistes kaunites Ida-Viru paikades.

Lääne-Virumaa on kuulus mitmete kaunite mõisate poolest ning

Toimub Virumaal

- 1.06 Peipsi-äärsete maakondade laulupidu, Toila laululava
- 2.–13.06 „Kaunid kontserdid Käsus“ (www.virufolk.ee/kkk2013)
- 28.–29.06 „Tuletorni kontsert“ (www.kaunismuusika.ee)
- 2.–13.07 „Seitsme linna muusika“ (www.concert.ee)
- 6.–7.07 „Palmse mõisa muusika“ (www.concert.ee)
- 12.–14.07 „Slaavi valgus“ Jõhvi linnapargis (www.slavsvet.ee)
- 9.–11.08 Viru folk (www.virufolk.ee)
- 19.08 „Toila promenaad“ (www.toila.ee)

neid kohti armastavad ka muusikud. 6. ja 7. juulil on õige hetk sattuda Palmse mõisat imetlema, sest just siis saab mõisa tiigi ääres osa **„Palmse mõisa muusikast“**. Laupäeval paneb kandi kaunitelt helisema ERSO dirigent Anu Tali käe all, esitades galakontserdil Tšaikovskit ja Verdit. Pühapäeval moodustavad multitalendid Jaan Pehk, Jarek Kasar ja Vaiko Eplik üheks õhtuks kollektiivi nimega „Kolm meest nagu kontsert“, andes täispika kontserdi koos Üle-Eestilise Noorte Sümfooniaorkestriga. Uudse lähenemisega seaded on kirjutanud peamiselt Andrus Rannaääre. 12.–14. juulini toimub Jõhvi vanas linnapargis rahvusvaheline folkloorifestival **„Slaavi valgus“**. Artistid tulevad Jõhvi kokku Eestist, Venemaalt, Valgevenest, Poolast, Itaaliast, Gruusiast, Armeeniast jm. Festivali tähed on Londonbeat Inglismaalt ja näiteks Ivana Kupala Venemaalt.

Viru folk Käsus keskendub sel aastal Rootsi kultuurile. Rootsi päritolu esinejaid ning rootsi temaatikat jagub festivali igasse päeva. 9.–11. augustini kestva festivali mahukas muusikaprogramm sisaldab arvukalt esinejaid ennekõike Eestimaa, aga ka USAst, Venemaalt ja mujaltki. Festival kulmineerub mahuka kontsertlavastusega „Virumaa laul“. Taasiseseisvuspäeva eel luuakse peomeeleolu legendaarsesse Oru parki Toilas. Mitmendat aastat toimuv **„Toila promenaad“** pakub 19. augustil head eesti muusikat looduskaunis kohas.

SAARED JA HAAPSALU

Saared ja Haapsalu meelitavad suvel ligi igat masti muusikaga, pak- kudes värvikat assortiid džässist, tulevikumuusikast, vanamuusikast ja bluusist.

Suve algus toob Haapsallu tükikese Nargenfestivali. Festival on korraldanud Haapsalus elanud helilooja **Cyriillus Kreegi muusikapäevi** 2007. aastast alates. 9. juunil on kavas Kreegi „Kalevipoeg nõiakoo- pas”, esinevad ERSO ja Haapsalu koorid, dirigeerib Tõnu Kaljuste. 15. ja 16. juunil kostitab Hiiumaa kadakate ja paatide vahel iga aastaga aina suuremaks paisuv **Sõru Jazz** oma külalisi poolesaja Eesti parima džässmuusikuga. Haaravaid kontserte aitavad tervikuks siduda Piret Kalda ja Anne Reemann Tallinna Linnateatrist.

4.–6. juulini tasub põneva muusikaelamuse otsijail seada paadinand Muhu poole, kus leiab juba 17. korda aset tulevikumuusika festival **Juu Jääb**. Muusikat ilmestavad audiovisuaalsed programmid, kontserdi- kavad liiguvad klassika, džäss ja maailmamuusika vahel, samas ajaloo- liste juurte ja kaasaegsete kunstipüüdluste side kasvab pidevalt, andes kokku nauditava terviku. Festivali kunstiline juht on Villu Veski. Samal ajal, 3.–7. juulini kõlab Haapsalus vanamuusika. Kes mandril olles ühe- legi sealsele folgiüritusele ei jõua, siis paraja folgilaengu saab kätte ka 18.–21. juulini Hiiumaa pärimusmuusikafestivalil **Hiiu folk**.

Saaremaa ooperipäevad pakuvad võrratut atmosfääri, hinge- liigutavat muusikat ja südantlõhestavat ooperitraagikat. 21.–28. juulini kestvate ooperipäevade peaküalisteks on kolm Gruusia ooperiteatrit, kelle esituses kuuleb Verdi, Donizetti, Puccini ja Wagneri loomingut. Aastatega on ooperipäevad välja kasvanud olulise tähtsusega ooperi- festivaliks kogu Lääne regioonis, olles võrrestitavad esinejaid nii Euroo- past kui ka kaugemaltki. Festivali kunstiline juht on Arne Mikk. 24.–28. juulini saab Haapsalus aga nautida tõeliselt kaunist keelpillimuusikat džässist kuni popini parimate viuldajate ja tšellistide esituses. **Haap- salu rahvusvaheline keelpillifestival** pakub üllatavaid ajaloolisi kont- serdipaiku ja viiulihelides suveromantikast.

Augusti alguses tasub taas saartelt mandrile põigata, kuna 2.

ja 3. augustil kostitab **Augustibluus** Haapsalus kõiki bluusisõpru suurepärase artistidega nii Eestist kui mujalt. 20 aasta juubelit tähistava festivali meeskond lubab muuta Haapsalu neil kahel päeval hea muusika sõbra jaoks justkui paradisiiks. Festivalil on kuus lava ning maailma- tasemel muusikat saab nautida ka välikohvikutes ja linnatänavatel. Juubelifestivali programmi mahuvad õpitoad, näitused ja traditsiooniline akustiline kontsert Haapsalu vanas raudteejaamas.

Augusti lõpus võetakse Hiiumaal fookusesse vanamuusika ja heli- looja Erkki Sven-Tüüri looming. **Pühalepa festivalil** 22.–25. augustini astuvad üles Vox Clamantis, keelpillikvartett Insomnia ja tippdirigent Simon Carrington, samuti Hiiumaa kohalikud muusikakollektiivid. Festi- vali raames jõuab üks kontsert Carringtoni juhtimisel 25. augustil ka Tal- linna Mustpeade majja.

Toimub Läänemaal ja saartel

- 9.06 Cyriillus Kreegi muusikapäevad
(www.nargenfestival.ee, www.haapsalu.ee)
- 15.–16.06 Sõru Jazz (www.kaunismuusika.ee)
- 4.–6.07 Muhu tulevikumuusika festival Juu Jääb
(www.nordicsounds.ee/juujaab)
- 3.–7.07 Haapsalu vanamuusikafestival (www.studiovocale.ee)
- 18.–21.07 Hiiumaa pärimusmuusikafestival Hiiu folk
(www.hiufolk.ee)
- 21.–28.07 Saaremaa ooperipäevad (www.saaremaaopera.eu)
- 24.–28.07 Haapsalu rahvusvaheline keelpillifestival
(www.hmk.edu.ee/kontserdiyhing)
- 2.–3.08 Augustibluus Haapsalus (www.augustibluus.ee)
- 22.–25.08 Pühalepa muusikafestival Hiiumaal (www.keremakultuurikoda.ee)
- 29.08 kell 19 Kõpu tuletorni jalal. Ansambel Kokkukukkumine
Jaak Johanson (kitarr, vokaal), Ain Agan (kitarr)
Krista Citra Joonas (india bambusflööt), Mai Jõgi (bass)

LÕUNA-EESTI

Sattudes suvel puhkama Võru, Valga või Põlva kanti, võib pea alati kusagil läheduses leida mõne toredate simmani, folgiürituse või hoopis tuntud tähe looduskauis kohas kontserti andmas. Lõuna-Eesti oodatumateks sündmusteks on Viljandi pärimusmuusika festival ning Leigo Järvemuusika.

Lõuna-Eesti muusikasuve otsa teeb lahti **Uma Pido** Võrus Kubija laululaval. Pidu täis võrukeelseid tänapäevaseid ja pärimuslikke laule Põlva- ja Võrumaa erinevate kooridega eesotsas kutsub kaasa lööma kõiki lõunaestlasi ja rahvakultuurihuvilisi. Mitmeid muusikalisi etteasteid on Viljandi vanalinnas ja järve ääres oodata juba juunis, 7.–9. juunini **Viljandi Hansapäevade** ajal. Täpselt samal ajal peavad pidu ka „**Heliseva Liivimaa**” nime all kaksiklinnad Valga ja Valka. Kolmepäevase festivali raames võib kuulda muusikat klassikast rokini. Rahvaliku simmani peasineja on 8. juunil Väikeste Lõõtspillide Ühing koos Marko Matverega.

Suure-Jaanis saab 19.–23. juunini nautida Eesti heliloojatele Kappidele pühendatud muusikafestivali. Oodata on palju head eesti klassikalist muusikat, lisaks toimuvad kohtumised muusikute ja heliloojatega. Juba üheteistkümnendat korda toimub **Suure-Jaani muusikafestivali** raames ka Päikesetõusukontsert Hüpasaare rabasaarel. Öise raba vaikuses on sel korral võimalik nautida ETV tütarlastekoori ja Soo-orkestrit. Juuni lõpus ja juuli alguses peetakse erinevais Eestimaa paigus rahvusvahelist **folkloorifestivali Baltica**, mille tunnuslauseks on tänavu „Igal linnul oma laul” – Võru folkloorifestival, Viljandimaa Virred Karksis, Seto leelopäevad Värskas. Kes aga heina-kuus satub hoopis Põlvamaale, sel tasub tutvust teha **Mooste mõisaga**, kus

mitmed tuntud artistid armastavad üles astuda. 11. juulil esineb Mooste folgikojas näiteks Laura Põldvere koos Raivo Tafenau ja Jürmo Eesperega. Ette tasub võtta ka retk Ostrova külla Võrumaal. **Ostrova festivalil** kuuleb 19. ja 20. juulil kõlamas palju seto keelt, teise seas astuvad üles Oort, Kosmikud, Terminaator, Untsakad ja kümne aasta juubelit tähistav Zetod. Festivali veab Võrumaa luuletaja Contra.

Aasta oodatuim folgiüritus on vaieldamatult **Viljandi pärimusmuusika festival**, tuues kokku igas vanuses ja pea igasuguse muusikamaitsega publikut nii Eestist kui ka kaugemalt. 25.–28. juulini kestev festival teemal „Püha müristus“ võtab tänavu fookusesse pidude pidamise kombed erinevates kultuurides: Balkani pulmaorkester, indiaantrummid, Tiibeti munkade tantsud... Kõlaritest kõlab mürisev muusika ja lavalaudadel näidatakse ette, mismoodi üks õige pidutsemine käib. Õpitubades ja loengutes tutvustatakse põhjalikumalt erinevate kultuuride pühaderituale ja nende juurde kuuluvat helikeelt.

Augustiõöd paneb kaunitl kõlama vaatamänguline **Leigo Järve-muusika** 2. ja 3. augustil. Esimese päeva tõmbenumbriks on Sven Grünbergi filmimuusika kontsert mitmete tuntud lauljate esituses, teisel õhtul tuuakse publikuni imekaunid Rimsky-Korsakovi Scheherazade sümfoonia süit (op 35) ning Dvoraki sümfoonia nr 9 „From the New World“ (op 95) spetsiaalselt festivali jaoks kokku pandud orkestri esituses dirigent Gennady Chernovi juhtimisel.

Toimub Lõuna-Eestis

- 1.06 III Uma Pido Võrus Kubija laululaval (www.umapido.ee)
- 7.–9.06 35. rahvusvahelised Hansapäevad Viljandis (hansa.viljandi.ee)
- 7.–9.06 „Helisev Liivimaa“ Valgas-Valkas (www.valga.ee)
- 19.–23.06 Suure-Jaani muusikafestival (muusikafestival.suure-jaani.ee)
- 29.06 XIII seto leelopäev Värska laululaval (www.verska.ee)
- 5.–7.07 folkloorifestival Viljandimaa Virred Karksis
- 11.07 Laura Põldvere koos Raivo Tafenau ja René Eesperega Mooste mõisa folgikojas (vt lisaks www.moostemois.ee)
- 11.–15.07 XIX Võru folkloorifestival (www.vorufolkloor.ee)
- 19.–20.07 Ostrova festival Võrumaal Ostrova külas (www.ostrovafestivalid.ee)
- 25.–28.07 Viljandi pärimusmuusika festival (www.folk.ee)
- 2.–3.08 Leigo Järvemuusika (www.leigo.ee/jarvemuusika)

Aasta kultuurisõber toob kultuuri ka nutitelefonidesse

EMT on olnud kultuurivaldkonna suurtoetaja pikki aastaid ja panustanud nii suurematesse kui väiksematesse kultuurisündmustesse üle Eesti. EMT toetatavate projektide hulgas on väga paljude erinevate kultuurivaldkondade projekte, tähelepanu on pööratud ka järelkasvule.

Tänavu tunnustas kultuuriministeerium EMT-d eesti kultuuri pikaajalise toetamise eest aasta kultuurisõbra tiitliga.

„Ühest küljest toetame kultuuri, sest peame seda oma missiooniks, kuid teisest küljest püüame neid häid emotsioone edasi anda ka oma klientidele, võimaldades koostöös oma heade partneritega, nagu Eesti Kontsert ja paljud teised, oma klientidel kultuurielamustest osa saada. Meie kliendid väärtustavad väga neid pakkumisi,“ selgitas EMT juhatuse esimees Valdo Kalm.

Kultuuriüritustest hindavadki EMT kliendid väga kõrgelt just koostöös Eesti Kontserdiga tehtud pakkumisi. Näiteks ostsid sel aastal EMT kliendid Jõhvi balletifestivali pileteid enam kui kunagi varem, samuti on väga kõrgelt väärtustatud Saaremaa ooperipäevade pileтите pakkumine.

Kultuur nutitelefonidesse

Nutitelefonid on üha enamate inimeste kasutuses ning üha enam soovitakse sealt leida infot ka kultuuriürituste kohta. EMT kui aasta Kultuurisõber viis oma kultuuriürituste toetuse osas koostöö ka mobiili, et klientidel oleks alati mugav kogu seda infot taskust võtta. Selleks oleme loonud uue rakenduse „EMT Live“, mis on tasuta saadaval AppStore'is ja Google Play's.

EMT Live hakkab kultuurisõpradeni tooma infot huvitavate kultuurisündmuste kohta. Esimeseks rakenduses kajastatavaks sündmuseks oli Tallinn Music Week oma 233 artisti ja paljude kontsertidega ning Jazzkaar üle 60 kontserdiga üle Eesti. Lisanduvad Muhi tulevikumuusika festival Juu Jääb, Viljandi Folk, ja Pimedate Ööde Filmifestival (PÖFF).

EMT Live rakenduses saab vaadata esinijate kohta infot, kuulata muusikat, vaadata kontsertide kava ja luua oma kava, vaadata

kontserdipaiku linnakaardil, osta pileteid, muuta seadistust, lisada meeldetuletusi jpm.

Rakendusest on võimalik osta kohe endale üritustele pileteid. Piletite ostmiseks ei ole vaja logida sisse kolmandatesse süsteemidesse, kasutada pangalinkide ja/või ID-kaardiga autentimist. Ostu sooritamine võtab aega vaid hetke ning maksimaalselt kolm-neli näpuvajutust. EMT klientidel on võimalik teostada piletiost kujul, kus ürituse pileti eest tasumine toimub mobiiliarvega.

EMT klientidele on rakenduse kaudu ostes paljudel üritustel ka soodushind. Kõik see teeb kultuurisõbra elu palju mugavamaks ja lihtsamaks!

Ürituste info otse kasutajani

EMT Live on oluline ka ürituste korraldajatele. Näiteks annab see võimaluse ürituse info avalikustamise hetkel kuvada vastavasisuline teavitus/kutse kõigile rakenduse omanikele – iga uue ürituse lisandumisel rakendusse saame sellest teavitada mobiilikasutajat otse ning väliseid turundus- ja kommunikatsioonivahendeid kasutamata.

EMT Live

EMT peadirektor Valdo Kalm võtmas kultuuriminister Rein Langilt vastu „Aasta kultuurisõber“ tiitlit.

Hedvig Hanson

hoiab hinge ja kõrvad avatud

Lauljatar Hedvig Hansoni jaoks algab tihedam esinemiste periood igal aastal Jazzkaare ja sünnipäevaga. „Minu parim sünnipäev on, kui saan laulda koos heade muusikutega,” ütleb ta. Tänavu on põhjust rõõmustada veelgi, sest sünnipäevaks valmis Hedvigil ka uus plaat „Esmahetked”.

Tekst: ESME KASSAK **Fotod:** MARIS OJASUU, RANNO RÄTSEP, KAUPU KIKKAS

Hedvigiga vestlemiseks Tallinna kesklinnas ödusas Reval Cafe's leiame täpselt selle üksiku väikese hetke lauljatri kevadiselt kiires ajas. Viljandimaa metsade ääres Tuhalaanes elav lauljatar on sel öhtul tulnud Tallinna, et varahommikul esitleda plaati ETVs „Terevisioonis” ning seejärel end valmis seada viimaseks „Moonlight Expressi” etenduseks Tartus. Pärast kevadisi plaadiesitluskontserte ootab ees suvi Eestimaa erinevais paigus.

Kas Jazzkaar käib sinu jaoks alati koos sünnipäevaga?

Sünnipäeval (22. aprill – EK) ma alati esinen, see ongi minu parim kingitus. Ma ootan seda aega. Minu parim kingitus on, kui saan sünnipäeval laulda koos heade muusikutega. Ei taha

mingit seltskonda ja torti ja kartulisalatit, vaid muusika on see, mis mind tõeliselt õnnelikuks teeb.

Teil läheb juba viies suvi Tuhalaanes. Kas oled sellise elukorraldusega tänaseks ära harjunud?

Ei ole (*naerab*). Ikka koomiline on see meie sõitmine. Meie „maa” ei ole ju 10 kilomeetrit Tallinnast, vaid tunduvalt kaugemal. Lisaks peame enne Tallinna tulekut lapsed viima veel kaugemale. Tavaliselt Andre (elukaaslane Andre Maaker – EK) sõidab veel 40 km lõuna poole, siis tagasi kodust läbi ja alles siis hakkab Tallinna poole sõit. Tegelikult maal on nii lahe praegu, iga päev muutub midagi, mingi taim ajab ennast kusagilt välja, seda on nii huvitav jälgida. Plaadi ajastasime Jazzkaareks ja seal on väga palju kevadiste meele-

oludega lugusid, nii me siis sõidame.

Kas eraldatus suurest linnamüra-st meeldib sulle või hoopis häirib?

Mulle sobib. Mulle on väga vaja seda puhast maaõhku. Sa tunned seda nii drastiliselt, kui tuled Tallinnast esinemast. Istud autosse, tuled välja ja tunned, milline on õhukvaliteedi vahe ja tõmbad kopsud õhku täis. Füüsiliselt lausa tunned, et saad õhku. Kui kogu aeg oled linnas, siis harjud muidugi ära. Linnamüra on minu jaoks suhteliselt talumatu ja väsitav.

Kuidas „Esmahetkede” plaat valmis?

See plaat on selles mõttes kõige kauem aega võtnud, et on palju oodanud. Vahepeal on olnud teisi tegevusi, lisaks kodustele toimetustele kirjutasin vahepeal raamatut ja siis plaadi materjal aina ootas. Me tegime esimesed lood

Koos Kurt Ellinguga esinemist Jõulujazzil peab Hedvig üheks oma elu tipphetkeks.

juba poolteist aastat tagasi linti. See oli tegelikult väga tore. Nagu ka vein peab ootama, et paremaks saada. Siis kuulad jälle vahepeal. Vaatad, milline on kogupilt. Mõned lood jätsime kõrvale, teised tegime juurde. Minu meelest selline väga terviklik plaat. Olen väga õnnelik selle plaadi üle. Nii sisu kui vorm on saanud selline, et ma ei muudaks midagi. Mul on lihtsalt nii head abilised olnud! Sel plaadil on supermuusikud, kes on pühendumusega seda tööd teinud ja tunnetanud, kuidas mina tahaksin, et see kõlaks.

Sul on ka pikaajaline kogemus nende valitud muusikute ja autoritega ...

See on suures osas siiski intuiitiivne, see ei ole planeeritud. Tihti peale need asjad tulevad loomulikult minu juurde. Näiteks nagu üks lugu, mida Kristjan Randalu mängis ühel kodukontserdil. Tema puhkab ka meie lähedal Tuhalaanes. Ta mängis ühe loo nagu muuseas ja mulle jäi see kõrvale ning ütlesin, et kuule, ma tahan seda lugu teha. Niimoodi loomulikult, mitte et sihikäeselt ütlesin kellelegi, et kas teeksid mulle ühe loo. Või näiteks Laura Junsoni lugu „Kes sind on näinud.“ Kuulsin neid lihtsalt laulmas koos Erko Niiduga ja see kõlas mu jaoks nii ilusti – tundsin kohe ära, et mul oleks ka midagi selle looga öelda, tahaksin samuti anda oma hinge ja seda veel täius-tada. Ju ma ikka otsin, kõrvad ja hing on lahti, aga vaatan ka, mis minu juurde voolab.

Kas salvestasite kodustuudios?

Me salvestasime seekord Eesti Raadio stuudios, lihtsalt klaveri pärast. Peab olema korralik klaver, mida meil stuudios ei ole. Lõppviimist-luse tegime oma stuudios. Selline helikooslus on minu jaoks täiuslik, kus on klaver, akustiline kitarr, kontrabass ja trumm.

Räägi mõne sõnaga uuest plaadist.

Plaadil annavad hästi palju tooni minu lood, Maian Kärmase tekstid, mida on mitmeid tehtud Randalu lugudele. See on kõige tugevam jälg – meie kolme maailm. Olen mõelnud, et see meie kolme maailm moodustab sellise tasakaalustatud terviku. Meie Maianiga oleme tundeinimesed ja parasjagu segased, Kristjan jällegi väga sihikindel ja korrapärane inimene, kohe rõhutatult ja eriliselt. See on väga huvitav kooslus. Ma usun, et see on ka Kristjanile olnud põnev kogemus, et tema instrumentaal-paladele on tehtud sõnad ja lähenetud naiselikust vaatenurgast suhteliselt mehelikule ja ratsionaalsele maailmale. On ka üks Maiani kirjutatud lugu. Samuti on plaadil paar teksti eesti poetessidelt Marie Underilt ja Ilmi Kollalt – need on lihtsalt nii õrnad tekstid, et puudutavad. Kolla oli ju nii noor, nii romantiline, nii puhta hingega. See ongi tema võlu.

Sinu muusika hakkab aina omasemaks saama, ehkki ma ise end džässikuulajaks väga ei pea.

Mind meelitabki kõige enam, kui suudan mõne inimese, kes muidu harjunud poppi või rokki kuulama, natuke džässi poole kallutada. See on mulle nagu töövõit. Olen seda ennegi

kuulnud. Need on ühed kõige rõõmustavamad hetked. Tõsiste džässmuusikute jaoks samas tundubki mu muusika ehk popmuusika, kuna on väga kaugel näiteks sellisest suunast nagu *free jazz*. Selles on popielemente, pean tunnistama. Samuti on mind mõjutanud rütm ja bluu, mida mu ema kuulas, teisalt jällegi klassikaline muusika, mida muusikakoolis õppisin. Mul on hea meel, et mul on nii erinevad mõjud.

Millise kogemuse andis sulle osalemine džässlavastuses „Moonlight Express“?

Tantsukogemuse! Ja ma pole kunagi ka nii uhkete kostüümidega esinenud. Mul endal selliseid suure lava diivakostüüme ei ole. Võtisin pakkumise vastu tänu sellele, et see pole mitte muusikal, vaid džässlavastus ning seal mängis bigbänd ja muusika sobis. Seal on ka üks tantsulugu „Mambo“, mida, muide, aitas mul itaalia keeles õppida Aile Asszony, kes oli 21. keskkoolis mu pinginaaber.

Millist muusikat ise meelsasti kuulad?

Üks minu lemmikhetkesid on autos, kui olen üks ja sõidan – see maailm, mis siis tekib. Minu absoluutne lemmik on Kurt Elling, kes ka Jõulujazzil esines. See hetk oli minu jaoks lihtsalt nii imeline, et mul avanes võimalus temaga laulda. Ma olin selline vaikiv fänn olnud ja siis tuli ettepanek nende poolt, ma ei olnud isegi unistanud sellisest hetkest. Vähe sellest,

ta veel valis loo, mis mulle oli lapsepõlvest saati meeldinud. Terveks eluks jääb meelde. (Meie vestluse taustaks kõlab samuti džäss – Hedvig jääb aeg-ajalt kuulutama ja esinejaid mõistatama – EK.)

Kas suvi tähendab sinu jaoks tööd või puhkust?

Suvi on ikka parim aeg kontsertide jaoks, just väliskontsertide jaoks. Tihtipeale jaanuar ja veebruar on muusiku jaoks puhkekuud. Kui ma aga ise oskan reguleerida, palju ma tööd vastu võtan, siis on minu jaoks esinemine ka puhkus. Sel suvel oleme otsustanud eraldi tuuri mitte korraldada, võtame lihtsalt pakkumisi vastu. Kuulda võib meid Käsma kaunitel

neis kohtades, kus ma esinen, ongi ilus publik olnud, eriti suvel. Naised on ilusti riides, tulevad mõisakontsertidele, isegi mehed on ilusti riides. Tundub vahet, et tühine asi, aga välist ei saa alahinnata, sest see räägib meie suhtumisest iseendasse ja ümbritsevasse, annab õige häälestuse.

Mis suunas sa edasi võiksid liikuda?

Eestis on tore elada, sest on nii väike ja armas koht, aga muusiku jaoks keerukas, eriti kui teed midagi alternatiivsemat. Teed plaadi ja mõned kontserdid ja ongi nii, et peaks hakkama järgmist asja mõtlema. Seda on natuke liiga vähe. Sooviksin ka väljapoole esinema saada. See oleks jälle üks võimalus oma muusikat tut-

Üks minu lemmikhetkesid on autos, kui olen **ÜKSI JA SÕIDAN.**

kontserditel, Haapsalu suvemuusika raames, Sõru Jazzil, päikeseloojangukontserdil Kablis. Neid kohti on kindlasti veel.

Kus sulle meeldib esineda?

Üks asi on kindlasti ümbrus, mis mõjub ilumeelele, teine akustika, et oleks hea saal. Kolmas, väga tähtis on publik, keda sa ei saa ette ennustada, küll aga aimata. Tavaliselt

vustada. Mul suurt ambitsiooni enam ei ole, pean arvestama ka lastega, kuid see oleks privileeg, kui saaks veel ühe rahvusvahelise plaadi ja käia vahetevahel mõnel välisfestivalil. Olen väga õnnelik ka, kui mulle Eestis midagi vaimustavat pakutakse – näiteks seesama džässlavastus. Andrega oleme kaua kahekesi mänginud ja nähtavasti mängime ka edasi, aga ilmselt vajame kõrvale ka teistsuguseid kogemusi.

livia
ristorante

**Olivia Ristorante -
Parimad Maitsed Itaaliast!**

**Iga meie roog on tõeline meistriteos,
küllastunud armastusest Itaalia vastu.**

Restorani ees on tasuta parkla ja suvine terrass.

Booking:
info@oliviaristorante.ee
www.oliviaristorante.ee
Lootsi 3A, 10151 Tallinn
Tel. +3726608533

Plaate soovitab: Igor Garšnek

Pärnu Linnaorkester / Maano Männi (viul)

„Kuus aastaaga+“

Mõnikord on hästi kosutav kuulata akadeemilise koosluse esituses midagi n-ö kergemat – Pärnu Linnaorkestri (PLO) ja viuldaja Maano Männi hiljuti ilmunud plaadil „Kuus aastaaga+“ kõlab Astor Piazzolla ja Evald Vainu muusika. Usutavasti ei vaja populaarne *tango nuevo* ehk kontserttangode helilooja, argentiinlane Astor Piazzolla (1921–1992) lähemat tutvustamist. Küll aga meie oma komponist Evald Vain (1915–1970), kelle looming on praegu teenimatult unustusehõlma vajumas. Kuid pool sajandit tagasi oli Evald Vain siiski paljude populaarsete estraadilugude autor.

Tundub, et kõige ambitsioonikamaks esituseks on sellel albumil Astor Piazzolla pikem süit „Neli aastaaga Buenos Aireses“, mis on kirjutatud aastatel 1964–1969. Nimelt on teose plaadil kõlav sooloviili-orkestri versiooni autor vene helilooja Leonid Desjatnikov (1955), kes tegi selle Gidon Kremeri tellimusel. Maano Männi ja PLO esituses mõjuvad Piazzolla „Neljast aastaajast“ kõige artistlikumalt osad „Suvi“ ja „Sügis“, seda eeskätt oma energilise karakterikujunduse mõttes. Samas soleeriva viiuli tundeline väljenduslaad on mõjuv siiski „Kevade“ tangolikult melanhooleses keskmes episoodis.

Evald Vainu põhivoolu džassi kalduvast loominguist saab kõnealusel albumil kuulda nelja lugu. Neist „Sügisel rannal“ kauni meloodiakujunduse taga on flöödisolist Leonora Palu. Maano Männi soleeriv viul kõlab eriti artistlikult Evald Vainu džässilikult karakterpalas „Kapriis“. Igatahes plaadisoovitus kõigile *tango nuevo* ja *mainstream jazz*i austajatele.

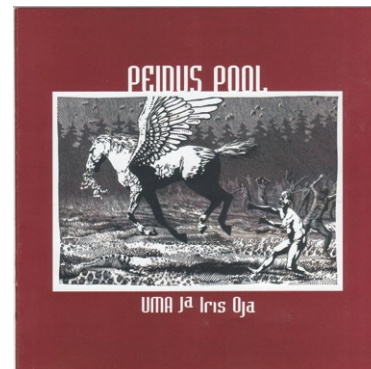
UMA ja Iris Oja

„Peidus pool“

Robert Jürjendali (kitarr, elektroonika) ja Aleksei Saksa (trompet, *cornu da caccia*) ansambli UMA võib vabalt iseloomustada kui *ambient*-duo, ent selle koosluse viimane plaat „Peidus pool“ koos metsosopran Iris Ojaga näib neid stiilipiire tunduvalt laiendavat ka džassi ja postmodernse minimalismi valdkonda. Ning üks loomenatuur on siin nüüd veelgi mängus – Anzori Barkalaja, kelle tekstidele loodud albumit võiks muusikaliselt iseloomustada kui poeetilise-filosoofilist melodismi.

Jättes kõrvale n-ö filosoofilise programmi, võib seda muusikat kirjeldada kui elektrooniliste kõlaväljade avarust nii instrumentaalses esituses ja helirežiis kui Iris Oja vokaalses vabaduses, mille stiilipiire ei pea tingimata otsima-leidma traditsioonilise džassi või *world music*’u mõõtkavas. Ent vaimuergastavaid kokkupuutepunkte on kõnealusel plaadi puhul võimalik avastada nii ühes kui teises stiilidimensioonis.

Võib-olla seetõttu, et „Peidus poole“ muusika autoritena näeme kõiki kolme interpreeti (Jürjendal-Saks-Oja), ongi võimalikuks osutunud sedavõrd kirev, ent õnneks sugugi mitte eklektiline stiilipalett. Ning millist karakterite galeriid me siis nüüd kuuleme? Aga palun – folkloorsete sugemetega meloodilisust, motiivikordustel põhinevat minimalismi, elektroonilist müstitsismi ja tagatipuks veel ka džassilikku ballaadlikkust. Palju muudki veel, mida konkreetsemalt lahterdada polegi ilmselt mõtet. Sest uute ideede avastamisrõõmu peaks siin igale kuulajale jätkuma tõenäoliselt küllaga.

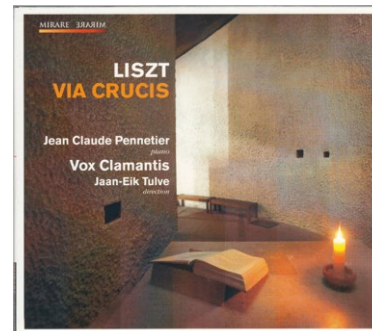

Vox Clamantis / J.-C. Pennetier

Liszt „Via crucis“

Vox Clamantise praegu viimase CD on üllitanud Prantsuse firma Mirare ning see on valminud koostöös prantsuse pianisti Jean-Claude Pennetier’ga. Tegemist on kontseptuaalse plaadiga selles mõttes, et peale Ferenc Liszti sakraalse suurteose „Via crucis“ („Ristitee“) on sellele salvestatud ka Liszti vaimuliku sisuga klaverimuusikat („Pater noster“ ja „Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen“ Pennetier’ esituses), samuti kaks gregooriuse koraali. Neist gregoriaani hümn „Vexilla regis“ on aga otseselt inspireerinud Liszti kirjutama oma „Via crucis’t“. Nii et selle albumi näol saame osa keskaegse ja romantismi siduva vaimuliku muusika eripärasest kompleksist.

„Via crucis“ on Ferenc Liszti hilise loomeperioodi suuroopus, mis on valminud pärast helilooja ordineerimist vaimuliku seisusesse 1865. aastal. Teose 15 osa vastavad tekstiliselt Jeesuse ristitee peamistele etappidele surmamõistmisest kuni ristilöömise ja haudapanekuni. Selle helitöö kuulamine nõuab mõistagi suurt süvenemist ja ka teksti jälgimist (plaadi bukletis saab valida prantsus-, saksa- või ingliskeelse tõlke vahel). Kuid seda süvenemist kompenseerib kõikides parameetrites kõrgetasemeline ja nüanssirikas esitus Jaan-Eik Tulve dirigeerimisel.

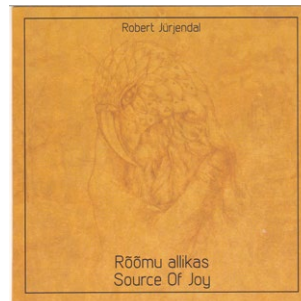

Robert Jürjendal

„Rõõmu allikas“

Mõned asjad lihtsalt võtavad rohkem aega kui tavaliselt. Sest kuigi kitarrist Robert Jürjendalil on mitmeid plaadistusi ette näidata nii ansamblitega Weekend Guitar Trio kui UMA, jõudis ta oma esimese sooloalbumini alles sel kevadel. Vanarahva tarkus „kaua tehtud, kaunikene“ kehtib siin igatahes sada protsenti. Jürjendali esikplaadil teevad veel kaasa Arvo Urb trummi- ja helimehena, Aleksei Saks (*cornu da caccia*), Riho Sibul (kitarr), Madis Metsamart ja Andi Pupato (mõlemad löökpillidel), Robert Jürjendali tütar Lotte Jürjendal (hääli), joonistused plaadil ja poeg Anti Jürjendal (tšello). Erikülaliseks on aga briti tuntud improvisaator Geoff Leigh (flööt).

Nagu oma seniseski loomingus on Robert Jürjendal näidanud ennast innovaatilise ja otsiva helikunstnikuna, väljendavad seda eripära ka „Rõõmu allika“ kõik 13 lugu. Mingeid ühetähenduslikke stiiliräume on nende kompositsioonide puhul raske määratleda – me kuuleme siin ääretult põnevaid ja võimsaid progerokilikke harmooniajärgnevusi (CD nimiloos „Rõõmu allikas I“), keerulisi, ent kaasaaharavaid rütmimustreid („Vihmalugu“), *ambient*’likus elektroonikas hõljuvat „atmosfäärimuusikat“ („Aeronaut“), King Cimsoniga seonduvat äraspidist hüpnootilisust („Saunik“) ja palju muudki põnevaid.

Kõnealuse plaadi ja CD-ketta enda kujundus on tervikuna kuldsetes toonides ning ka see on väga hea leid, kuna nii muusika ise kui selle esitus- teostus on tõe poolest välja peetud lausa kuldaväärt toonuses.

Kohvik Mozart

Jõhvi Kontserdimajas

**Kohvik
Mozart
ootab külla!**

Asume Jõhvi
Kontserdimaja
2. korrusel

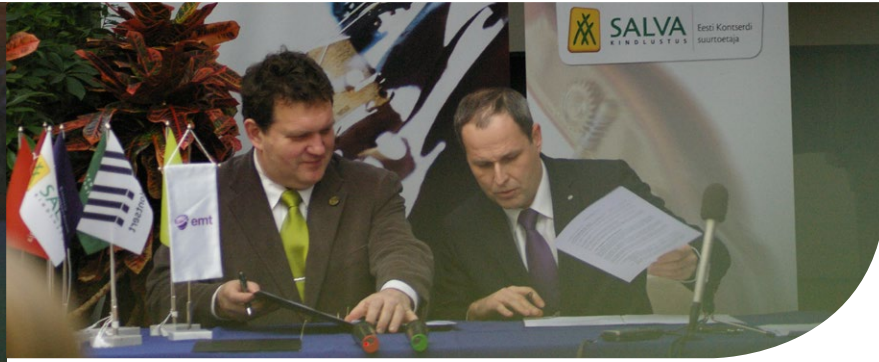
on toonud uue hingamise Ida-Virumaal toitlustus- ning teeninduskultuurile. Kohviku meeskonna jaoks on oluline soe ja sõbralik lähenemine igale külalisele, kes uksest sisse astub või kes toitlustuspakkumist küsib.

Kohvik tegeleb lisaks kõrgetasemelise catering-teenuse pakkumisega nii Jõhvi Kontserdimajas toimuvatel üritustel, kui ka väljaspool maja sõltumata asukohast. Lisaks pakutakse Kontserdimajas toimuvatele seminaridele kohvipause, konverentsilõunaid ning grupitoitlustust.

Uuenenud menüü ja koogivalik alates aprilli algusest.

Andres Mustonen, Hortus Musicuse juht, Eesti Kontserdi aastat tutvustaval pressikonverentsil 23.01.

EK direktor Jüri Leiten ja EMT juhtuse esimees Valdo Kalm koostöölepingut allkirjastamas.

Foto: ERR/Ülo Josing

Brassical noored muusikud värvi lisa mas EK hooaja pressikonverentsil.

Koostööprojekt „Klassikatähed“ kinnitatud! EK direktor Jüri Leiten ja ERR juhatuse esimees Margus Allikmaa.

„Estonia maja 100“ pressikonverents 26.03. Mida kõike selles majas ei ole tehtud – Estonia kontserdisaalis on peale kontserdite toimunud ka nii maadlus kui tõstevõistlused.

Foto: Liina Viru

MustonenFest pressikonverents. Andres Mustonen, tšellist Miša Maiski, helilooja Krzysztof Penderecki ja ajakirjanik Kristel Kossar.

Koostööprojekt ERR ja Eesti Kontsert "Klassikatähed" galakontsert Estonia kontserdisaalis 17.04, kus direktor Jüri Leiten annab üle peaauhinna võitjale Marcel Johannes Kitsele.

Suurejooneline Hennessy kontsert 01.jaanuaril Estonia kontserdisaalis.

Fotod: ERR/Ülo Joesing

Klassikalise muusika andunud kuulaja Jüri Arrak abikaasaga Hennessy Uusaastakontserdil.

25.04 toimus Estonia kontserdisaalis EK suurtoetaja Salva Kindlustuse 20 aastapäeva juubeliüritus mille kontsertprogrammi koostas EK. Laval esinesid nii RAM kui ka Hortus Musicus.

Eesti õlikivi. Osa I

Põlevkivi on Eesti rahvuslik maavara, mille tööstuslik kasutamine algas eelmisel sajandil. Põlevkivi kasutati esmalt tahke kütusena, kuid juba kahekümnendate aastate alguses sai peamiseks õli tootmine. 1918. a asutatud Eesti Esimene Põlevkivitööstus, praeguse Viru Keemia Grupi eelkäija, on saanud maailma vanimaks tegutsevaks põlevkiviettevõtteks.

Enne teist maailmasõda oli põlevkivitööstuse maine Eestis väga kõrge. Kaevandused löid töökohti, õlitööstus leevendas kolmekümnendate aastate majanduskriisi. Enamikku riigi katlamajadest koeti põlevkiviga. Seda kütust veeti ka teistesse Balti riikidesse. Tänu põlevkivile saavutas Eesti energietilise sõltumatuse ja muutus ise õli ning õlitoodete eksportijaks. 1939. a üheksa kuu jooksul tuli 8% riigi eksporttulust põlevkiviõlist.

Põlevkivi tekkis 400...450 mln aastat tagasi Ordoviitsiumi ajastul. Eesti põlevkivi peamine mineraal kukersiit sai nime Eestimaa kübermangu Kukruse mõisalt, kus teda leiti ja juba 19. sajandil kaevandati. Põlevkivi lasund on kolme meetri paksune ja lasub horisontaalselt 10...60 m sügavusel. Seetõttu on kaevandamine lihtne ja mitte eriti kallis. Probleeme tekib, kui maardla peal on põllu- ja metsamaad ning looduskaitsealad. Siis kasutatakse allmaakaevandamist.

Käesoleval ajal on kaevandatava põlevkivi varu 1,0 mlrd t, mis õlile ümber arvestatuna on ligikaudu 1 mlrd bbl. Kogu ressurss on 4,8 mlrd t. Kaevandamise algusest peale on Eesti maardlast väljatud üle miljardi tonni põlevkivi ja õli on toodetud ligikaudu 180 mln bbl.

Üldse Eestis on olnud 20 põlevkivikaevandust. Käesoleval ajal töötavad Eesti Energia, Kiviõli Keemiatööstuse ja Kunda Nordic Tsemendi karjäärid. Ka kaevandusi on kolm – Eesti Energial kaks ja VKG-l uusim, Ojamaa kaevandus, mis avati 2013. aastal. Kogu kaevandamise aastamaht on ligikaudu 17 mln t. 1972. a valminud Estonia kaevandus kuulub kaevise väljatava mahu poolest – 10 mln t aastas Euroopa suurimate hulka.

Kukersiit on üks maailma parimaist. Ta kuulub lubjakate põlevkivide klassi. Erinevalt enamikust põlevkividest ei sisalda kukersiit radioaktiivseid ühendeid ega raskeid metalle, samuti muid kahjulikke lisandeid. Kukersiidi orgaanilise aine sisaldus on 20...55%, põlevkivi kütvus 7...19 MJ/kg ja laboratoorne õliandvus 13...36%. Tööstuslik õli saagis on 13...16%. Väävli sisaldus on madal vähem kui 2%, seetõttu on madal ka põlevkiviõli väävliisus. Põletamisel seob põlevkivis sisalduv lubi väävli ja piirab väävliühendite jõudmist keskkonda.

Käesoleval ajal on Valitsuses koostamisel põlevkivi kasutamise riiklik arengukava aastateks 2016-2030, mille peamiseks küsimuseks on keskkonnanohiu seisukohalt lubatava aastase kaevandamismahu tõstmine üle senise, 20 mln t piiri. Põlevkivi kaevandamise ja kasutamise edusammud keskkonnanahoolde alal on loonud selleks piisavalt eeldusi.

Enno Reinsalu

Volitatud mäeinsener, emeriitprofessor

ROHKEM EESTI TÄHTSAIMAST MAAVARAST LUGEGE JÄRGMISES APLAUSI NUMBRIS ...

Mida **ihkab** kaunis kõrv?

Tekst: RIINA JUSSILA Fotod: SCANPIX

Ülesanne leida kevadsuviste muusikaürituste hulgast üles need tõelised pärlid võib ühele naisterahvale osutada kõvaks pähkliks. Proovi sa sadade säravate kingade seast leida see üks ja ainus paar – on ju raske! Täpselt sama keeruline võib olla otsus, millisele kontserdile pilet hankida või millisest festivalist osa saada. Uurisime armastatud eesti naistelt, kes on artistid, keda nende kõrvad jumaldavad, ning millistel üritustel nad alati kindlasti kohal on.

ANNI ARRO, restorani Kukeke omanik ja perenaine

Esimene festival, kuhu tänavu lähen, on Primavera. Tegu on Hispaanias toimuva festivaliga, kus on alati väga lai esinejate spekter. Iga kord on kohal vähemalt viis artisti, keda kindlasti väga näha tahaks. Sel korral on seal Rodriguez – väga kihvt artist! Tegelikult oli pilet hoopis vennale sünnipäevakingiks ja temaga koos me sinna lähemegi. Venna lemmikbänd on Blur ja nemad esinevad ka seal. Eestis lähen kindlasti Schillingule. Et mulle meeldib suviti tavaliselt maal olla, siis kuigi palju ma kontsertidele ja festivalidele ei satu. Schilling on mu maakodule suhteliselt lähedal, see on mõnus ja kodune, heas mõttes hipilik üritus. Muusikast üldisemalt rääkides ei saa ma üle David Bowieist. Lootsin, et oma uue albumi ilmutamisega läheb ta ka tuurile, kuid kahjuks mitte. Eestis hindan ma kõrgelt Epliku bändi Elliidi tegemisi. Kui neid kuulama minna, ei pea kunagi pettuma.

SIRJE EESMAA, teleajakirjanik

Olen muusikas kõigesööja. Üldjuhul on kindel see, et kui Tõnu Kaljuste kuskil midagi juhatab, tuleb kontserdile minna – kvaliteet on garanteeritud. Estonia kontserdisaalis toimuvad uusaastakontserdid on alati väga meeleolukalt kokku pandud. Praegused kontserdikorraldajad oskavad kujundada kõike nii, et kuulajad leiaksid sealt tükikese vana ja tükikese uut. See kõik on väga huvitav. Näiteks Viini uusaastakontserdid on teleristki vaadates tõeline elamus. Festivalidele ma nii tihti ei jõua kui tahaks. Mulle meenub eelmisel suvel Hiiuemaal Kassari kirikus toimunud Söödi kontsert. See oli väga eriline, kirikuksed olid lahti, aknad lahti, inimesi oli sees ja väljas meeletult palju. See oli kaunis õhtu. Lauluväljakul toimub samuti ikka ja jälle midagi põnevat. Rod Stewarti kontsert on see, mis tasuks äramärkimist. Rahvast oli selle väljaku kohta kohale tulnud väga vähe, kuid artist esines täie jõu ja emotsiooniga, hinnaalandust ei teinud. Tina Turner oli samuti vahva, kuid Madonna see-eest nagu masin. Kõik oli filigraanne, täpne, kuid hing puudus. Eesti esinejatest meeldivad samuti väga paljud – Tõnis Mägi, Ivo Linna, Tanel Padar. Oh, ma võiksingi neid nimesid lugema jääda!

KRISTA LENSIN, saatejuht

Muusika kuulamisega on nii, et kodus kehtivad tihtipeale 10-aastase tütre muusikamaitse ja -soovid. Vahest harva, kui olen omaette, luban hingele väga erinevat muusikat. Oma lemmikuid on aastate jooksul tekkinud palju ja eks need ka muutuvad vastavalt vanusele. On olnud aegu, kui ainus, mis köitis, oli klubimuusika, *vocal house*, *drum & bass*. Nüüd just hiljuti istusin kodus ja nautisin kogu südamest oma kõigi aegade lemmikut Rahmaninovi. Džäss ja soul on need, mis mind kodunt välja nautlema viivad.

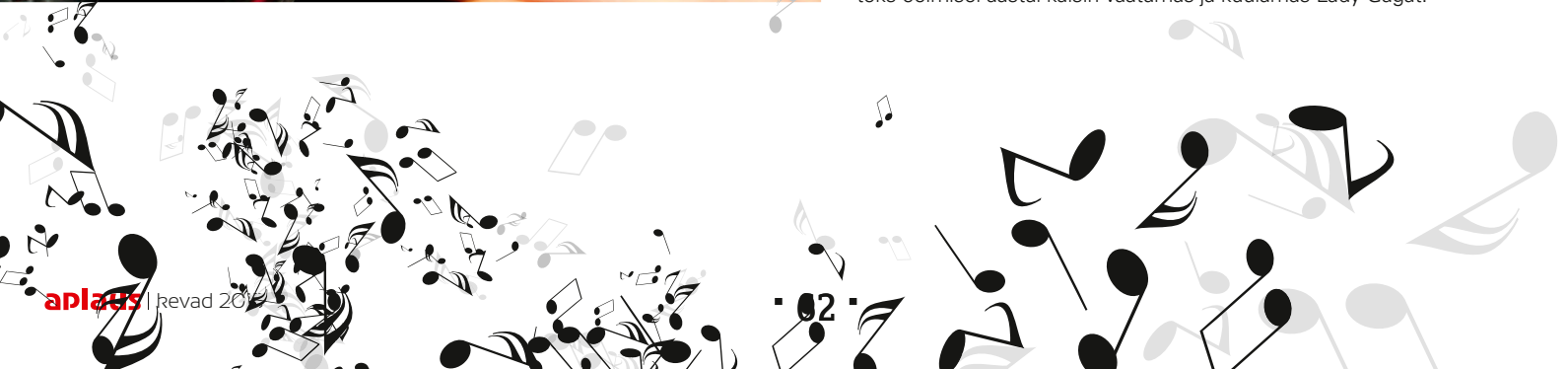
Eelmise aasta suurim elamus oli aga hoopis Järvide festival Pärnus ja eriti Paavo Järvi dirigeeritud kaks kontserti. Eesti heliloojatest olen alati jumaldanud Olav Ehalat ja tema imeliste oskust tabada just minu südame- noote. Muusika peab olema minu jaoks ilus, mitte niivõrd huvitav, kui võrd lihtsalt ilus. Millises vormis ja stiilis see minuni jõuab, pole sel juhul oluline, peasi, et hinge kriibiks. Tšello on minu lemmikpill ning Stravinski ja Grieg on selle pilli jaoks palju imet teinud. Muusikale armastan samuti, kuid Eestis on minu jaoks see valdkond pärast kümnet New Yorgis elatud aastat siiski nõrk. Suurteil välikontsertidel on küll tore käia, kuid mul puudub oskus seal süvenenult esineja andest maksimum tabada. Kõigist poplauljatest ainus, keda olen väga lootnud kunagi kuulda, on õnneks sel suvel Eestisse saabuv Robbie Williams. Üks mu unistusi saab seega täidetud ning olen kindlasti esireas nautimas.

BEATRICE, restorani nAnO omanik ja perenaine

Kuulan muusikat seinast seina, kuid popmuusikat, muusikale ja Eurovisioni-taolisi üritusi ma kindlasti väldin. Armastan bluusi ning *sk'a'd*. Nimedena tooksin välja Emil Kusturiza Non Smoking Orchestra ja Leningradi. Festivalidest rääkides on minu kindel lemmik Tiina Jokineni ja Peeter Vähi organiseeritav Orient.

Hennessy uusaasta kontsert on samuti igal aastal hea. Klassikalise muusika kontserte nautin samuti väga, kuid neil käin ülimalt harva. Seda põhjusel, et alati on saalis keegi, kes köhib või on valgus liiga ere. Eelistan oma ruumis muusikat nautida. Vahel satun ma ka tänu kingitud piletitele üritustele, kuhu midugi ilmselt ei jõuakski. Näiteks eelmisel aastal käisin vaatamas ja kuulamas Lady Gagat.

Popkooripidu annab lauludele uue hingamise

Tekst: ESME KASSAK Fotod: GEORG ROSMA

Juuni lõpp toob Tartusse taas kokku tuhanded popmuusikahuvilised. Möödunud aastal esimest korda aset leidnud Popkooripeo eestvedaja ja kunstilise juhi Mikk Targo sõnul oli juba alustades selge, et järg tuleb, kuid oma roll oli mõistagi soojal vastuvõtul.

Poplaulude laulupidu sai alguse eelkõige soovist, et kodumaist muusikat rohkem

ringis. „Võtsime nõuks, et hakkame ise eesti pop- ja rokmuusikat taas elustama,” avaldab Mikk Targo. Popkooripeo jaoks arranjeeringute tegemine annab repertuaari võetud lugudele võimaluse veelgi levida, kuna nii saavad koorid tulevikuski neid laule oma kavva võtta. Suurema osa laule on kooridele seadistanud Siim Aimla, kuid oma panuse on andnud ka Tõnis Kõrvits, Teet Raik, Maarja Aarma ja Kristo Matson.

lähtuvalt olla ehk vähem noortepärane, arvab Targo, kuid eesmärk jääb ikka samaks. „Laulud, mis välja valime, on sellised, et kaetud oleksid kõik ajastud alates 30ndatest ja laulust „Paula, sul on poisipea” kuni hilisemate ajastuteni välja. Samuti oleme jälginud, et erinevad stiilid oleksid esindatud,” selgitab Targo kava koostamist. Sama väljendub ka artistide valikus, kelle seast võib kõrvuti leida nii Maarja, Lea Liitmaa, Silvi Vraidit kui ka Voldeemar Kuslapi. Ühtekokku sulanduvad kõik stiilid ja ajastud eelmisest aastast kaasa tulnud loos „Palmisaar”, mida taas elustavad Ele Kõlar koos Eda-Ines Ettiga ja mida moderniseerib Genka. Põnevaima loona selle suve kavast märgib Targo ära tõelisest Tartu hingest pakatava, Propelleri mängukavast tuntud „Helinälja (Karuks istus vangitornis)” Peeter Volkonski sõnadele. Oma lemmikartistidega või lemmiklaule saavad kaasa laulda kõik ning see on tehtud külalastajale väga lihtsaks. Tekstid kuvatakse peol suurele ekraanile ja need on kõik ka kavalehele

Oma lemmiklaule saavad kaasa laulda kõik ning see on tehtud külalastajale väga lihtsaks.

kõlaks. Eesti Autorite Ühingu esimehena teab Targo rääkida, et kui Elmar välja arvata, on eesti muusika osakaal raadiotes vaid kümnendiku

Peamise uuendusena toob seekordne Popkooripidu lavale lisaks noortekooridele ka täiskasvanute koorid. Repertuaar võib sellest

Ott Lepland: „See oli kirjeldamatu emotsioon!”

trükitud. Ühislaulmisele tuleb enam kui 30 laulu Eesti estrada-, pop- ja rokkmuusika varasalvest.

Suureks peoks ettevalmistumine algas juba sügisel, esimesed lood ja fonogrammid jagati kooridele kätte aasta alguses. Kel huvi end külastajana varakult vormi laulda, leiab fonogrammid ka Popkooripeo kodulehelt. Kevadised eelproovid on kohati olnud sedavõrd osavõtjaterohked, et moodustavad justkui omaette minikoorifestivalid. Juba on selgunud ka kooride lemmikloomad, mille seas on lisaks eesmainitud „Helinäljale” märgitud originaalis räpploona kõlavat „Pankrotti” ja laulu „Laev tõstis purjed”. Ettevõtmise populaarsust näitab seegi, kui kiiresti koorid end üritusele on registreerinud. Kiirematel (ja see on olnud lausa päevade küsimus!) on suuremad šansid, kuid ka tasemel peab olema – lavale mahub korraga 5000 koorilauljat. Koore on üritusele registreerinud Hiiumaast Haanjani, kuid üks kollektiividest tõttab kohale

„Seda emotsiooni, mis ma Popkooripeol „Kuulat” esitades sain, pole võimalik sõnadesse panna. Selline võimas kogemus! Terve staadionitais inimesi tõuseb püsi ja laulab sinu kirjutatud lugu kaasa. Võimatu kirjeldada. Kui lugu lõpus teist korda laulsime ja inimesed järjest püsti tõusma hakkasid, siis [otsib sõnu] see oli väga suur energialaks. Võin öelda, et see on olnud kindlasti üks meeldejäävamaid „Kuula” esitusi minu jaoks. Suured paralleelid tekivad Eurovisioonil käiguga, Popkooripidu oli vaata et isegi veel tugevam elamus.”

suisa Soomest Kuopiost, õppides korraldajate sõnul suure usinusega meie laule. Tartu on Mikk Targo hinnangul väga sobiv paik Popkooripeoks, sest asub ühelt poolt täpselt Eesti keskpaigas ning teisalt on paraja suurusega, et tekiks head emotsioonid ja mõnus ühtehoidmise tunne.

Kõiki artiste ja koore saadab Estonian Dream Big Band. Seda, et lisaks uhkele orkestrile koorid solisti etteaste tehniliselt ka kuidagi keerukamaks teeksid, Targo ei arva, kindlasti aga emotsionaalsemaks. Eelmisel

aastal tuli näiteks peo lõpus Ott Leplandi „Kuula” kordusse ning see külmavärinaid tekitav emotsioon, mis siis tekkis, on meele mitte üksnes korraldajail, vaid ka asjaosalisel endal.

29. juunil astuvad Popkooripeol solistidena teiste seas üles Maarja, Genka, Ele Kõlar, Ines, Lea Liitmaa, Voldemar Kuslap, Pearu Paulus ja Koit Toome. Ühendkoore dirigeerivad Lauri Breede, Siim Aimla, Tomi Rahula, Raul Talmar, Jaanus Väljaots, Kuldar Schüts ja Janne Fridolin. *Vaata lisaks www.popkooripidu.ee*

Noored saavad senisest lihtsamalt Peterburi kultuurireisile sõita

Go Rail ja Eesti Kontsert on koostöös loonud „Tudengipaketi”, millega vähemalt kümneliikmelised õpilaste või tudengite grupid saavad minna rongiga Peterburi kultuurireisile ja maailmalinnaga tutvuma. Tasuda tuleb rongisõidu, öömaja ja vaatamisväärsuste eest, kuid viisa-

maksu nendele ei kehtestata – tuleb tasuda vaid kindlustuse eest, nagu kultuurivahetuse puhul. Paketi hind jääb 100–200 euro piiresse õpilase kohta.

„Meie jaoks on see seotud ennekõike Peterburi Jaani kirikuga, kus on meil on

suurepärane saal kontsertide ja loengute pidamiseks,” rääkis Eesti Kontserdi juht Jüri Leiten. „Saame organiseerida nii kultuurireise kui ka aidata erinevate kõrgkoolide noortel omavahel kontakti leida ja keelt õppida,” rääkis Leiten.

KUUSAKOSKI

RECYCLING

Usaldus ei roosteta!

Jäätmekäitlusest saab peagi taaskasutus

Jäätmed ei ole enam prügi, vaid muutuvad üha enam ja enam väärtuslikuks tooraineks.

Kogu maailmas kogub tuure *urban mining* ehk sekundaarse tooraine "kaevandamine", Seejuures ei tähenda *urban* selles kontekstis sugugi ainult linnakeskkonda, vaid on igati kohane ka asulates, küldes ning isegi talumajapidamistes. Selliste haruldaste metallide nagu plaatina, indium ja tantalum ressurss on prognooside järgi ammendumas 5-20 aasta jooksul juhul, kui materjali ringlussevõttu märkimisväärselt ei parandata. 60% roostevaba terasest, 40% vasest, 33% alumiiniumist, 35% pliist ja 30% tsingist on juba praegu sekundaarsest toorainest. Sõiduautodes kasutatakse 25% ning kodutehnikas 75% ulatuses sekundaarset päritolu rauda.

Võtmeks on jäätmete liigiti kogumine

Kõige aluseks on aga jäätmete liigiti kogumine, näiteks eraldi metallid, kiled ja plastik, puidujäätmed, ohtlikud jäätmed, ehitusprahht ja kivimaterjal, papp ja kartong jne. Sellisel viisil on kogu jäätmemajandust võimalik korraldada terviklikult, kus ühe liigi taaskasutusse suunamine kompenseerib teise liigi käitlemise kulukust (näiteks vana õli, akuhape, asbest ja muud ohtlikud jäätmed). Ainult sel viisil on võimalik oma jäätmetest vabaneda võimalikult väikest kuludega või isegi raha teenida, segajäätmete eest ükski jäätmekäitleja raha maksma ei kipu.

Rehvide kütteväärtus on suurem kivisöest

Taaskasutusega vähendame koos süsinikdioksiidi saastet, reovete teket ja prügilas ladustatavaid jäätmeid. Taaskasutusprotsesside kaudu töödeldakse tarbetu materjal uueks tooraineks – tööstuslikuks kasutamiseks mõeldud erinevateks metallideks, kiududeks ja energiaks. Näiteks vanade autorehvide kütteväärtus on võrdeline õliga ning 25% võrra suurem sellisest tuntud kütteainest nagu kivisüsi.

Ühise pingutuse tulemuseks on vähem prügilaid ning puhtam vesi ja õhk. Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel on Eesti kõige puhtama õhuga riik maailmas, kuna tervelt 47% meie territooriumist katab mets. Seda suurepärase positsiooni suudame üheskoos säilitada ainult tänu keskkonnateadlikkusele ja materjalide taaskasutusele.

Marko Kippa
AS Kuusakoski juhatuse liige

toetab AS Kuusakoski

SAAREMAA OOPERIPÄEVAD

Festivali kunstiline juht Arne Mikk

21.–28. juuli 2013

Festivalil on külas kolm Gruusia ooperiteatrit

**Piletid soodsamalt 30. juunini
müügil Piletimaailmas**

E 22. juuli kell 20 Kuressaare lossi ooperimaja
Donizetti "LUCIA DI LAMMERMOOR"

T 23. juuli kell 20 Kuressaare lossi ooperimaja
Verdi "RIGOLETTO"

K 24. juuli kell 20 Kuressaare lossi ooperimaja
Puccini "MADAMA BUTTERFLY"

N 25. juuli kell 20 Kuressaare lossi ooperimaja
Verdi "ATTILA"

R 26. juuli kell 20 Kuressaare lossi ooperimaja
GRUUSIA RAHVUSBALLETI ÕHTU

Harukordne võimalus osa saada kolmest balletietendusest klassikast tänapäevani!

L 27. juuli kell 20 Kuressaare lossi ooperimaja
Ooperigala "WAGNER ja VERDI 200"

P 28. juuli kell 12 Kuressaare lossi ooperimaja
Lastegala

Loe lähemalt: www.saaremaaopera.eu

hooja peatoetaja

!!! Eesti Kontsert

Gruusia Vabariigi
Suursaatkond Eestis

KURESSAARE LINN

SAARE MAAVALITSUS

PIKK 36
RESIDENTS

EKSKLUSIIVSED KORTERID
VANALINNAS

www.pikk36.ee

madis@metro.ee
+372 5666 7725

viljar@broadgatecapital.com
+372 5645 9526

UUED KADRIORU
KORTERID

www.wiedemanni11.ee
müügiinfo: madis@metro.ee +372 5666 7725

SAADAVAL
VIIMASED KORTERID!

Vaike-Kalamaja KALAMAJA KODU
SÜDALINNA PIIRIL

www.vaike-kalamaja.ee
müügiinfo: siim@metro.ee +372 503 3091

KAASAEGNE KODU
KALAMAJA SÜDAMES

www.valgevasekodu.ee
müügiinfo: siim@metro.ee +372 503 3091

Uus lülitusviis ... kristallselge ...
ultraõhuke ... lihtsalt puuduta ...
Berker TS Sensor

www.berker.com

Silmani Elekter AS:
Tallinn, 12915 Kadaka tee 56, tel 671 1220, faks 671 1221 info@silman.ee
Tartu, 50113 Vasara 50, tel 742 8688, faks 740 7101 tartu@silman.ee
www.silman.ee

B.
Berker